

Revista ECONOMICA

LIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

1877

1977

CENTENARUL INDEPENDENȚEI

OMAGIU ZIDITORILOR INDEPENDENȚEI

PENTRU INDEPENDENȚA SARBATORITA astăzi ne-am pregătit cu toată istoria noastră. Sîntem moștenitorii unui tezaur nestemat care cuprinde în el tot ce înseamnă lupta unui popor spre a-și menține ființa, libertatea și independența.

Existența poporului român se întrepătrunde în modul cel mai intim cu atributul independenței naționale. Ne-am născut cu nobila pecete a libertății și aceasta s-a săpat pentru totdeauna în ființa neamului.

Istoria luptei noastre pentru independență este un devărat imn de cinstire a unui popor brav care și-a modelat cu însemnele libertății naționale lăcașurile de cultură și rugă, poeziile, baladele și legendele, capitalele, cetățile, târgurile și satele iar pe deasupra tuturor așezînd o dreaptă conștiință a suveranității pătrunsă de umanism.

Din tăvălugul apelor turbate sau din sbuciumul teruric al pămîntului ne-am ridicat mereu și ne ridicăm mai drepti, mai dîrzi pentru a relua, harnici și calmi, zidurile patriei. În ele, în toate, sînt gîndurile, mințile, mîinile, planurile chibzuite cu omenie și încordare, de către un popor care a ieșit la limanul istoriei cu fruntea sus. În ele, în toate, sînt însă și jertfele străbunilor care cu viața lor, precum în legenda meșterului Manole, au dat țării zidurile țării.

O metaforă homerică e legenda care luminează tot sbuciumul, de secole, al poporului român spre a dăinui și crea, înfruntînd cîte, nu mai știu, cataclisme. Nu am pierit. Am rezistat adăugînd în seva fiecărei generații tăria și calmul, cutezanța și măsura, înțelepciunea și omenia meșterilor Argeșului, care înălțau minunea de zidire, punînd chezaș viața. Și am zidit trup viu și scump, de atîtea ori, învingînd toate vrăjmașile. Stau zidiți de vii, din depărtatele adîncuri de istorie, zidiți în tot ce am clădit pe pămînt românesc, părinți, feciori, soții și surori, toți și toate ale noastre regăsindu-i azi în zonele cele mai sacre ale simțămîntelor unui întreg popor.

Cîte generații vor fi retrăit legenda în adevărurile unei istorii care arată frumusețea acestui neam? Frumos prin generozitatea sa, prin robustețea, prin spiritualitatea, prin creația, prin tăria sa, poporul român și-a săpat geniul peste timp, peste genuni de cutremure, de războaie, de fluvii și riuri revărsate ucigaș, rezistînd și pustiitoarelor hoarde de năvălitori și lăcomiei marilor imperii.

Am fost tari, mulți aici și puternici aici, de neclintit. Aducem din veacuri, ceva din tăria construcțiilor antice, a neîntrecuților meșteri de viaducte, poduri, amfiteatre sau drumuri romane, așezate peste tăria munților dacici și peste rezistența neîntreruptă a strămoșilor țărani de pe această vatră.

LA LUMINA ACESTEI PRIMAVERI sîntem toți în picioare, tot neamul acesta încercat și viguros, harnic și omenos pentru a ne înălța zidurile mai semețe. Sîntem cu toții urmașii meșterilor mari, calfe tinere și zidari încercați, pe schelele clădirii patriei socialiste. Nu renunțăm la nimic

din tot ce am chibzuit, partid și popor, laolaltă, pentru împlinirea țelurilor cutezătoare și adevărate, demne de un popor care-și cunoaște menirea și prețuiește independența sa și a tuturor popoarelor mari și mici.

Președintele României Socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aprecia cucerirea independenței ca o epopee în care s-a afirmat „dreptul la existență de sine stătătoare a națiunii noastre, impunînd în atenția lumii întregi voința poporului român de a fi singur stăpîn în propria-i țară“.

Concepția contemporană românească despre independență rezultă din întregul program intern de dezvoltare multilaterală a națiunii socialiste și din politica noastră externă, promovată cu perseverență.

Independența tuturor statelor mici, mijlocii și mari, respectarea suveranității statelor indiferent de mărime, constituie atribute sine qua non ale unei lumi a păcii și a avîntului de creație și civilizație al fiecărui popor în parte și al civilizației întregii planete. O asemenea concepție despre lume, de militantism istoric pentru un adevărat umanism, respinge politica imperialistă, de dominație, de subordonare economică, de amputare a libertății naționale, menită a menține ordinea vetustă, refuzată de istoria contemporană, și a împiedica ascensiunea popoarelor lumii spre o nouă eră de civilizație și progres.

Într-o lume ca a noastră, de sfîrșit al mileniului doi, — cînd orientarea spre viitor este dominată prin tot ceea ce înseamnă civilizație, progres, mutații cu mari prefaceri economice și politice, de o impetuoasă revoluție tehnică și științifică — istoria drumului parcurs de popoare pînă în această fază dobindește valori deosebite. Sumum-ul fantastic de experiență umană, acumulat de popoare este ridicat prin istorie de la o înmagazinare cantitativă la o știință axiologică, ale cărei valori au profunde semnificații și concluzii pentru progres și civilizație.

CONCLUZIA ISTORIEI LUMII, la finele veacului douăzeci, relevă capacitatea popoarelor de a se dezvolta libere, de a-și valorifica potențele materiale și spirituale și a contribui toate la un nou salt al civilizației omenirii. Ne aflăm într-una din cele mai mari deschideri ale istoriei omului, de cînd durează el pe pămînt, asaltînd universul prin depășirea condiției Terrei.

Istoria drumului parcurs de omenire ne obligă, ne dă responsabilități funciare pentru tot ceea ce întreprindem în beneficiul istoriei viitorului.

Istoria este o componentă fundamentală a prezentului și viitorului. A face abstracție de ea înseamnă a pauperiza grav substanța eforturilor omenirii spre neconten-

NICOLAE GRIGORESCU

Atacul de la Smîrda

tul progres care îi este propriu. Această legitate a progresului intrinsec societății omenеști implică o așezare a activității umane multilaterale în cît mai deplină concordantă cu sensurile lumii. Astfel raportăm contemporaneitatea și prognoza actelor economice, sociale, politice la dialectica istoriei, cu trecut, prezent și viitor. Fără această raportare calitativă arbitrarul se manifestă pronunțat și primejdios, ieșind din sfera legității, a procesualității transformărilor înnoitoare ale omenirii.

Imprevizibile structuri superioare va cunoaște societatea viitoare și acestea vor fi cu atît mai bine așezate în folosul omenirii întregi, cu cît le vom lua în stăpînire acum fără a fi robiți unor canoane, foste magistra vitae acum o sută sau cincizeci de ani, sau strangulați de malformațiile de Quasimodo pe care, războiul rece, le da omenirii pînă de curînd.

Răspunsurile pe care le dăm azi, în contemporaneitate, cuprind în ele germenii viitorului popoarelor și al condiției umane.

PORNIND DE LA ANALIZA profundă a societății omenеști contemporane și eliberat de claustrări dogmatice, Partidul Comunist Român face cunoscută tuturor țărilor, guvernelor și partidelor, optica realistă a viitorului imediat care să dea tuturor popoarelor suverane și independente accesul la trepte superioare de civilizație.

Ideile cardinale ale concepției Partidului Comunist Român, subliniate de secretarul său general **Nicolae Ceaușescu**, departe de a fi doar viziuni teoretice, sînt dublate de o consecvență politică pentru promovarea acestei concepții în practica socială, în viața internă și internațională.

Exprimînd poziția cu care se înscrie România socia-

listă în rezolvarea marilor probleme ale lumii, pentru un viitor de prosperitate al tuturor popoarelor, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta: „O cerință imperioasă a timpurilor noastre este generalizarea în viața internațională, în relațiile dintre state a principiilor deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne“.

Conceptul de independență și acela de unitate națională se întrepătrund intim, fiind două atribute ale unui monolit, ele dîndu-și sens unul altuia. Pentru poporul nostru aceste două atribute nu pot fi despărțite. Cu asemenea principii fundamentale de existență ale unei națiuni nu se pot face tranzacții.

Astăzi, la un veac de la cucerirea independenței de stat, România se găsește în pas cu prefacerile omenirii sub cel mai autentic fond dialectic al devenirii societății, înscriind gîndirea noastră contemporană în logica istoriei cu trecut, prezent și viitor.

Fiecărui dintre noi ni se cere, de către această logică a istoriei, să fim contemporani cu lumea ce o schimbăm neconținut și în care sensurile independenței se îmbogățesc, dobîndesc valori sporite, noi, dar cu rădăcini adînci în istorie.

Națiunea noastră socialistă sub conducerea încercată, fermă, vie, creatoare a Partidului Comunist Român, a înțeles clar locul decisiv pe care-l ocupă în contemporaneitate independența națională și, prin tot ce înfăptuiește, se manifestă fidel acestei înțelegeri superioare în pas cu virtuțile cerute de la homo sapiens spre hotarul dintre mileniul doi și trei.

prof. dr. docent Titu GEORGESCU

PARTIDUL, CONDUCĂTORUL ÎNCERCAT AL POPORULUI ÎN LUPTA PENTRU DREPTATE SOCIALĂ ȘI INDEPENDENȚĂ NAȚIONALĂ

ÎN GLORIOASA SA ISTORIE, Partidul Comunist Român s-a manifestat ca cel mai fidel exponent al intereselor clasei muncitoare, al tuturor oamenilor muncii, cucerind poziția de forță socială conducătoare în patria noastră în grele lupte revoluționare pentru eliberarea celor ce muncesc, pentru progresul și prosperitatea României. Continuator al tradițiilor milenare de luptă ale poporului român pentru libertate, neatințare, unitate națională și progres social, al tradițiilor revoluționare ale mișcării muncitorești, ale primului partid al proletariatului român, Partidul Social-Democrat al românilor din România, constituit în 1893, Partidul Comunist Român a ridicat pe o treaptă nouă lupta maselor populare pentru dreptate, libertate, pentru socialism. Este un merit al partidului nostru că, în întreaga sa luptă împotriva regimului fascist, înarmându-se continuu cu teoria socialismului științific și studiind realitățile țării în lumina acestei teorii, a reușit să aplice o tactică realistă și suplă de acțiune, care i-a permis să realizeze, în pofida condițiilor atît de grele, în avangarda clasei muncitoare, a întregului nostru popor, pentru apărarea intereselor celor ce muncesc. Masele au urmat cu încredere partidul comunistilor, conștiente că pe stindardul lui, mai larg desfășurat, se află înscrise năzuințele lor cele mai înalte.

Stegar al intereselor naționale fundamentale ale poporului român, Partidul Comunist Român s-a ridicat ferm în apărarea independenței țării, a militat pentru o politică externă de pace și colaborare cu celelalte popoare, împotriva dominației străine. Luptele sociale din perioada crizei economice, care au culminat cu bătăliile de clasă ale petroliștilor și ceferiștilor din România, s-au împletit cu lupta împotriva monopolurilor străine.

În perioada următoare crizei economice, descifrind, de la început, esența ultrareacționară a fascismului, Partidul Comunist Român a evidențiat amenințarea gravă pe care o crea fascismul pentru libertatea și independența poporului român, a marcat rolul nefast al mișcării legionaro-fasciste, a creat și a condus o serie de organizații de masă — asociații, ligi, comitete etc. —, care, în lupta împotriva pericolului fascist, pentru apărarea democrației și a intereselor naționale, pentru zdrobirea grupărilor fasciste, au reunit, alături de muncitori, numeroși reprezentanți din rândurile celor mai diferite clase și straturi sociale. Cu multă căldură apela Partidul Comunist Român de fiecare dată la membrii și simpatizanții săi ca ei să se arunce în primele rânduri ale luptei pentru apărarea hotărâților țării. „Ne cheamă la luptă singele lui Doja, Horia și Tudor Vladimirescu — glăsuia vibrantul apel adresat de C.C. al P.C.R. în 15 ianuarie 1938. Ne cheamă la luptă dragostea de țară, pe care noi o vrem s-o vedem sfîșiată și cotoplită, dragostea de acest popor, pe care nu-l vrem îngenunchiat și robit“. Prin puternice acțiuni, în fruntea maselor muncitoare, desfășurate în anii 1935—1938, prin marile demonstrații antihitleriste și antirăzboinice de la 1 mai 1939, din august-septembrie 1940 împotriva ocupației de la Viena, clasa muncitoare, masele largi, în fruntea Partidului Comunist Român, s-au manifestat ca forța socială conducătoare a luptei antifasciste.

Partidul Comunist Român s-a împotrivit de la început războiului hitlerist, a acționat cu toată fermitatea pentru unirea tuturor forțelor patriotice naționale, pentru înlăturarea dictaturii militare-fasciste și instaurarea unui guvern democratic constituțional, pentru o politică de pace, prietenie și colaborare cu Uniunea Sovietică și alte țări ale lumii. Datorită acestei activități s-a realizat o largă coaliție a tuturor celor care se pronunțau, într-o formă sau alta, pentru răsturnarea dictaturii fasciste, ieșirea din războiul antisovietic și alăturarea la coaliția antihitleristă. Folosind cu pricepere și cutezanță revoluționară împrăjirile interne și externe favorabile, Partidul Comunist Român a organizat și a condus la victorie insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă din august 1944. Insurecția a marcat începutul unor profunde transformări în viața societății românești, punctul de plecare spre realizarea înfăptuirii în toate domeniile vieții politice, economice, sociale și culturale. Cu înaltă răspundere pentru soarta țării,

Partidul Comunist Român a unit într-un unic front de luptă toate forțele democratice ale națiunii, asigurând înlăturarea reacțiunii, instaurarea guvernului democrat-popular, înlăturarea monarhiei și proclamarea Republicii, moment care a marcat cucerirea întregii puteri politice de către oamenii muncii, trecerea la construirea societății socialiste.

ÎN NOUA ETAPĂ de dezvoltare a României, preluând conducerea destinului țării ca forță politică conducătoare în stat, Partidul Comunist Român și-a asumat misiunea istorică de a conduce poporul român în opera de edificare a socialismului și de a încununa astfel aspirațiile seculare spre dreptate socială și libertate națională. Partidul a desfășurat o intensă activitate politico-organizatorică, a îmbinat armonios legitățile generale ale construcției socialiste cu particularitățile și condițiile concrete ale țării, a unit eforturile întregului popor în vederea propășirii sale economice și sociale, a rezolvat, de pe pozițiile clasei muncitoare, ale intereselor fundamentale ale poporului nostru, problemele complexe economice, sociale și politice puse de construirea economiei socialiste, a statului socialist, de dezvoltarea culturii socialiste și de educația maselor în spiritul concepției materialist-dialectice și istorice despre lume și societate. Sprijinindu-se pe forțele poporului, Partidul Comunist Român a urmărit cu consecvență dezvoltarea economiei naționale ca un complex echilibrat, unitar, caracterizat prin diversificarea, creșterea proporțională și îmbinarea armonioasă a tuturor ramurilor economice, asigurarea valorificării superioare a resurselor materiale și umane ale țării.

Caracterul științific al politicii partidului de edificare a socialismului, eficiența socială dovedită în practică de această politică au asigurat întărirea continuă a rolului conducător al Partidului Comunist Român în societate, care a devenit o realitate politică adînc înrădăcinată în conștiința poporului. Conducînd masele, înarmîndu-le cu politica sa științifică și, pe această bază, ajutîndu-le să înțeleagă tendințele și procesele obiective ale dezvoltării sociale, Partidul Comunist Român le-a sprijinit să-și manifeste în cel mai înalt grad energia și capacitatea lor creatoare în făurirea bunurilor materiale și spirituale, a asigurat sporirea eficienței activității lor, adîncirea unității dintre această activitate și cerințele legilor obiective — factor esențial în accelerarea dezvoltării societății socialiste.

Mărețele realizări obținute de poporul român în opera de edificare a socialismului, în mod deosebit în ultimul deceniu, marcate de Congresele IX, X și XI ale partidului, adoptarea de către cel de-al XI-lea Congres al partidului a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism atestă cu tărie rolul partidului de exponent și promotor de avangardă al intereselor fundamentale ale clasei muncitoare, ale întregului popor, de făuritor și conducător al orînduirii sociale care intruchipează într-o tot mai deplină și creatoare îngemănare: puterea poporului și unitatea națională, egalitatea, libertatea, echitatea și dreptatea socială, prosperitatea patriei, independența și suveranitatea națiunii. „Niciodată în România — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — n-a existat un alt partid politic cu o istorie atît de bogată și glorioasă care să fi luptat cu abnegație și să fi realizat atîta pentru fericirea poporului român, pentru măreția națiunii noastre. Partidul nostru s-a născut și a crescut odată cu proletariatul; destinul său este strîns legat de cel al clasei muncitoare, al întregului popor român“.

În etapa actuală pe care o traversează România, politica Partidului Comunist Român asigură continuarea fermă a operei de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. Programul partidului, adoptat la Congresul al XI-lea, pornind de la concepțiile materialismului dialectic și istoric, de la legitățile universale valabile ale dezvoltării sociale, de la cerința aplicării acestora la condițiile României, a stabilit direcțiile de bază ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare pe calea comunismului a României, de participare activă a țării noastre la viața internațională, la lupta pentru transformarea pe baze noi a omenirii, pentru edificarea unei

lumi mai drepte și mai bune, a unei lumi a păcii și colaborării între toate popoarele. El exprimă voința și înțelepciunea colectivă a partidului, a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregii națiuni. Așa cum se relevă în Raportul prezentat Congresului de tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Programul partidului poate fi denumit pe drept cuvânt Programul poporului român de ridicare a patriei pe culmile luminoase ale civilizației comuniste”.

Ținând seama de necesitatea creșterii rolului conducător al partidului, determinată de marile obiective ale actualei etape pe care o traversează țara noastră, de faptul că exercitarea rolului său conducător este astăzi, mai mult ca oricând, legată de adâncirea caracterului științific al conducerii, Partidul Comunist Român își concentrează eforturile în direcția fundamentării științifice a liniei sale politice generale, elaborării teoretice, în lumina concepției materialist-dialectice și istorice, pe baza studierii atente a realităților naționale, și internaționale a unor probleme principiale, de majoră însemnătate. Spiritul profund creator al politicii Partidului Comunist Român, receptivitatea față de nou, emană din convingerea că socialismul științific nu este o teorie închisă, rigidă, o colecție de teze imuabile, ci o știință revoluționară vie și dinamică, permanent îmbogățită prin raportarea la realitate, la tot ceea ce apare nou în știință.

Conducând și organizând eforturile întregii națiuni în marea operă de afirmare a civilizației moderne, socialiste, Partidul Comunist Român asigură condițiile pentru întărirea continuă a legăturilor sale cu masele, pentru dezvoltarea democrației socialiste, dezvoltă și perfecționează permanent formele democratice de conlucrare cu masele, de dezbateră publică a liniei sale politice, de participare nemijlocită a celor ce muncesc la conducerea vieții politice și social-economice. În lărgirea continuă a democrației socialiste își găsesc împlinirea idealurile de libertate, egalitate și echitate socială pentru care au militat neabătut clasa muncitoare, cei mai buni fii ai țării, mințile cele mai luminate ale acestui popor. În același timp, asigurând creșterea rolului poporului în făurirea conștiinței a destinelor sale, partidul nostru îndeplinește una din prevederile esențiale ale socialismului, care este realizat de popor, pentru popor și care se poate construi în bune condiții numai în măsura în care întregul popor ia parte activă la conducerea societății.

UN LOC DE PRIM ORDIN acordă partidul problematicei omului, locului și rolului său în progresul material și spiritual al societății noastre. În fundamentarea politicii sale în acest domeniu partidul pornește de la ideea că menirea istorică a socialismului este nu numai de a elibera omul de aspirare și exploatare, de a asigura bunăstarea lui materială, ci de a făuri o civilizație spirituală superioară, care nu se poate realiza decât prin formarea unui om nou, cu o înaltă conștiință și pregătire culturală și profesională, cu un profil moral-politic înaintat, cu o atitudine avansată față de muncă, față de interesele generale ale societății. La baza întregii activități ideologice și politico-educative, de formare a omului nou, constructor al socialismului și comunismului, se află concepția revoluționară despre lume și viață — materialismul dialectic și istoric, Programul Partidului Comunist Român, operele tovarășului Nicolae Ceaușescu. Activitatea ideologică și cultural-educativă a partidului de formare și dezvoltare a conștiinței socialiste urmărește afirmarea unui nou și adevărat umanism și, totodată, îmbină interesele particulare cu cele ale întregii societăți, presupune realizarea fericirii personale în contextul făuririi fericirii întregului popor. Ea are în vedere că teoria revoluționară a materialismului dialectic și istoric este menită să ajute nu numai la cunoașterea lumii, ci și la înarmarea întregului partid cu cunoștințele necesare desfășurării acțiunii conștiente de transformare a societății.

Acordând o deosebită atenție dezvoltării și înfloririi multilaterale a națiunii noastre, Partidul Comunist Român acționează permanent, în procesul edificării socialismului, pentru întărirea continuă a frăției dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare. A fost asigurată o deplină și reală egalitate

Marea adunare populară din București la care au luat parte peste 800 000 de cetățeni din Capitală și împrejurimi, cu prilejul instaurării primului guvern democratic — 6 martie 1945

economică, socială, politică, culturală între toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, participarea activă a oamenilor muncii din rindul naționalităților conlocuitoare la viața social-economică și politică a țării.

ACTIUNIND pentru îndeplinirea îndatoririlor supreme de propriul popor, Partidul Comunist Român desfășoară o largă activitate pentru a se achita de îndatoririle internaționaliste, aducându-și contribuția la creșterea fondului socializării, la sporirea influenței și prestigiului lui în lume. Fundamentată pe o analiză temeinică și multilaterală a tendințelor și legilor obiective ale evoluției sociale, pe cunoașterea realităților internaționale contemporane, a fenomenelor noi, inedite uneori, ce apar în geografia politică a lumii, un efect firesc al luptei dintre vechi și nou, politica internațională a Partidului Comunist Român, a României socialiste se distinge prin realism și obiectivitate, printr-un profund caracter științific; ea răspunde imperativelor majore ale epocii, colaborării și înțelegerii între popoare, luptei împotriva imperialismului, pentru progres social. Realizând o deplină concordanță între politica internă și cea internațională, într-o armonie patriotică și cele internaționaliste, Partidul Comunist Român, România socialistă, acționează consecvent pentru promovarea fermă a principiilor noi de relații între state — respectarea independenței și suveranității naționale, deplină colaborare în drepturi, neamestecul în treburile interne, avantaj reciproc, nerecurgerea la forță sau amenințarea cu forța. Această politică corespunde pe deplin cerințelor obiective ale dezvoltării sociale, sensului istoriei, care evidențiază voința tot mai puternică a popoarelor de a trăi libere și suverane, de a-și dezvolta independent, potrivit intereselor lor, fără nici un amestec din afară.

În elaborarea și promovarea de către România pe plan internațional a unei politici constructive, în imprimarea unui dinamism deosebit activității internaționale a statului nostru, o contribuție hotărâtoare aduce secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, promotor neobosit al ideilor de progres, libertate și independență a popoarelor, de colaborare, pace și prietenie între națiuni. Politica internațională activă a partidului și a țării noastre se bucură de o largă prețuire și simpatie printre tinerii în lume, numeroase popoare nutrind sentimente de respect și respect pentru România socialistă, pentru Partidul Comunist Român.

Convingându-se pe deplin de înalta tinută patriotică și internaționalistă a politicii și activității Partidului Comunist Român, poporul român, acționează cu toată energia pentru îndeplinirea sarcinilor celui de al șaselea cincinal care, prin rezultatele sale, asigură îndeplinirea hotărârilor Congresului XI-lea, ridicarea României pe noi trepte de progres și dezvoltare.

dr. Gheorghe SUȚU

STRUCTURA SOCIAL-ECONOMICĂ A ROMÂNIEI ÎN PREAJMA CUCERIRII INDEPENDENȚEI (I)

CUNOSCUTĂ DIN CELE MAI VECHI IMPURI drept o țară bogată și frumoasă, cu multiple resurse ale solului și subsolului, pentru a căror apărare au fost necesare de-a lungul existenței sale milenare jertfe enorme, punându-se în valoare, alături de hărnicie, vitejia acestui popor — România se afla în preajma războiului pentru cucerirea independenței în etapa de dezvoltare a capitalismului, menținând, însă, deosebi la sate, considerabile rămășițe ale orânduirii precedente. Structura economică în cadrul căreia se afirmau tot mai puternic elemente ale industriei moderne și structura socială formată într-o clasă numeroasă și eterogenă de țărani, o boierime stratificată, o burghezie și o muncitorime în plină afirmare, evidențiază faptul că independența de stat se inscria ca o cerință obiectivă pentru progresul general al țării.

Revoluțiile din anul 1821 și, mai ales, cele din 1848 au zdruncinat din temelii orânduirea feudală din Principatele Române, fără a reuși, însă, să o lichideze, lăsând aceasta datorându-se, în principiu, fărâmițării statale, poziției social-politice a moșierimii dar, mai ales, dominației imperiilor vecine. Așa cum se menționează în Programul partidului nostru: „exploatarea feudală a fost agravată de dominația marilor imperii vecine, otoman, habsburgic, țarist — înlocușii de dominația otomană —, care prin războaie, prăzi și biruri au scăldat, veacuri de-a rândul, avuția țărilor românești. Dominația străină a dus, totodată, la prelungirea în timp a orânduirii feudale, la întârzierea procesului dezvoltării societății românești, care a rămas în urmă față de țările din centrul și apusul continentului, unde destrămarea orânduirii feudale, trecerea spre capitalism și închegarea statelor naționale s-au putut realiza cu mult înainte“.

Perioada următoare revoluției de la 1848 cunoaște o intensificare a procesului de transformări social-politice, care îngreșesc relațiile feudale și favorizează afirmarea noii orânduirii. Slăbirea legăturilor de vasalitate cu Turcia și, apoi, lichidarea lor au făcut posibilă o politică internă și externă capabilă să susțină dezvoltarea economică a noului stat. Ia ființă un sistem de instituții care urmărește să asigure coordonarea unitară a economiei, circulația mărfurilor și, în primul rând, a producției agricole marfă. Se instituie sistemul mone-

tar național, sistemul de măsuri și greutăți, se înființează un număr de bănci, burse, se dezvoltă construcția de căi ferate, se elaborează o întreagă legislație civilă și comercială. În acest cadru se înscriu: legiunile din 1851 de reglementare a relațiilor agrare care stimulează acumularea primitivă a capitalului, decretele date de Grigore Ghica în Moldova, la 1855, și Barbu Știrbei în Țara Românească, la 1856, pentru desființarea robiei, legea secularizării averilor minăstirești din 1863, care viza mai bine de un sfert din suprafața țării, reforma agrară din 1864, care elibera pe țărani — cel puțin juridic — de serviciile feudale (fiind împroprietărite până la urmă 511 896 de familii cu 2 038 640 hectare), promulgarea, în 1861, a legii patentelor, care prevedea obligații sporite pentru meseriași și negustori, suprimarea, în 1873, prin hotărâre ministerială, a breslelor — consacându-se astfel juridic o stare de fapt — în urma căreia camerele de comerț și industrie deveneau forme unice de organizare economică a burgheziei industriale și comerciale.

Primele unități economice cu caracter industrial sînt înființate pe moșiile boieresti. Dintre acestea rețin atenția manufacturile de postav de la Chișinău județul Iași, în 1766, și cea de la Pocioliște — în 1768. Înainte și după acestea putem vorbi, însă, în România, mai ales în zonele de munte și deal, de existența unei variate industrii casnice. De asemenea, merită a fi subliniată activitatea meseriașilor, pe baza atelierelor cărora aveau să ia amploare cooperarea capitalistă simplă și manufacturile. Așa cum observa N. A. Bogdan, la Iași, în 1860, existau oficial 33 de corporații, din care 24 cuprindeau meserii cu caracter industrial. Din rîndul manufacturilor menționăm pe cea a vornicului Nicolae Băleanu, care în 1850 avea 120 de lucrători, manufactura de postav și pielărie din București a lui D. Simo, cea de fidea și macaroane din Brăila, înființată în 1842, de ceramică din Tg. Jiu, la care se adaugă tăbăcării, manufacturi de luminări și, mai ales, cele din industria morăritului. În total, se pare că, în 1863, existau în România 6 771 ateliere și manufacturi, din care peste 4 100 aveau caracter de fabrică, dacă luăm în considerare faptul că foloseau forța aburului și a apei, dar nu depășeau, în genere 1—3 lucrători. Primele fabrici, în înțelesul real al ter-

menului, luau ființă în țara noastră la mijlocul secolului al XIX-lea, astfel încît în preajma războiului pentru cucerirea independenței funcționau, îndeosebi, unități din industria ușoară și alimentară, printre care: fabricile de zahăr Sascut (1875) și Chitila (1876), de conserve — București (1874), de cărămidă și teracotă — București (1873), de ulei vegetal — București (1875), de var hidrolic și ciment — Comarnic (1876), de tutun — Iași și București (1872), Uzina de gaz aerian — București (1871), Fabrica de bere — București (1869), Fabrica de cîntare — Lemăitre — București (1864), de hîrtie — Zărnești (1857), mori cu abur — București (1853), Fabrica de cherestea cu fierăstraie acționate cu abur — Galați (1872), Fabrica metalurgică Freud — București (1867), Filatura de mătase de la Dămăroaia (1859).

Fabricile din România aveau o structură relativ complexă, formată din mai multe ateliere sau secții complementare. Tipică din acest punct de vedere ni se pare Fabrica de postav aparținînd lui Mihail Kogălniceanu, care a început ca manufactură și a adoptat repede „mașinile cu vaporii“, dispunînd, în 1862, de ateliere de: lînărie, filatură, fuse mecanice, țesătorie și apretură, boianerie, la care se adăugau atelierele auxiliare de lemărie, fierărie și strungărie, astfel încît „pe o ușă intra lînă și pe alta ieșea postavul gata croit“.

O mai puternică dezvoltare industrială cunoștea cealaltă provincie românească — Transilvania, care avea să revină la patria mamă abia la începutul secolului următor, după noi jertfe pe cîmpul de luptă. Aici, în 1873, lua ființă „Societatea anonimă pentru industria fierului“ din Nădrag, a treia întreprindere după marea societate STEG din Reșița și „Societatea minieră și siderurgică“. Capacitatea tehnică a acestor unități românești era relevantă și de faptul că, în perioada respectivă, la Reșița fuseseră asimilate procedeele Bessemer și Martin de obținere a oțelului, la Anina se producea deja coac metalurgic, iar pe porțile uzinelor STEG ieșea prima locomotivă românească.

Privită în ansamblu însă, caracteristica esențială a tabloului industrial din această perioadă este — așa cum evidențiază G. Zane în lucrarea „Industria României în a doua jumătate a secolului al XIX-lea“, — eterogenitatea sa. În timp ce în prima jumătate a secolului,

tabloul este omogen în cuprinsul său, numai două forme industriale — cea casnică și meseriile — fiind dominante, în a doua jumătate tabloul se extinde cuprinzând, pe lângă acestea, forme ale cooperăției capitaliste simple, manufacturi și fabrici care, fără a le exclude pe celelalte, cunosc o puternică dezvoltare în ultimele trei decenii ale secolului trecut.

Tradiții valoroase deține România în exploatarea și preluarea petrolului. Potrivit datelor de arhivă, în anul 1857 producția de petrol se ridica la 275 de tone, sporind la 4 591 tone în 1864 și la 15 100 tone în 1878. În 1857 se instalează la Rîfov (lângă Ploiești) prima rafinărie de petrol din România și a treia din lume, iar în anul 1863 are loc, în Moldova, la Mosoarele, prima experiență de extracție a petrolului cu prăjini. Tot în acel an se consențează pentru prima dată exportul de petrol românesc rafinat.

Un loc distinct în economia românească îl ocupă transporturile și telecomunicațiile. În anul 1859 Ion Ghica elaborează primul plan al rețelelor de căi ferate din România, iar în anul 1869 va fi înființată prima întreprindere de căi ferate. Tot în acel an, la 19 octombrie, este inaugurată prima linie ferată pe direcția București — Giurgiu. Urmează apoi, an de an, construirea și intrarea în exploatare a noii linii ferate, astfel încât în preajma războiului, lungimea totală a căilor ferate se apropia de 1 000 km. Transportul feroviar era asigurat de 150 locomotive. În 1872 intrau în funcțiune atelierele căilor ferate din București și, tot în acel an, se inaugura Gara de Nord. Activitatea realizată de căile ferate românești se ridica în anul 1875 la transportul a 778 723 de călători și a 542 391 de tone mărfuri, aducând un venit de peste 12 000 000 lei, adică circa o șesime din bugetul național.

În același timp cu dezvoltarea căilor ferate, un proces continuu de organizare cunoaște sistemul de drumuri din România, stimulat mult după adoptarea legii unitare din 1868, datorată inginerului Panait Donici, pe atunci ministru. Potrivit legii, drumurile mari ale țării, împărțite în 10 circumscripții, urmau a fi întreținute direct de stat. Acum se construiesc numeroase poduri, îndeosebi metalice, comparabile cu cele mai valoroase construcții similare ale timpului pe plan european și în lume. Potrivit statisticilor existente, la 1870 România înregistra 1 800 km șosele sistematizate.

În perioada la care ne referim, un nivel ridicat de dezvoltare înregistra transportul naval, Dunărea și, apoi ieșirea la mare, permițând organizarea unui mare număr de porturi și a unei adevărate flote. Prima lege dată după Unire pentru organizarea porturilor a fost adoptată în anul 1863, urmînd să cunoască serioase îmbunătățiri în anul 1874.

Tot în acest timp este organizată și

dezvoltată activitatea de poștă și telegraf, la baza căreia stă legea adoptată în anul 1865. Mai tirziu, în anul 1873, se introduc în circuit primele cărți poștale. În anul 1875 s-a creat primul serviciu de poștă ambulantă pe traseul București — Ițcani. În același an se aprobă regulamentul pentru înființarea de linii și deschiderea de oficii telegrafice, dar încă din 1854 începuse construirea liniilor de telegraf electric pe traseele: București — Giurgiu — Ruse, București — Ploiești — Brașov, Timișoara — Lugoj — Brașov, făcîndu-se astfel legătura între Principate și Transilvania. Prima linie telegrafică va fi inaugurată în anul 1855 pe distanța București — Giurgiu. Doi ani mai tirziu intra în funcțiune linia telegrafică Iași — Botoșani. Pentru a ne face o imagine asupra traficului poștal, menționăm faptul că acesta se ridica, în 1877, la 8,1 milioane obiecte de corespondență, din care 7,9 milioane simple și 0,2 milioane recomandate, revenind 1,8 corespondențe pe locuitor. Raportate la 100 de locuitori, în anul 1877 au fost transmise 14,9 telegrame interne și 5,7 telegrame externe.

În preajma războiului înțeau în țara noastră elemente ale transportului urban modern pentru acea vreme. Astfel, încă la 1869 apar în București primele omnibuze, iar în 1872 intră în funcțiune liniile de tramvai cu cai pe traseele: calea Tîrgoviștei, Podul Mogoșoaiiei, Teatrul Național, străzile biserica Enei, Academiei, Colțea, Piața Sf. Gheorghe, Moși. Menționăm și anul 1857 cînd, în București, s-a introdus iluminatul public de petrol, fiind primul oraș din lume astfel iluminat. Un an mai tirziu, același sistem de iluminat era introdus în orașul Iași.

Toate acestea demonstrează că, în preajma războiului, România se prezenta cu o structură economică în dezvoltare, asimilînd elementele de tehnicitate ale vremii. Sumele necesare promovării industriei, construcțiilor de căi ferate și drumuri etc. au rezultat atît din împrumuturi și concesiuni externe, cît și din rezerve interne, îndeosebi din despăgubirile de pe urma reformei agrare, rentei funciare în creștere, din specularea terenurilor urbane, comerțului intern și extern, din afacerile bancare, furniturile pentru armată și instituții publice, camătă, schimburile neechivalente însumînd astfel mari capitaluri bănești, din care o parte se transformă în capitaluri industriale.

În România anului 1877 cea mai mare parte a activității economice o constituie însă agricultura. În acea perioadă, suprafața agricolă se ridica la circa 3 milioane hectare, din care erau cultivate cu porumb 1,3 milioane hectare, cu grîu 0,8 milioane hectare, obținîndu-se 1 224 mii tone porumb și 752 mii tone grîu. Existau circa 80 000 hectare cu vii și 20 000 hectare cu livezi. Asupra agriculturii presau, alături de rînduiele

semifeudale la care ne-am referit foarte slabă dotare tehnică, lipsa marelui de muncă (revenea un an de muncă la patru hectare). La ace se adaugă faptul că în perioada pregătitoare războiului s-au înregistrat an de secetă totală — 1866 — și ani de secetă parțială — 1865, 1874.

Activitatea economică internă, trunderea relațiilor capitaliste sînt înzulate și de organizarea pe principii moderne a circulației monetare, a temului bancar și de credit. La unirea Principatelor, România nu dispunea de o monedă unitară, fără a mai vorbi de un sistem monetar. Alexandru Ioan Cuza comandă în monetăriile Parisu prima monedă în 1864, dar ea nu va intra în circulație datorită respingerii către parlamentul românesc a împrumutului negociat în acest scop în Franța, cît și a opoziției Porții și a terilor garante. Așa se face că în 1864 circulau în Țările române 75 de monede diferite — uzate, cu parități variate, cursuri nestabile — care stînjeneau tranzacțiile și împiedicau accelerarea vieții economice a țării. Pornind de asemenea situație, la 26 aprilie 1864 este adoptată prima lege monetară, care intră în vigoare la începutul anului următor. Prin lege se stabilește dreptatea unitate monetară „leul“ divizat în 100 bani, cu acoperire bimetalică potrivit unității latine, deși pentru început avea acoperire monometalică în grame argint.

În timpul războiului din 1877—1878 România înregistra o circulație de 33 milioane lei monedă metalică, la care se adaugă biletele ipotecare în valoare de 27,3 milioane lei. De asemenea, pentru a facilita întreținerea trupelor aliate, în perioada războiului a fost introdusă în țară moneda rusească — rubla — care va crea, însă, perturbații circulației interne, stare ce va fi depășită abia după război. În octombrie 1865 înființată „Banca României“, cu un capital de 25 milioane franci, iar în 1873 s-a constituit „Creditul Funciar Român“ baza organizării, după 7 ani, în 1870, Băncii naționale românești. Cu privire la societățile de credit industrial, acestea vor apărea abia în secolul nostru. În anul 1864 este înființată Casa de depuneri și consemnațiuni, unde suma de pozitivelor în numerar se ridica în anul 1877 la 26,5 milioane lei. Urmează o colaborare a depozitelor, la 20 milioane lei, în perioada 1878—1880, sub influența războiului și a urmărilor acestuia.

Rezultă, așadar, că în preajma războiului, România dispunea și de un sistem monetar, bancar și de credit organizat, care a stimulat mobilizarea forțelor interne în lupta pentru cucerirea independenței.

dr. Alecu Al. FLOAREȘ
Iași

EFORTUL ECONOMIC ROMÂNESC ÎN RĂZBOIUL DE INDEPENDENȚĂ

PIRĂȚIE SECULARĂ a poporului român, înscrisă la locnte în seria marilor revendicări exprimate de națiunea în revoluția de la 1848 — alături de rezolvarea probleme și de înfăptuirea unității naționale — cucerirea inlenței de stat a României a constituit încununarea logică, ă, a unui lung șir de strădăni, desfășurate în special Unirea Principatelor din 1859, în condiții din cele mai xe. Înfăptuirea ei a solicitat la maximum capacitatea de și sacrificiu, energiile moral-politice, intelectuale și male întregului nostru popor, reprezentând una dintre „ore astrale” din existența unei colectivități naționale ce izează un îndelungat proces de devenire și pun jaloane e pentru o întreagă dezvoltare viitoare. țigarea independenței de stat devenise o necesitate impefără de care nu era posibilă accelerarea dezvoltării ecoe a statului național, lichidarea stării de înapoiere — inată, în mare măsură, de vicisitudinile externe —, sta de raporturi directe și egale cu alte state și situarea națiomâne în rindul popoarelor libere ale lumii.

Complexitatea factorilor și rolul celui economic

EZENTÎND aci efortul economic al românilor în războiul dependență — pe baza rezultatelor obținute de istoriograstră — se impun de la început câteva precizări. ntru obținerea victoriei în război este, desigur, foarte imită justețea scopurilor urmărite, a idealului ce animă conea, poporul și armata, aspirația de masă și hotărârea de realiza. Traducerea lor în viață necesită însă existența acelor materiale de înfăptuire, iar acestea depind de capa-orinduirii social-economice respective de a le crea. **aga organizare și întregul mod de luptă al armatelor și cu aceasta victoria și infringerea — spunea Fr. Engels dovedesc a fi dependente de condițiile materiale, adică mice ; de materialul uman și de armament, adică de caliși numărul populației și de tehnică¹⁾.**

identifierea distinctă a factorului economic are deci menile a-i sublinia însemnătatea, în legătura lui organică cu și factori, cu care acționează în strînsă împletire. Totodată, entru statele mari, cît și mai ales, pentru cele mijlocii și o deosebită importanță are contextul politic internațional legat de acesta — alegerea corespunzătoare a momentului abil acțiunii, astfel încît obiectivul propus să întîmpine cit uține dificultăți.

re era situația României sub toate aceste aspecte ? spiratia spre independența deplină anima toate categoriile lației, întreaga națiune, fapt consemnat în mod concludent numărate izvoare contemporane, atît interne, cît și străine. dardul lui Mihai Viteazul²⁾, cum scria cu cîțiva ani înainte omentul independenței ziarul liberal „Românul”, trecuse nînă în mină de la o generație la alta, iar idealul independenstate — după mărturia consulului belgian de la Bucu — făcuse progrese simțitoare, devenind chiar o aspirație oare³⁾.

ce privește orînduirea social-economică — acesteia făcuse ntestabile progrese prin trecerea spre capitalism, prin înfăp-a Unirii Principatelor la 1859 și emanciparea țăranilor — i a majorității populației — de robia clăcii, prin dezvoltat-economiei și a instituțiilor necesare statului român modern. onfel, dacă în 1866 numărul întreprinderilor industriale mai era de numai 39, în 1877 ele erau în număr de 173. Deși slab dezvoltată și insuficientă, această industrie oferea un rt mai puternic capacității militare a țării. Căile de transafolate în plin proces de modernizare, odată cu însemnălor economică, răspundeau și unor nevoi de ordin politic

și strategic. Căile ferate erau în 1877 de peste 1000 km, față de 183 km în anul 1869. Șoselele naționale atingeau circa 2000 de km. În ce privește rețeaua telegrafică, introdusă încă din 1854, în 1877 ea străbătea întreaga țară, înlocuind în mare măsură vechile mijloace.

Printre unitățile industriale care iau ființă, o mențiune aparte se cuvine pentru Arsenalul armatei, Pirotehnia armatei (1875), șantierele navale, atelierele căilor ferate, unele întreprinderi metalurgice care, deși puține, reprezentau un spor de capacitate.

Cu toate acestea, stadiul dezvoltării economice era încă slab, iar rămășițele feudale în interior și jugul otoman din afară erau principalii factori care frînau progresul ei mai rapid. Multe din cele necesare pentru întărirea capacității de luptă, pentru înzestrarea armatei, nu se produceau în țară (armament, muniții și, în bună măsură, echipament și material sanitar) sau nu se produceau în măsură suficientă. Procurarea lor din import necesita resurse financiare, ceea ce punea serioase probleme. Pe de altă parte, constituirea lor se realiza cu greu, date fiind multiplele nevoi ale statului, ca și datorită crizei financiare care a însoțit criza economică dintre 1873—1877. Asupra ei și-a pus amprenta scăderea prețului cerealelor, principalul nostru articol de export, precum și unele perturbări ale conjuncturii politice din Sud-Estul Europei care, începînd din 1875, au generat nesiguranță în afaceri și mari dificultăți în obținerea creditelor.

Pe de altă parte, chiar dacă resursele financiare ar fi existat din abundență, alocarea și utilizarea lor în scopuri militare erau în funcție de cel puțin doi factori : în primul rînd de atitudinea grupărilor politice față de modul de obținere a independenței. Într-adevăr, dacă necesitatea obținerii independenței era unanim recunoscută și era o constantă a politicii externe românești, asupra căilor de urmat pentru a o dobîndi nu exista un consens. Astfel, moșierimea conservatoare era, în genere, partizana obținerii independenței pe cale diplomatică, prin bunăvoința celor șapte puteri sub a căror garanție colectivă se aflau de la 1856 Principatele Române. De aci, o atenție insuficientă, discontinuă, pentru dezvoltarea și dotarea armatei, cheltuielile pentru acest scop fiind făcute, cel puțin pînă în 1875, cu relativă zgîrcenie. La aceasta contribuia și teama moșierimii de a pune arme în mîinile țăranilor, precum și dorința ei de a obține independența astfel încît participarea de masă să nu ofere țăranilor temeieri de a cere, în caz de victorie, împărțirea pămîntului moșieresc, ameliorarea situației lor economice și cetățenești. (Din a doua jumătate a anului 1875 se observă însă o intensificare a efortului de dotare cu armament modern, mai ales tunuri, precum și muniții de război. Continuă și eforturile de uniformizare a tipurilor de arme pentru infanterie⁴⁾).

Burghezia liberală, și în special aripa ei radicală — lezată în interesele sale economice și politice de suzeranitatea otomană — ce-i frîna ascensiunea și posibilitățile de consolidare — fără să subaprecieze calea diplomatică, socotea că independența națională trebuie cucerită cît mai repede pe calea armelor mai ales că, așa cum dovedea experiența, puterile garante nu erau dispuse să-și sacrifice interesele proprii în Sud-Estul Europei de dragul independenței României.

Dobîndirea independenței printr-un război victorios ar fi avut în concepția burgheziei și un puternic efect de regenerare morală și națională. În consecință, de cîte ori a venit la putere, burghezia liberală (în primul rînd radicalii), a dat atenție organizării armatei și dotării ei (adoptînd, de pildă, în 1868 „legea de organizare a puterii armate”, întemeiată pe principiile recomandate de Nicolae Bălcescu⁴⁾), căutînd să mărească la maximum puterea militară a țării. Totodată, liberalii găseau în mișcările de eliberare antiotomane din Balcani și în confruntările dintre marile puteri momente adecvate pentru transformarea României într-un stat suveran⁵⁾, „Atitudinea burgheziei române în problema cuceririi independenței de stat corespundea cu dorința de eliberare națională a maselor“⁶⁾.

Din păcate însă, guvernul conservator dintre 1871—1876 a modificat (în 1872) legea de organizare militară din 1868 în concordanță cu vederile moșierimii, ceea ce a dăunat capacității militare a țării. A rămas, de aceea, ca cea mai mare parte din efortul economic-militar să fie făcut din aprilie 1876 — după căderea conservatorilor — precum și în însuși timpul desfășurării războiului.

În al doilea rând, posibilitățile României de a utiliza resurse financiare importante pentru a-și întări capacitatea de luptă erau și în funcție de atitudinea puterilor garante — de la care urma să cumpărăm materiale de uz militar — iar câteva dintre aceste puteri (Anglia, indeosebi, și Franța) doreau menținerea integrității imperiului otoman și nu priveau favorabil acțiunea României de a se înarma. Din motive lesne de înțeles, mari piedici va pune și Austro-Ungaria. Numai un moment de ascuțire deosebită a contradicțiilor dintre marile puteri ar fi permis țării noastre să depășească acest impediment. Iar un asemenea moment s-a ivit în 1876, odată cu declanșarea crizei balcanice.

În fine, României îi era limpede că, oricât ar fi dorit, ea nu putea — date fiind și condițiile descrise mai sus — să înfrunte singură imperiul otoman, a cărui armată era dotată modern de englezi, interesați în menținerea privilegiilor ce le erau asigurate în cuprinsul Turciei și în jocul „echilibrului european”. Experiența din 1876 a Serbiei și Muntenegrului — care fuseseră înfrunți în confruntarea militară cu Turcia — nu lăsa în această privință îndoiele. Alegerea unui moment favorabil pentru cucerirea independenței (și desfășurarea, în acest scop, a unei activități politico-diplomatice susținute, dinamice și inteligente) se dovedea, de aceea, un element nu mai puțin important în ansamblul mijloacelor de acțiune. Iar un asemenea moment s-a ivit, precum se știe, odată cu intervenția Rusiei în criza balcanică. În alianță cu ea, România a reușit, prin încordarea la maximum a tuturor forțelor sale — și dincolo de scopurile de expansiune urmărite de țarism prin declanșarea războiului — să-și cucerească și să-și consacre independența mult visată.

Marele efort economic al întregii națiuni

ÎN CONDIȚIILE DATE, o însemnată parte a efortului economic și financiar necesar pentru cauza independenței a fost, deci, desfășurat în ajunul și în cursul războiului. Cu tot timpul restrâns — timp în care n-au putut fi remediate toate neajunsurile și completate toate golurile — acest efort a fost cu adevărat impresionant și grandios, atât din partea statului, cât și din partea cetățenilor. Efectivele armatei, în urma dublării numărului regimentelor de dorobanți (care se ridică la 16), a creării a două regimente de artilerie și a mobilizării generale decretate de guvern la 12 aprilie 1877, s-au ridicat la peste 100 000 de oameni, din care 58 700 alcătuiau armata operativă. Toți aceștia vor trebui înarmați, echipați, hrăniți, cazați, transportați, iar în caz de rănire — îngrijiți în ambulanțe și spitale. Animalele de tractare a artileriei, cele ale cavaleriei, ca și cele ale coloanelor de transport aveau nevoie de mari cantități de furaje. În plus, conform convenției încheiate, România se angajase să asigure contra plată, transportul în tranzit, încartiruirea și aprovizionarea armatelor ruse aliate.

O mare atenție s-a acordat, cum era firesc, armamentului și munițiilor. La începutul anului 1877 armata română dispunea de o artilerie compusă din 210 tunuri, din care 190 erau de fabricație modernă. În ce privește infanteria, situația nu era atât de bună. Puștile din dotarea ei erau de tipuri variate, dintre care numai cele de tip Peabody erau mai moderne, restul fiind de tipuri mai vechi și cu bătaie mai scurtă decât cele ale inamicului. Diversitatea de tipuri îngreuna și procurarea muniției trebuitoare. Sporirea efectivelor armatei a făcut însă ca puștile existente să fie insuficiente numeric; ele vor fi completate cu ajutorul Rusiei și prin contribuție publică. La celelalte greutăți se adăuga însă faptul că unele transporturi de armament (ca și de furnituri militare) comandate în străinătate au fost oprite la trecerea prin Austro-Ungaria sub pretextul neutralității, în ciuda convenției comerciale pe care o semnase în 1875 cu noi. Ulterior, ele vor trebui să facă o cale mult ocolită prin Rusia, ceea ce a provocat uneori întârzieri, și, evident, cheltuieli sporite de transport.

Înainte de intrarea în război se procedase, de asemenea, la modernizarea trupelor de geniu, precum și la organizarea, în cadrul lor, a unei secții de telegrafști militari, efectuându-se cheltuielile corespunzătoare. S-a organizat, totodată, o flotilă pe Dunăre, comandându-se, între altele, o canonieră de 90 tone la Toulon, ce va purta numele de „Fulgerul” și în jurul căreia vor fi grupate și alte vase adaptate utilizării militare. În fine, încă

din 1874 (16/28 iunie) fusese organizat serviciul sanitar înzestrarea căruia — cu instrumentar, medicamente și lanțe — s-au concentrat însemnate credite și alocații bugetare. În organizarea și buna funcționare a acestuia merite deosebite și-a câștigat doctorul Carol Davilla.

S-au procurat din import și alte materiale ca: ganțuri, bidoane pentru trupă, revolve, torpile pentru lupta împotriva monitoarelor turcești de la Dunăre, corturi, căruțe armate, fier, o parte din postavul și încălțăminte necesare.

Problema cea mai spinoasă a războiului a fost aceea a aprovizionării cu hrană, îmbrăcăminte și încălțăminte, deoarece în primăvara anului 1877 a fost creat serviciul de interes al armatei. Această situație surprinzătoare era una din cîntele concepției conservatoare conform căreia țara urma să-și câștige independența pe cale diplomatică, fără război. Efectele ei negative s-au resimțit mai ales în prima campanie militară.”)

Cu toate neajunsurile menționate, determinate de cauze obiective, armata română a putut fi pusă pe picior de război în timp relativ scurt, iar apoi susținută pînă la victorie. Aceasta s-a datorat imensului efort național, oficial și de masă, desfășurat de întregul popor — din cuprinsul frontierelor naționale, cât și din ținuturile aflate încă sub dominație străină — în persoana și în dițiile unui elan patriotic general, situat la cotele cele mai înalte, ca cele de la 24 ianuarie 1859. Dînd expresie acestei stări de spirit, „Gazeta Transilvaniei” din Brașov scria la 2 iunie 1877: „Cauza ostașului român e o cauză generală română, victorie e a întregii națiuni”.

Resursele materiale și financiare necesare pentru purtarea războiului au provenit din fondurile alocate de guvern — în primul rând aprobînd toate cererile de credite militare făcute de armată —, din rechizițiile militare efectuate în sate și în orașe — precum și, mai ales, din contribuția voluntară a maselor populare.

Plățile efectuate de Rusia în contul cheltuielilor făcute de trupele rusești aflate în trecere prin România au contribuit la lichidarea crizei financiare din țară; în contul unei părți din aceste sume Rusia a livrat 25 000 de puști și alt armament și muniții. O importantă resursă a provenit din anularea, la 1 mai 1877, a tributului către Poartă, a cărui sumă de 914 000 lei a fost trecută în bugetul Ministerului de Război. Acoperirea nevoii ale armatei și a unor datorii de război au servit și în anul 1877, 15,5 milioane din emisiunea de 26 milioane lei a biletelor de treacare, primii noștri bani de hîrtie.

O însemnată contribuție considerabilă în susținerea morală și financiară a armatei a avut contribuția populației din spatele frontului, manifestată în variate forme. Astfel, pentru procurarea puștilor de tip modern, care să elimine superioritatea inamicului, la acest capitol, constatată în primele lupte, la apelul guvernului — ca și spontan, înainte de apelul oficial — s-au constituit în fiecare județ, comitete de cetățeni care au organizat subscripții publice. Au subscris atît județele, orașele și comunitățile rurale din bugetele lor, cât și parohiile, comunitățile religioase și particularii: țărani, muncitori, profesori și învățători, sionari, funcționari, medici, etc.

S-a adunat în total pentru cumpărarea de arme, conform cifrelor oficiale, suma de 1 639 798,52 lei,⁸⁾ din care se pot calcula circa 50 000 de puști. Aceasta înseamnă că se puneau cîte o pușcă modernă în mîna fiecărui soldat român al armatei ce lupta la sud de Dunăre.

O mare parte din cele necesare trupelor au fost procurate prin rechiziții (în special alimente și furaje), susținute în mai mare parte de către țărani, care, înțelegînd momentele istorice prin care trecea țara, n-au obiectat niciodată împotriva acestor rechiziții (așa cum au făcut unii moșieri și arendași). S-au rechiziționat în total 116 199 hectolitri de grîu, 18 162 hl porumb, 19 161 hl orz, 1 192 145 kg mălai, 1 383 641 kg alimente diverse (brînză, carne, etc.), 66 387 vite, 6 311 hl fasole și alte legume, 9 522 kg ovăz, 19 181 274 kg fin, etc. Valoarea totală a rechizițiilor oficiale s-a ridicat la 11 227 098 lei⁹⁾. Insuficiența mijloacelor de transport feroviar a făcut necesar ca pentru aprovizionarea frontului să fie, de asemenea, rechiziționate pe teritoriul țării durata războiului sau numai pe timp limitat, un total de 264 000 zile de călătorie. Cu ele s-au prestat 1 045 747 zile de lucru, parcă făcîndu-se un total de 26 143 677 km. În drumurile făcute de călătorie s-au dus sute de vite, unora și-au găsit moartea și cărușii, care erau imensă majoritate erau țărani.

O mare amploare, determinată de caracterul popular al războiului purtat de România și al telurilor sale, au cunoscut întreaga țară ofrandele pentru susținerea armatei, acestea constînd în bani, alimente, îmbrăcăminte, materiale de uz militar pentru răniți etc. Ele demonstrează cu pregnanță pa-

conf. dr. Vasile BOZ

(Continuare în pag. 11)

INDUSTRIALIZAREA SOCIALISTĂ A ROMÂNIEI — CHEZĂȘIA INDEPENDENȚEI EI ECONOMICE ȘI POLITICE

Luptătorii pentru independența României moderne au fost și luptători pentru industrializarea ei

NU-I DELOC O ÎNTÎMPLARE, ci o coincidență logică a dezvoltării națiunii noastre faptul că mijlocul sec. al XIX-lea a ridicat în mod arzător, așa cum, admirabilul său simț istoric al realității, a scris Nicolae Bălcescu, problemele unirii și statului național, ale emancipării sociale și independenței. În același timp — și aceasta constituie o caracteristică esențială a istoriei noastre moderne și contemporane — este semnificativ că progresiștii care au luptat pentru unire, pentru independență și eliberare socială au fost conștienți de faptul că independența de stat a poporului nostru și progresul lui nu pot fi asigurate fără o dezvoltare economică susținută și, în contextul ei, o industrializare. Necesitatea dezvoltării industriei le era limpede, de exemplu, lui Bălcescu, Bariț, lui Marțian, lui Hașdeu, Kogălniceanu, lui Cuza a.m.d.

Are, în fond, valoare de simbol faptul că independența de stat a României a fost anunțată în Parlament la 9 mai 1877 de către același Mihail Kogălniceanu care luptase pentru revoluția de la 1848, pentru unire, pentru abolirea iogașiei și era, totodată, unul dintre cei mai energici promotori ai ideii de dezvoltare a industriei în țara noastră. Un A.D. Xenopol și un P.S. Aurelian, ca și mai înainte încă Marțian și Hașdeu le-au înșăși existența națiunii române de industrializarea patriei. La rîndul lor, socialiștii se pronunțau atît pentru unire și independență, cît și pentru industrializare și progres social. Prin C. Dobrogeanu Gherea, de exemplu, ei aveau să scrie cu viziunea științifică a marxismului: „Acolo unde fierbe viața și lupta, acolo unde strigătul strident al sireniei cheamă mulțimea muncitoare la muncă, acolo unde masele muncitoare în mine răscolesc măruntaiele pămîntului, unde ciocane uriașe spulberă blocuri de oțel, unde pădurea de coșuri înălțată spre cer anunță izbînda și victoria muncii omenești asupra naturii, unde vapoare uriașe spintecă oceanele, acolo unde în orașele gigantice se zbat și se izbesc pasiunile, se lovesc și se ciocnesc ideile, se plămădește cultura formidabilă de azi și cea imensă de mâine, acolo unde fierbe și spumegă lupta uriașă dintre muncă și capital, din care trebuie să nască o lume nouă...

acolo și numai acolo poate fi idealul nostru și al țării... Acolo naște viitorul”⁴¹.

Este, de asemenea, un adevăr istoric că, obiectiv, acei care susțineau imposibilitatea dezvoltării industriei în țara noastră acționau practic în favoarea forțelor retrograde din interior, iar poziția lor, în fapt, se conjugă cu aceea a puterilor industriale care doreau să ne țină țara în situația de furnizoare de materii prime agricole și minerale ieftine și piață de desfacere a industriei lor.

Nu-i de mirare, deci, că lupta de idei, lupta politică și economică în jurul problemei industrializării României constituie una din cele mai prețioase chei ale înțelegerii mișcării noastre istorice pentru o perioadă de peste un secol.

În această luptă, succesul forțelor progresului a fost asigurat de către Partidul Comunist Român. Prin profunzimea analizei, prin claritatea perspectivei și prin indicarea clară a mijloacelor, Conferința Națională din Octombrie 1945 a P.C.R., a consacrat victoria definitivă asupra susținătorilor așa numitei teorii „România — țară eminamente agricolă”, și a dovedit, fără putință de negare, atît necesitatea industrializării și obligativitatea ei pentru independența statului național român, cît și, ceea ce este de o imensă însemnătate istorică, posibilitatea de a realiza practic industrializarea modernă a României, care să-i asigure locul cuvenit în rîndul statelor lumii. Referindu-se la susținătorii teoriei „România — țară eminamente agricolă”, raportul C.C. la conferință releva: „Acești teoreticieni căutau în fond să justifice existența și interesele marii moșierimii. Ei tindeau să țină România în condiții de inferioritate față de statele mari industriale, să rămînem tributari acestor state în ce privește produsele industriale. Împiedicînd dezvoltarea României, ei împiedicau prin aceasta dezvoltarea culturală și bunăstarea materială a maselor largi populare. Împiedicînd dezvoltarea industrială a României, deci crearea unei industriei grele, ei împiedicau în fond dezvoltarea agriculturii, nepunînd-o pe baze științifice, nefolosind mașinile și tehnica modernă pentru a mări randamentul muncii, a mări producția și a ridica nivelul de trai al țărănimii. Împotriva acestor teoreticieni reacționari care căutau să facă din țara noastră un apendice al marilor state industriale, ne-am ridicat din totdeauna noi, marxștii, comuniștii, susținînd că progresul țării noastre este în directă și nemijlocită legătură cu progresul industrializării țării și că de țara industrială a țării depinde în mare

măsură însăși independența statului nostru”.

Industrializarea, se arăta la Conferința Națională, se dovedea nu numai necesară, ci și posibilă, demonstrîndu-se prezența tuturor elementelor care permitau crearea unei puternice industrie în țara noastră.

Unitatea indestructibilă dintre socialism, independență națională, industrializare și progres multilateral

ASTĂZI cînd ne mîndrim de locul apreciat pe care-l ocupăm în lume ca stat suveran și națiune liberă, ca popor care, în termenii venitului național, este de 10 ori mai puternic decît în 1938, gîndul nostru nu poate scăpa din vedere că în cel mai bun an al economiei capitaliste, venitul național pe locuitor la noi era abia de 80 dolari — unul din cele mai mici din Europa, că sub regimul burghezo-moșieresc bogățiile țării se scurgeau peste graniță în condițiile unor schimburi grav neechivalente, că patru cincimi din populație era ocupată în agricultură, ramură care tehnicește era una din cele mai înapoiate de pe continent, că tehnica, atîta cîtă o avem în țară, provenea în proporție de 95% din import, că numărul analfabeților se ridica la milioane, iar al pelagroșilor la sute de mii, că pozițiile de comandă în industrie, bănci, comerț etc. erau deținute de monopolurile internaționale care scoteau din țară profituri imense, că România constituia obiect de împărțire și reîmpărțire între acestea. Exploatarea economică a poporului și țării se împletea cu aservirea politică și cu încălcarea demnității noastre naționale și umane.

Regîndînd astăzi perioada scursă de la acele timpuri încoace, cu toată complexitatea și dificultățile mari ce i-au fost inerente, sîntem de fiecare dată impresionăți de forța previzională a Partidului Comunist Român, de capacitatea sa de a înțelege întregul sistem dinamic de contradicții interne și externe care trebuiau soluționate, de profunzimea cu care a elaborat strategia corespunzătoare și fermitatea cu care a aplicat-o, de priceperea cu care a știut s-o explice poporului și să-l mobilizeze la îndeplinirea ei cu maximă energie și eficacitate. Îndeplinirea strălucită a acestor sarcini istorice a fost — și este — posibilă deoarece Partidul Comunist Român reprezintă întruchiparea superioară a celor mai înaintate tradiții pro-

gresiste și năzuințe vitale ale poporului nostru, concentrate într-o sinteză superioară pe bazele profunde ale marxism-leninismului, deoarece politica partidului este implantată permanent în realitățile țării și ale întregii umanități contemporane.

Asigurarea independenței și suveranității României, luarea și menținerea cu vigoare a pirghiilor economice de conducere în mîinile poporului nostru și asigurarea progresului multilateral susținut al țării constituie, împreună cu democratismul socialist, permanente fundamentale ale politicii Partidului Comunist Român. Tocmai în acest context, avea să dovedească partidul nostru unitatea indestructibilă dintre socialism, independență și industrializare. El a dezvoltat și realizat consecvent ideea că înlăturarea exploataării omului de către om trebuie să fie însoțită și de eliberarea națiunii de orice asuprire și exploatare, că întregirea popoarelor în drepturile lor de libertate, independență și suveranitate constituie condiția sine qua non a egalității între ele, a respectului reciproc, a colaborării pe baze reciproc avantajoase, a propășirii economice, culturale etc. a fiecăruia, a păcii internaționale și a progresului.

Drumul larg al progresului economic al României a fost deschis de naționalizarea socialistă a principalelor mijloace de producție care a redat poporului potențialul de resurse pe care exploatarea internă și externă îl storserseră vreme îndelungată și a așezat bazele trainice ale independenței economice a țării.

Pornind de la realitățile românești și sprijinindu-se pe forțele poporului nostru, călăuzindu-se după învățătura marxist-leninistă, partidul a pus în centrul politicii sale industrializarea socialistă a țării, făcînd din ea baza progresului economiei și culturii, a ridicării standardului de viață al poporului, dezvoltării multilaterale a societății noastre, asigurării independenței și suveranității naționale.

Eforturile desfășurate de poporul român pe tărîmul industrializării socialiste au fost materializate în succese de remarcabilă importanță istorică. Considerată în prețuri comparabile, față de circa 18 miliarde lei în 1938, producția industrială a ajuns la peste 576 miliarde lei în 1975 și înaintea spre 1 000 de miliarde lei în 1980. Dezvoltarea susținută a industriei socialiste, realizată în condițiile utilizării raționale a resurselor și a eforturilor pentru valorificarea lor superioară, a determinat schimbări profunde în structura economică a țării, în dezvoltarea producției fiecărei ramuri în parte și în sporirea complexității ansamblului economiei românești.

Industria a devenit ramura conducătoare a economiei naționale și încă în 1975 dădea deja 56,2% din venitul național (față de 30,8% în 1938), urmînd ca ponderea ei să crească în continuare. **Adevărată locomotivă** a mișcării economiei noastre, industria socialistă a determinat o puternică dezvoltare cu caracter industrial a tuturor ramurilor economiei naționale — și, în primul rînd, a agriculturii — pe care le-a înzestrat și le înzestrea cu tehnică modernă. Prin dezvoltarea unui sistem armonios articulat de ramuri și subramuri, în centrul cărora a fost pusă energia, construcția de mașini, industria chimică etc., industrializarea socialistă a permis acoperirea din producția in-

ternă a peste trei pătrimi din investițiile în utilaje, echipamente și instrumente în economia națională, asigurîndu-se în felul acesta, într-o foarte mare măsură, **independența tehnică a țării și transformînd-o într-o promotoare dintre cele mai active ale progresului științific și tehnic complex.** În același timp, asigurînd utilarea și reutilarea pe baze tehnice moderne a tuturor ramurilor economiei naționale, asigurînd înzestrarea tehnică crescîndă a fiecărui lucrător, creînd în ritm susținut noi și noi locuri de muncă și reducînd decalajul economic față de țările dezvoltate, industrializarea socialistă s-a dovedit factorul decisiv al valorificării în interiorul și în interesul țării noastre a forței de muncă naționale, **oferînd tuturor fiilor țării posibilitatea să-și desfășoare energiile creatoare aci, pe pămîntul patriei lor, pentru înflorirea ei și prosperitatea lor.**

Prin orientarea fermă spre ramurile și subramurile de înaltă tehnicitate și caracterul armonios al dezvoltării economice, industrializarea socialistă a adus nu numai o contribuție decisivă la independența tehnico-economică a țării, dar și una de prim ordin la **întărirea capacității de apărare, a independenței și suveranității naționale.** A trecut, în felul acesta, pentru totdeauna, timpul în care România nu-și putea făuri singură armele tehnice ale apărării fruntariilor sale.

Făurirea socialismului și dezvoltarea forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării, într-o **concepție unitară și de largă perspectivă,** a fost sistematic însoțită de preocuparea pentru amplasarea judicioasă a forțelor de producție, pentru **dezvoltarea economică armonioasă și multilaterală a tuturor zonelor și ridicarea industrială și dezvoltarea bazei tehnice materiale a județelor rămase în urmă.** Noile obiective economice au fost amplasate în așa fel încît să se țină seama atît de resursele de materii prime, de căile de transport și posibilitățile de desfacere a producției, cît și de necesitatea de a imprima un ritm accentuat de dezvoltare a zonelor rămase în urmă, valorificîndu-se tot mai eficace resursele lor naturale și de muncă și asigurîndu-se, totodată, dezvoltarea rapidă și armonioasă a ansamblului economiei naționale, distribuirea teritorială tot mai bună a veniturilor, pentru ca **întregul popor să beneficieze din plin de superioritatea orînduirii socialiste.**

Construirea socialismului, scoaterea țării din inapoierea în care se afla sub regimul burghezo-moșieresc și smulgera ei din dependența economică față de marile puteri industriale, industrializarea socialistă și făurirea unei baze tehnice materiale puternice, capabile să asigure creșterea economică în ritm susținut, dezvoltarea diviziunii sociale a muncii și a cooperării tehnice și economice între toate zonele și județele țării au **sporit caracterul unitar al complexului nostru economic național, ridicîndu-l pe o treaptă superioară.**

Noua treaptă, superioară, pe care se află complexul nostru economic național și rolul conducător al industriei în cadrul structurii sale au determinat o **schimbare fundamentală a raporturilor dintre el și celelalte economii naționale.** Este suficient să amintim că dacă în trecut România era o țară exportatoare de cereale, lemn și petrol brut și o importatoare prin excelență

de produse industriale finite, asigura o **capacitate industrializării socialiste, tem o țară exportatoare de mașini, motoare, produse chimice, produse industriale ușoare și alimentare, produse care, pe lingă că exprimă afirmarea industrială a românilor pe plan internațional și creșterea eficienței muncii noastre naționale, exprimă, sub multiple aspecte și întărirea independenței și suveranității noastre.**

Întreaga operă de făurire și dezvoltare a economiei noastre socialiste un complex economic național sprijinit pe industrializare și menită să transforme România într-o țară înaintată la punct de vedere economic, a întărit considerabil națiunea noastră și a transformat-o într-o **națiune socialistă.** Socialismul — se arată în Programul P.C.R. adoptat de Congresul al XI-lea — **eliberează omul de orice asuprire națională și socială și, totodată, descoperă de un cîmp larg afirmării și înfloririi fiecărei națiuni, dezvoltării tuturor sferelor naționale independente** ²⁾. În același timp, Partidul Comunist Român și statul socialist acționează permanent, pe baze marxist-leniniste, pentru realizarea deplinei egalități în drepturi a tuturor oamenilor muncii din țara noastră, fără deosebire de naționalitate sau rasă.

Analiza structurii sociale actuale a României arată că ea este constituită din clase și categorii care participă activ la munca productivă — în sfera creației materiale sau spirituale, — a căreia înțelegerea și colaborarea în unitate, sînt fundamentale interesele în progresul continuu al forțelor de producție moderne pe baza industrializării, făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate și a comunismului. Pe baza dezvoltării forțelor de producție și perfecționării relațiilor de producție, ridicării nivelului de cunoștințe și calificare al populației, al mecanizării complexe, chimizării și cibernetizării produselor de producție etc. va avea loc deopotrivă și depășirea treptată a deosebirilor esențiale dintre munca fizică și cea intelectuală, dintre munca agricolă și cea industrială; ca urmare a urbanizării satelor se va omogeniza în proporții crescînde nivelul general de civilizație al societății. Or, toate aceste transformări, în măsură ce se vor produce — iar dezvoltarea industrială a țării are în această direcție un rol esențial — vor genera o apropiere crescîndă între muncătorii și țărănime, între toate categoriile sociale, vor determina întărirea unității și coeziunii întregului popor, **omogenizarea crescîndă a societății noastre.**

În felul acesta, socialismul și industrializarea socialistă au schimbat și schimbă din temelii întreaga viață a poporului nostru, înălțîndu-l pe noi trepte de progres și afirmare în civilizația lumii contemporane și făurindu-i condițiile de manifestare creatoare, pe baze de libertate, independență și suveranitate națională.

Socialismul și industrializarea socialistă — temelie a egalității respectului și cooperării fructuoase între națiuni

DACĂ SOCIALISMULUI îi sînt prieteni, prin însăși natura lui, pacea, egalitatea...

lea, respectul reciproc și cooperarea etuoasă între popoare, dezvoltarea temporară a forțelor de producție bază, la rîndul ei, în proporții tot însemnate, posibilitățile materiale acestei colaborări, generînd pe multe planuri necesitatea obiectivă a voltării schimburilor și cooperării producție între țări, a participării țării la diviziunea internațională a muncii. Tocmai de aceea, dezvoltînd și întîrind complexul economic național românesc, P.C.R., acționează cu fermitate pentru amplificarea relațiilor economice și cooperării în domeniul producției, al științei și tehnicii cu toate celelalte popoare.

În acest plan, un merit deosebit al partidului și al statului nostru socialist constituie faptul că au demonstrat pe plan teoretic cit și în mod practic **indisolubila legătură dialectică interdependența popoarelor pe plan internațional și independența lor națională, faptul că interdependența nu poate exista fără independența și suveranitatea fiecărui popor, a fiecărei țări.** Mai mult, Partidul Comunist Român și statul nostru au demonstrat și reaga experiență istorică nu face cit să confirme acest lucru, că fiecare popor în parte și comunitatea mondială privită în ansamblu, nu pot progrese decît cooperînd pe baza respectului independenței și suveranității naționale, a egalității în drepturi a statelor, a avantajului reciproc și neamestecului în treburile interne ale celorlalte țări. În același timp, experiența Româ-

niei ca și a celorlalte țări socialiste, demonstrează că independența și suveranitatea unei țări, ca și însăși cooperarea fructuoasă și chiar pacea între popoare, depind într-o măsură deosebită de măsura în care fiecare națiune poate să se dezvolte și să progreseze din punct de vedere economic, dezvoltînd industria și celelalte ramuri, politicul nefiînd decît expresia concentrată a economicului. De altfel, însăși participarea fiecărei țări la circuitul economic mondial demonstrează că aceasta este cu atît mai intensă și mai rodnică cu cit o țară este mai dezvoltată, înainte de toate, pe baze industriale. În fond, avem aici o **relație fundamentală și anume: independența — industrializare — dezvoltare diversificată a economiei naționale — creșterea diviziunii și cooperării internaționale a muncii pe bază de avantaj reciproc.** Este de înțeles, de ce, prevăzînd „continuarea fermă a politicii de industrializare socialistă” a României socialiste, libere și independente, Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism a prevăzut, totodată, că „partidul va acționa pentru amplificarea relațiilor economice și a cooperării în domeniul producției, al științei și tehnicii cu toate celelalte popoare”¹⁾.

Experiența luptei poporului nostru pentru independență, socialism și industrializare pune cu o deosebită forță în lumină **justețea politicii P.C.R., pentru asigurarea în lume a unei noi ordini economice și politice internaționale.** Ca țară care și-a cucerit și apărât independența cu imense eforturi de inteligență și jertfe de sînge, România, prin glasul autorizat al președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu pune în centrul concepției sale, bazată pe principii de egalitate și echitate, cu privire la această ordine: lichidarea

practicilor de asuprire imperialistă, dezvoltarea economico-socială independentă a țărilor, asigurarea suveranității naționale asupra resurselor, lichidarea subdezvoltării, concentrarea tuturor forțelor umane și mijloacelor materiale pentru progresul rapid al industriei, agriculturii și celorlalte ramuri economice, formare cadrelor proprii în toate domeniile de activitate, accesul la toate cuceririle științei și tehnicii, ajutorul internațional fără condiții în vederea reducerii sistematice a decalajului țărilor în curs de dezvoltare față de cele dezvoltate, lichidarea restricțiilor și a barierelor în calea schimburilor democratizării relațiilor internaționale.

Acționînd cu fermitate pentru dezvoltarea colaborării și cooperării economice internaționale pe baze reciproc avantajoase, România socialistă își dezvoltă și diversifică sistematic participarea sa activă la circuitul economic mondial, își manifestă puternic consolidarea suveranității naționale, pentru punerea largă în valoare a bogățiilor naționale, pentru industrializare, pentru afirmare liberă și independentă în rîndul tuturor națiunilor lumii.

ÎN LUMINA celor constatate, industrializarea socialistă apare ca o condiție sine qua non a existenței și înfloririi mai departe a națiunii noastre socialiste, ca o premisă fundamentală a manifestării integrale a personalității sale istorice, a contribuției ei la progresul multilateral al umanității și constituie un strălucit exemplu de felul în care independența favorizează industrializarea, iar industrializarea sprijină independența și suveranitatea națiunii libere.

prof. dr. docent
N. N. CONSTANTINESCU
membru corespondent al Academiei
Republicii Socialiste România

¹⁾ C. Dobrogeanu-Gherea, Neoiobăgia, I. Viața Românească, p. 498.
²⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, București, Edit. politică, 1975, p. 144—145.
³⁾ Op. cit. p. 71 și p. 174.

EFORTUL ECONOMIC ROMÂNESC

(Urmare din pag. 8)

ul fierbinte și spiritul de sacrificiu al maselor populare din țara liberă, cit și al românilor din Transilvania, Banat,ovina care, înfruntînd opreliștele și ostilitatea oficialităților ruse și ungare, au ținut să-și manifeste solidaritatea de deplină față de frații lor din patria liberă. Peste tot au luat ființă comitete cetățeni, comitete de femei, etc., care se ocupau cu colectarea banilor și obiectelor și cu trimiterea lor la București. După ce armata austro-ungară a interzis funcționarea comitetelor consiliate dincolo de Carpați, acțiunea a continuat sub forma colecțiilor individuale. Conform informațiilor cunoscute pînă acum, donațiile românilor transilvăneni au totalizat 124 700 de franci, la care s-au adăugat însemnate cantități de îmbrăcăminte, medicamente, precum și ambulanța sanitară a femeilor din Transilvania. Numai donațiile înregistrate oficial (obiecși bani), adunate din țară, din provinciile românești aflate în dominație străină și cele venite din străinătate au însumat 47 055 lei, ceea ce reprezintă 77% din valoarea rechizițiilor și a servicii de alimentare a armatei operative pe servi de zile, că pe toată durata războiului.

Ținînd seama de toate acestea, ca și de munca prestată în luptele frontului, de lipsurile, privațiunile și sîngele vărsat pe timpul de luptă rezultă limpede că masele populare de la orașe și sate au susținut activ și au dus pe umerii lor partea esențială a efortului de război, suplinînd adesea, prin elan patriotic și ruine de sine, lipsurile din dotarea materială. În total cheltuielile, (înregistrate) provocate României de război au fost excepționale ale războiului au fost evaluate la peste 1 000 000 lei, în afară de incalculabila contribuție, neînregistrată a întregului popor.¹⁾

Acceptate și susținute conștient de întreaga suflare românească, aceste eforturi și contribuții, alături de sîngele vărsat pe timpul de bătaie, au pus o temelie trainică României moderne și au deschis noi orizonturi dezvoltării viitoare a patriei.

„În urma războiului din 1877 — se subliniază în Programul P.C.R. — a fost cucerită independența de stat a României. Rezultat al luptei eroice a armatei române împotriva imperiului otoman, al voinței ferme de libertate și neafirmare a poporului nostru care și-a dovedit încă o dată marea capacitate de luptă — dobîndirea independenței naționale a dat un nou și puternic impuls dezvoltării economice și sociale a țării, a exercitat o profundă înriurire asupra întregii evoluții istorice a României pe drumul progresului social, a permis afirmarea tot mai viguroasă a poporului nostru ca națiune de sine stătătoare”.

¹⁾ Fr. Engels „Opere militare alese”, vol. 1 Ed. militară, Buc. 1962, p. 17.

²⁾ Cf. Apostol Stan, „Independența statală în gîndirea și practica politică a anilor 1859—1877” în „Revista de istorie” nr. 10. 1975, p. 1506—1507.

³⁾ Radu Vasile, „Întărirea capacității de apărare a țării în anii 1866—1877 în vederea cuceririi independenței” în „Revista de istorie” nr. 2, 1977 p. 273—274.

⁴⁾ Cf. „Istoria României în date” de Constantin C. Giurescu și colectiv, Ed. Enciclopedică Română, Buc. 1971, p. 224.

⁵⁾ A. Stan, op. cit. p. 1530.

⁶⁾ N. Adăniloae, „Cucerirea independenței de stat a României, 1877—1878” Ed. politică, Buc. 1973, p. 28.

⁷⁾ Op. cit. p. 50.

⁸⁾ Al. Pencovici, „Requisitiunile și ofrandele pentru trebuințele armatei române în războiul din 1877—1878” Buc. 1879, p. VII.

⁹⁾ N. Adăniloae, op. cit. p. 54 și Al. Pencovici, op. cit. tabele.

¹⁰⁾ Cf. Vladimir Diculescu, „Aprovizionarea armatei române în timpul războiului de independență” în „Studii și materiale de istorie modernă”, vol. III, Ed. Academiei, Buc. 1963, p. 172.

¹¹⁾ V. Mihoarea, „Echiparea armatei și finanțarea războiului pentru independență”, în loc. cit., p. 156.

LUPTA PENTRU UNITATE ȘI INDEPENDENȚĂ NAȚIONALĂ – COORDONATĂ FUNDAMENTALĂ ȘI PERMANENTĂ A ISTORIEI ROMÂNIEI

COORDONATĂ fundamentală și permanentă a istoriei României, lupta pentru unitate și independență națională, a constituit idealul și năzuința seculară a celor mai înaintate forțe ale societății românești, a maselor largi populare. Această luptă a însoțit mîntea și inima celor mai proeminente personalități ale poporului român. Dezvoltarea societății, progresul economic și cultural al țării, impuneau în mod imperios continuarea, pe plan superior, a actelor energice ale națiunii române de la 1859 și 1877. Această necesitate obiectivă se ridica nu numai în fața poporului român, dar și în fața altor popoare din centrul și sud-estul Europei, care, aflate sub dominația străină, nu reușiseră să-și realizeze încă state naționale.

Izbucnirea primului război mondial în vara anului 1914, a constituit o crîncenă și singeroasă înfruntare între marile puteri imperialiste. Războiul a precipitat cursul evenimentelor, a zguduit puternic rînduielele vechi, ascuțind la maximum contradicțiile sociale și naționale, determinînd un puternic val al luptelor popoarelor pentru eliberare socială și națională. Războiul a ridicat și în fața poporului român probleme de mare însemnătate pentru însăși soarta națiunii. După cum se știe, în momentul declanșării războiului, un mare număr de români trăiau încă în afara granițelor statului, teritorii românești se aflau încă sub stăpînire străină. Lupta pentru unitate națională angrena toate clasele sociale și forțele politice, atît din vechea Românie cît și din provinciile subjugate.

România a participat la acest război deși țelurile ei nu coincideau cu cele ale marilor puteri imperialiste. Poporul român nu a intrat în război cu intenții de cîmpire și de anexiuni, ci din dorința realizării aspirațiilor sale profunde, de veacuri, spre unire.

Vestea revoluției din februarie din Rusia și prăbușirea țarismului, victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie au răsunit ca un îndemn înflăcărat la lupta pentru realizarea aspirațiilor de libertate și autodeterminare ale tuturor popoarelor lumii. Intensificarea luptelor de eliberare națională, înfringerile militare suferite de Puterile Centrale au reprezentat un factor puternic în accelerarea destrămării Imperiului austro-ungar. Un puternic ecou în conștiința popoarelor doborîndu-le principiile afirmate de V. I. Lenin, în broșura publicată în septembrie 1917, sub titlul „Sarcinile proletariatului în revoluția noastră”: „**În chestiunea națională, partidul proletar trebuie să susțină mai întîi proclamarea și înfăptuirea imediată a libertății depline de despărțire de Rusia pentru toate națiunile și popoarele asuprite de țarism, înglobate cu forța sau ținute cu forța în granițele statului, adică anexate.**”¹⁾

IN MIȘCAREA popoarelor pentru autodeterminare națională și înlăturarea dominației străine se încadrează și lupta poporului român. Ea a avut un caracter larg, de masă, antrenînd clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, celelalte forțe sociale și politice.

În provinciile românești din Austro-Ungaria vestea victoriei Revoluției din Rusia, a trezit speranțe și a impulsat lupta pentru eliberarea națională. Într-un vibrant articol, intitulat „Către frații ruși”, ziarul „Adevărul”, organul socialiștilor români din Transilvania, saluta la 26 noiembrie 1917, Revoluția din Octombrie pentru nobila idee de pace între popoare pe care o anunța, pentru afirmarea dreptului popoarelor la autodeterminare, lozincă deosebit de apropiată aspirațiilor întregii populații românești a Transilvaniei subjugate imperiului austro-ungar. „Preamăriți fiți voi, socialiștii ruși!... pentru că voi cereți ca nici o națiune să nu țină în asuprire pe alta, nici un neam să nu fie subjugat și fiecare popor să aibă dreptul de a se conduce”.

În contextul general al luptei românilor din provinciile aflate sub dominație străină, **Proclamația soldaților transilvăneni din armata austro-ungară, prizonieri în Rusia, adoptată la Darnița, lângă Kiev, la 16/29 aprilie 1917, exprimă în puține cuvinte, năzuința spre unire a românilor de pe tot întinsul vechii Dacie.** După adunarea de la Darnița, zeci de mii de voluntari români din Ardeal s-au îndreptat spre România pentru a se înrola în armata română și a lupta pentru idealul național.

Marile manifestații și demonstrații organizate în tot cursul

anului 1918, participarea întregului popor român la cauza acțiunile inițiate de asociațiile și societățile culturale, în frunte lor aflîndu-se intelectuali și oameni politici progresiști ca I. Cantacuzino, ca și membri ai Consiliului Național Român în frunte cu Take Ionescu, Nicolae Titulescu, Traian Octavian Goga, Vasile Lucaciu ș.a., exprimau actul de voință al întregii națiuni române. Așa, de exemplu, în proclamația din Iași din 6 octombrie 1918, adoptată la marea manifestație din Piața Unirii, se spunea: „Cerem să fim eliberați de jugul monarhiei austro-ungare și sintem hotărîți să luptăm prin toate mijloacele și pe toate căile ca întreg neamul românesc să fie constituit într-un singur stat național și liber”.

Atitudinea națiunii române a contribuit în mod decisiv la grăbirea procesului de lichidare a unui regim despot și la sfărîmarea cătușelor asupririi naționale în tot imperiul austro-ungar²⁾.

Către sfîrșitul anului 1918 lupta pentru formarea statului național unitar român intra într-o nouă etapă de dezvoltare. Destrămarea monarhiei austro-ungare a accelerat lupta pentru unirea Bucovinei cu România³⁾. Atît mișcarea revoluționară democratică cît și mișcarea pentru unitate națională au acționat în același sens.

Într-un strîns paralelism se desfășoară și evenimentele din Transilvania. La 18/31 octombrie 1918 s-a constituit Consiliul Național Român Central, „ca unicul for care reprezenta voința poporului român”, format din șase social-democrați: Tiron Bani, Ion Fluieraș, Enea Grapini, Iosif Jumanca, Iosif Reșcu, Basiliu Surdu și șase reprezentanți ai P.N.R.: Vasile Gheorghiu, Aurel Lazăr, Teodor Mihail, Ștefan Ciceo-Pop, Al. Vaidăvodă și Aurel Vlad⁴⁾.

Pe întreg teritoriul Transilvaniei s-au format consilii naționale regionale sau locale și gărzi naționale, ca organe ale mișcării burghezo-democratice, care activau sub conducerea Consiliului Național Român.

Evenimentele din Transilvania au influențat și au grăbit rîndul lor, desfășurarea celor din Bucovina. La 15/28 noiembrie 1918 Congresul reprezentanților populației din Bucovina, prin hotărîrea unanimă au decis „Unirea necondiționată și pentru totdeauna a Bucovinei cu regatul României”⁵⁾.

Actul unirii Bucovinei cu România a fost salutat cu entuziasm de poporul român de pe întreg teritoriul țării prin meroase manifestații, telegrame, scrisori, prin presă și în mod cunoscut pe plan internațional. Astfel, ținuturile țării de care păstrau osemintele lui Ștefan cel Mare și ale altor voievozi români denumite impropriu Bucovina, locuite dintotdeauna de români și alături de care în timpul stăpînirii străine se așezaseră și alte naționalități, ca ucrainenii, polonezii, germanii ocupau acum locul cuvenit alături de celelalte provincii românești reunite cu patria mamă după 144 de ani de domnie străină.

În acest timp românii din Transilvania pregăteau marea adunare de la Alba Iulia. În manifestul lansat la 7/20 noiembrie 1918 se arăta că: „mersul irezistibil al civilizației omenești a scos și neamul nostru românesc din întunericul robiei la lumina conștiinței de sine... Vrem să trăim alături de celelalte națiuni ale lumii, liberi și independenți”⁶⁾.

Alba Iulia — locul de convocare al Adunării — era pe deplin indicat pentru desfășurarea Marelui Sfat Național: era vechiul centru al Daciei romane, centrul celei dintîi uniri politice a românilor sub Mihai Viteazul, locul martiriului lui Horia Cloșca și Crișan, locul întemnițării lui Avram Iancu; era o regiune cu numeroase și adînci semnificații în istoria poporului român. Cele zece zile în care s-au făcut pregătirile pentru Adunarea de la Alba Iulia au fost cele mai entuziaste, mai înfrîngurate, emoționante din istoria Românilor din Transilvania, a întregului popor român, care aștepta ultimul act al desăvîrșirii națiunii sale statale-naționale.

Adunările pentru alegerea deputaților în Marele Sfat, la care au participat muncitori, meseriași, intelectuali, țărani, fermieri, bărbați, vîrstnici și tineri, au afirmat solidaritatea tuturor

or în jurul celei mai mari probleme din istoria poporului, lor nestrămutată de unire. Din cele mai depărtate re-s-au îndreptat spre Alba Iulia zeci de mii de români, pornind la drum aproape imediat ce a fost comunicată data al Adunării, toți cîntînd „Deșteaptă-te române“ și purtînd triicolorul. „N-avem nevoie să ne-o spunem unul altuia în acele zile Ilie Cristea în ziarul „Glasul Ardealului“ — că să ne privim în ochi pentru ca să ne convingem că a sosit. Cuvîntul, păstrat pînă acum în culele cele mai ale sufletului, se va rosti unanım, măreț și nestrămutat. A noastră va fi indiscutabilă“¹⁰).

La 1 decembrie 1918 s-au strîns la Alba Iulia, pe Cîmpul lui Ștefan, peste 100 000 de oameni, muncitori, țărani, intelectuali, țigani, veniți să consfințească actul legitim, obiectiv și legitim, de încheiere a procesului de formare a statului național român. La adunare erau prezenți 1 228 de delegați, aleși prin vot de cercurile electorale sau de organizațiile politice și instituțiile românești din Transilvania, printre care oameni de știință și fruntași ai mișcării naționale. Au fost prezenți 150 de delegați ai social-democrației române, reprezentînd aproape jumătate de muncitori organizați, atît români cît și maghiari, germani și de alte naționalități¹¹).

La 1 decembrie 1918 a adoptat istorica „Declarație de la Alba Iulia“, prin care Marea Adunare Națională a proclamat solemn unirea Transilvaniei și Banatului cu România și a tuturor provinciilor românești (cu toate veacurile¹²).

FORMAREA statului național unitar român a fost opera întregului popor român. Marea Adunare populară de la Alba Iulia, care a proclamat unirea Transilvaniei cu România, uriașele manifestări organizate de masele populare din toate provinciile românești au consfințit voința de unire a întregii națiuni. Unirea a fost încununarea victorioasă a luptei care duse de cele mai înaintate forțe ale poporului român, de la țărmurile și mării gînditori ai neamului, a voinței întregii națiuni române.

Caracterul evasiconcomitent al hotărîrilor de unire cu România ale celorlalte provincii românești, conținutul identic al programelor mișcărilor revoluționare burghezo-democratice de eliberare națională a românilor, caracterul și componența forțelor sociale participante la această luptă au ilustrat și au dovedit că aspirațiile, comunitatea idealului național: desăvîșirea statului român unitar.

Înfăptuirea marii uniri din 1918 nu a aparținut unei singure clase sociale, unei pătri sociale sau unui partid politic, ci a fost rezultatul scopului și acțiunea întregii națiuni române; pentru că idealul au acționat toate forțele societății românești. De la coordonata fundamentală a politicii externe românești din perioada 1918 de toate guvernele și partidele politice nu a să fie alta decît aceea de a impune spre confirmare și realizare pe plan internațional energicele hotărîri pe care le făcuseră pe plan popular le înfăptuiseră prin lupta lor necurmată.

România a participat la Conferința de Pace de la Paris, din 1919, ca țară care făcuse în primul război mondial supreme sacrificii umane și materiale, își respectase obligațiile asumate, recunoscut și de personalități politice ale vieții internaționale. Așadar, Conferința de Pace nu urma să ofere României ceea ce ea trebuia să consacre o cerință de bază a dreptului național care s-a dezvăluit cu atîta putere în fața întregii lumi și cu care cei mai neîmpăcați adversari ai poporului român au fost silit să înțeleagă această cerință fundamentală a istoriei. Prin realizarea acestei cerințe România intrase în primul război mondial, transformînd participarea sa într-un război al întregului popor. Tocmai de aceea marile puteri nu puteau să ignore situația de fapt din această parte a Europei, unde pe lângă rușii fostelor imperii se realizaseră statele naționale unitare. Prin acordul francez Pierre Renouvin în lucrarea sa „Histoire des

Relations internationales“, ajunge și el la concluzia că „distrugerea dublei monarhii era un fapt împlinit înainte chiar ca guvernul imperial să fi semnat, la 3 noiembrie, armistițiul de la Villa-Giusti. Această distrugere a fost realizată prin voința popoarelor... Conferința de pace nu face altceva decît să înregistreze rezultatele obținute“. Asupra conținutului tratatelor de pace își vor pune amprenta aceste realități, expresie a voinței și luptei revoluționare a popoarelor de realizare a statelor naționale unitare.

Programul Conferinței de Pace, convocată pentru începutul anului 1919 la Paris, întrecea ca importanță pentru popoare toate congresele și conferințele din trecut. Pacea urma, în interesul tuturor, să împiedice orice posibilitate de acces la o hegemonie politică, economică sau militară, să pună în aplicare principiile de autodeterminare națională, să recunoască statele nou constituite. În același timp Conferința trebuia să refacă harta Europei, conform voinței popoarelor, în așa fel ca nici o națiune sau părți ale aceleiași națiuni să nu mai fie încorporate unui stat străin prin încălcarea flagrantă a voinței acestor popoare. Conferința Păcii se găsea în situația de a constata sfîrșitul marilor imperii, a căror prezentă era materialicește imposibil de a mai fi conservată și ai căror moștenitori erau în general recunoscuți: Cehoslovacia, Polonia, România, Iugoslavia, Austria și Ungaria. Misiunea Conferinței era, astfel, redusă la fixarea detaliilor frontierelor, care practicuseseră trasate prin lupta și voința maselor populare. „De fapt — așa cum aprecia istoricul american J. A. S. Grenville — aliații și Statele Unite au venit la Paris ca să confirme statele noi, successorale ale imperiului austro-ungar care s-a prăbușit în urma înfrîngerii“.

Însă, din cauza deosebirilor de interese dintre marile puteri, care aveau cuvîntul hotărîtor, lucrările Conferinței înaintau destul de greu, justificînd expresia unui participant la Conferință, care declara că „este mai ușor să distrugi decît să clădești“. După mai bine de 5 luni, tratatul de la Versailles a fost semnat la 28 iunie, în sala oglinzilor din istoricul palat al „Regelui lui Soare“, de către reprezentanții puterilor aliate și asociate și ai Germaniei învinse. Acest tratat a constituit baza și cadrul tratatelor speciale ce i-au urmat: Tratatul de la Saint-Germain din 10 septembrie 1919 cu Austria, Tratatul de la Neuilly din 27 septembrie 1919, cu Bulgaria, Tratatul de la Trianon din 4 iunie 1920 cu Ungaria, Tratatul de la Sevres din 10 august 1920 cu Turcia și Tratatul de la Paris din 28 octombrie 1920.

Tratatul de pace încheiate în anii 1919—1920 consfințeau voința popoarelor de a-și făuri state naționale sau de a-și desăvîși unitatea de stat, așa cum au fost România, Polonia, Iugoslavia și Cehoslovacia.

Perioada anilor 1918—1921, ani de luptă eroică a poporului român pentru afirmarea lui ca națiune independentă și suverană, s-a încheiat cu recunoașterea internațională a hotărîrilor luate prin voința unanimă a maselor populare, de unire a tuturor teritoriilor românești într-un singur stat național.

ÎN PERSPECTIVA ISTORIEI, marile înfăptuiri ale poporului român, realizate în 1918 și confirmarea lor prin hotărîrile Conferinței de Pace, pun și mai mult în evidență faptul că România nu a făcut parte din rîndul profitorilor unei păci realizate prin bunăvoința învingătorilor sau a cîștigătorilor, aduse de hazardul biruinței într-un război, ci a fost expresia vie, dinamică, a acțiunii hotărîte a națiunii române, a aspirațiilor de veacuri ale unui popor hotărît să trăiască unit, liber și independent în vatra strămoșească unde s-a zămislit. Aceste coordonate de afirmare, de apărare a unității și integrității țării, de păstrare a independenței și suveranității naționale, care se identificau cu idealurile poporului român, au jalonat direcțiile politicii externe române din perioada interbelică, cu toate limitele care au caracterizat interesele de clasă ale cercurilor burgheziei și moșierimii.

Istoria demonstrează deci că formarea statului național unitar nu a fost rezultatul unui eveniment de conjunctură. Revizînd împrejurările istorice ale desăvîșirii acestui proces tovarășul Nicolae Ceaușescu arată: „Alcătuirea statului român național și unitar nu este deci un dar, rezultatul unor conferințe internaționale, ci rodul luptei neobosite duse de cele mai înaintate forțe ale societății, de masele largi populare pentru unire, produsul legii al dezvoltării istorice, sociale și naționale a poporului român“¹³). Conferința de pace de la Paris n-a făcut decît să consfințească o situație de fapt, creată de lupta poporului român.

Înfăptuirea unității statului român a realizat cadrul național și social-economic pentru dezvoltarea României moderne, a avut o înrîurire pozitivă asupra întregii evoluții economice, politice și sociale a țării, pentru afirmarea pe arena internațională ca un stat unitar, suveran, animat de dorința menținerii păcii și colaborării între po pare.

dr. Mircea MUȘAT

V. I. Lenin, Opere complete, Editura politică, București, Marea unire de la 1 decembrie 1918, București, 1934, p. 25. St. Pascu, Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, Cluj, 1937, p. 327.

Mircea Mușat, Ion Ardeleanu, Viața politică în România 1918—1945, ediția a II-a, Editura politică, București, 1976, p. 15—17.

„Adevărul“, 21 octombrie/3 noiembrie 1918.

„Glasul Bucovinei“, anul I, nr. 13 din 28 noiembrie 1918.

„Românul“, anul VII, nr. 11, 8/21 noiembrie 1918.

„Glasul Ardealului“, 17/30 noiembrie 1913.

Tiron Albani, Douăzeci de ani de la Unire, vol. 1, Oradea, 1938, 225—228.

Marea Adunare Națională întrunită la Alba Iulia în ziua de 1 decembrie 1918, Acte și documente, vol. I, p. 14—18.

¹³ Nicolae Ceaușescu, Expunere cu privire la activitatea politico-ologică și cultural-educativă de formare a omului nou, constructivist și devotat al societății socialiste multilateral dezvoltate al comunismului în România, București, 1976, p. 18.

AFIRMAREA SUVERANITĂȚII ȘI EGALITĂȚII ÎN LUMINA UNEI NOI ORDINI ECONOMICE INTERNAȚIONALE

NOUA ORDINE ECONOMICĂ INTERNAȚIONALĂ conceput la elaborarea căruia România, președintele **Nicolae Ceaușescu** și-a adus o contribuție substanțială, constituie un concept-forță al politicii mondiale, echivalent ca amploare și semnificație cu ideea păcii. Ea reprezintă titlul unui plan de acțiune, încorporat într-un document adoptat de cvasitotalitatea membrilor Națiunilor Unite. Noua ordine economică internațională este obiectivul principal al activității țărilor în curs de dezvoltare, cuprinzând 3/4 din populația globului și al mișcării țărilor nealiniate. Oricare ar fi disensiunile și chiar conflictele care despart aceste țări, ele formează din punct de vedere al revendicărilor economice un front unit. Împreună cu țările socialiste ele constituie azi o forță fără precedent ridicată împotriva încercărilor imperialismului de a perpetua în lume dominația și exploatarea.

Energia cu care se afirmă noua ordine economică internațională provine din constatarea că vechea ordine — „marea dezordine” cum o numesc unii economiști — a devenit intolerabilă. Ea a ridicat la paroxism starea de diviziune a lumii, împărțirea ei în „bogăți” și „săraci”, a făcut ca decalajele dintre nivelele de dezvoltare ale țărilor să se mărească continuu. De la constatarea inegalității, pînă la identificarea mecanismului inechitabil care o generează nu este decît un pas. Astăzi teza capitalistă a intangibilității jocului liber al piețelor nu mai are nici un ecou. „Țările în curs de dezvoltare susțin că „piața liberă” nu este în fapt „liberă”, ci lucrează în avantajul națiunilor industrializate, care o utilizează pentru a-și înconjura abundența și stilurile de viață cu un zid protector — scrie Jan Tinbergen, laureat al Premiului Nobel pentru economie. Și chiar dacă ar fi liberă, ea tot ar lucra în avantajul țărilor industrializate, din pricina marii puteri politice și economice a acestora. La nivelul național, mecanismul de piață tinde să-și bată joc de sărăcie sau pur și simplu o ignorează, pentru că cei săraci nu dispun de o putere de cumpărare care să influențeze deciziile pieței.¹⁾ „Credința în sistemul Laissez faire a dispărut”, enunță un alt autor.²⁾

Ani de zile țările în curs de dezvoltare au avut ca supremă pretenție stabilizarea prețurilor materiilor lor prime și a veniturilor provenite din exportul lor. Fluctuațiile de termen scurt și lung al prețurilor pe piața internațională zădărniceau orice efort de dezvoltare și de investiții interne. Trei mari conferințe internaționale au marcat trecerea la noul cuvînt de ordine „comerț pentru dezvoltare” (Geneva 1964, New Delhi 1968, Santiago 1972) în locul vechiului concept „ajutor pentru dezvoltare”. Un nou organism al Națiunilor Unite, (U.N.C.T.A.D.) a fost creat în acest scop. Un deceniu s-a scurs pînă cînd revendicările au început să fie luate în seamă. Momentul crucial l-a

constituit schimbarea intervenită în poziția de negociere rilor în curs de dezvoltare, prin crearea unei asociații a producătorilor de petrol (O.P.E.C.), care a reușit să impună pe acestui produs pe piața internațională. Un an după aceea, la Conferința Generală a O.N.U. a înscris în Declarația cu privire la noua ordine economică internațională dincolo de obiectivul egalității prețului produselor de bază, ideea raportului echilibrat între acesta și prețul produselor finite, precum și principiul suveranității asupra exploatării lor : „luarea în mînă de către țările în curs de dezvoltare a resurselor lor naturale, ceea ce implică în primul rînd naționalizarea exploatării acestor resurse și stăpînirea mecanismului de fixare a prețurilor”, precum și „lansarea unui proces de dezvoltare coerent și integrat, comînd punerea în valoare a întregului potențial” agricol și industrial al acestor țări.³⁾

Orientată în principal spre corectarea inechităților din domeniul economic, noua ordine își dezvăluie dimensiunile ei politice prin inseparabila cerință a instaurării unui nou tip de relații între state, ghidat cu rigoare de principiile cunoscute ale dreptului internațional. Ea își arată latura socială, prin recunoașterea peremptorie a necesității schimbării structurilor care opun unei dezvoltări rapide, contravenind principiilor de distribuție a veniturilor. Se afirmă și în domeniul cultural, unde se preocupă de asigurarea păstrării și înfloririi identității ființei umane, a ideii varietății culturilor și a stilurilor diferite de viață. Sub semnul noii ordini se dezbate problemele vitale ale omului ca hrana, populația, energia, resursele naturale, umane, conservarea mediului, oceanul și regimul mării, știința și tehnologia, urbanizarea și sistematizarea teritoriului. Ea s-a dovedit formula cea mai largă pentru a cuprinde discuțiile esențiale pentru viitorul umanității, ca cele privind modelele prospective, nevoile fundamentale ale omului, relațiile dintre mediu și tehnologie, legătura dintre creștere și distribuție raportul între obiectivele locale și orizontul internațional.

Prezentă activ în procesul de instaurare a noii ordini internaționale, România socialistă aduce în marea dezbateră ce loc în lume, mărturia prețioasă a propriilor soluții. Construcția economică și socială independentă și suverană a țării noastre demonstrează posibilitatea menținerii unui ritm ridicat de dezvoltare cu realizarea concomitentă a unei distribuții mai echitabile și a omogenizării societății, acceptarea tehnologiilor celor mai avansate fără distrugerea tradițiilor culturale, o uriașă mobilizare a resurselor interne paralelă cu menținerea dialogului internațional, cu ducerea unei politici deschise și de solidaritate cu toate forțele progresiste ale lumii. În cursul acestui seminar internațional consacrat **Concepției președintelui Nicolae Ceaușescu asupra noii ordini economice internaționale**, unu

Spanzii străini considera drept elemente fundamentale ale statului român în acest domeniu : „concilierea independenței și interdependenței statelor cu exigențele unei interdependențe crescînde ; creșterea și îmbogățirea unui veritabil sistem de relații internaționale, în cadrul cărui componente naționale se leagă armonios, găsindu-se și un teren favorabil pentru progres ; înlocuirea inechităților echitate ; dezvoltarea largă a cooperării între state în egalitate ; conferirea unei noi dimensiuni a politicilor internaționale în spiritul solidarității și responsabilității internaționale... ideea finală inspirată din gîndirea președintelui Nicolae Ceaușescu fiind necesitatea de a reflecta asupra acestor probleme și simțului răspunderii față de propriile popoare și față de umanitatea și de a degaja soluții reale, eficiente, valabile și urgente la acțiune“⁴⁾. Țară socialistă în curs de dezvoltare, România ilustrează prin istoria sa toate fazele eliberării și luptei pentru unitate și independență atît de actuale în prezent cît și de astăzi. Ea a măsurat într-o sută de ani toate vicisliunile întîmpinate de un popor pentru a se înscrie de sine în rândul pe harta lumii.

PRINCIPII CENTRALE ale noii ordini economice internaționale sînt echitatea și justiția. Niciodată în istoria omenirii, mase atît de largi de oameni nu au aderat cu atîta credință la aceste principii. Țăranii de pe latifundiile latino-americe, oamenii fără lucru din suburbiile deplorabile, tinerii care întreacă jumătate din populația lumii subdezvoltate, oamenii fără drepturi, absolvenții fără perspectivă, intelectualii de război militarizate, muncitorii subplătiți, toți consideră că echitatea și justiția nu poate fi continuată și că o eră a științei științifice și tehnice trebuie necesarmente să devină și o eră a echității și justiției. Dacă echitatea este o calitate a unei relații economice, care atribuie fiecăruia cît se cuvine, justiția este o calitate mai elaborată a echității, presupunînd concepte și norme etice. Judecăm echitatea după rațiunea comună și bunul simț, dar pentru justiție cerem criterii obiective, fixate și recunoscute. „Echitatea este justiția concretă“ spune un autor. Simțul de echitate al umanității revoltat în fața dispoziției nedrepte, a risipei efectuate de minoritățile favorizate, a inegalității crescînde și a contradicției între potențialul de energie, energie și resurse și starea de subnutriție, iletrism și cronică a unei uriașe mase de oameni, cere ca el să fie scris în norme universale de justiție, capabile să oprească decalajele și să îndrepte decalajele care erod viața internațională.

Este un mare și salutar progres că pentru menținerea păcii și securității, pentru promovarea colaborării, pentru nerecuzarea forței și afirmarea dreptului popoarelor de a dispune de însele, Carta Națiunilor Unite, adoptată acum 32 de ani, a consacrat principii și obligații, care ghidează conduita statelor. Dar oamenii ce s-au scurs de atunci, apariția unui număr de state superior numărului semnatarilor, destrămarea colonialismului, marea cuvînt al emancipării economice și sociale au cerut o adăncire și o completare a principiilor Cartei. Este înțeleasă cunoscută fermitatea și perseverența cu care țara noastră a militat pentru ca toate statele să-și întemeieze relațiile dintre ele pe respectarea principiilor dreptului internațional.

În anul în care tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia la Conferința Națiunilor Unite, primordiala lor importanță în 1970, Conferința Generală înregistra un pas înainte în opera de codificare a principiilor de drept care cirmuiesc raporturile între state. Ea a adoptat „Declarația referitoare la principiile de drept internațional privind relațiile de prietenie și cooperare între state în conformitate cu Carta Națiunilor Unite“⁵⁾. Cele trei principii al căror sens este aprofundat în această Declarație sînt : neutralizarea forței și a amenințării cu forța, reglementarea pașnică a diferendelor, neintervenția în treburile altor state, cooperarea, egalitatea în drepturi a popoarelor și dreptul de a dispune de ele însele, de soarta lor, egalitatea suverană și

îndeplinirea de bună credință a obligațiilor asumate. Codificarea principiilor de drept este un proces continuu de perfecționare, adăncire și de adaptare la realitățile în schimbare. Iată de ce astăzi la numai șapte ani distanță de Declarația din 1970 sîntem îndreptățiți să vedem în noua ordine economică internațională o nouă și viguroasă sursă de îmbogățire a tezaurului de principii, un prilej de ameliorare a structurii juridice a relațiilor internaționale.

Criteriul de echitate și justiție propriu noii ordini economice internaționale este cel care ne dă toată măsura noului pas ce se cere a fi înregistrat. El este un fascicol de lumină, care clarifică spectrul de principii, mărimdu-i gama de întindere, ca și gradul de limpezime. Să luăm drept ilustrare **principiul suveranității**. Că independența de stat nu aduce o automată aplicare a acestui principiu, o dovedește istoria politică a țării noastre. Cele trei exemple cu care vom ilustra acest adevăr sînt luate din domenii diferite : a) Ca urmare a capitulațiilor semnate de Poarta Otomană cu puterile europene, cetățenii străini intrau sub jurisdicția consulilor acestor puteri. Extinsă în mod abuziv la Principate, măsura avea drept efect scoaterea unui important număr de persoane și a activității lor economice de sub incidența legilor țării. Tratatul de la Berlin din 1878 prevedea posibilitatea menținerii acestei situații pînă la stingerea ei prin acorduri bilaterale, ceea ce a cerut eforturi diplomatice de peste treizeci de ani. b) Calea fluvială Dunărea a fost și ea supusă unui regim care o sustrăgea reglementărilor juridice ale statului. În 1936, Nicolae Titulescu considera drept obiectiv principal aplicarea principiului suveranității în cazul Dunării și desființarea Comisiei Europene create la Paris în 1856 „anacronismul cel mai de necrezut, controlul teritorial străin cel mai inadmisibil“ cum o numea el.⁶⁾ c) Cea mai flagrantă și dureroasă încălcare a suveranității se producea în domeniul economic. Țara noastră, prima producătoare de petrol (din Europa), a cărui exploatare începuse cu un an înaintea Statelor Unite (1857) avea în ajunul războiului mondial, adică peste o jumătate de veac cvasitotalitatea producției (96,2%) și a prelucrării (91,1%) în mîna companiilor și capitalului străin, care exportau circa 60% din producție.⁷⁾ Caracterul prădalnic al exploatării acestor resurse, bunul plac și profiturile uriașe ale companiilor străine nu au fost oprite decît prin naționalizarea lor. Suveranitatea asupra resurselor naturale este un principiu de bază a noii ordini economice internaționale. Toate documentele îi consacără în ultimii ani un loc important. „Carta drepturilor și datorțiilor economice a statelor“ adoptată în 1974 după ce enunță în Art. 1 dreptul suveran și inalienabil al fiecărui stat „de a-și alege sistemul economic, ca și pe cel politic, social și cultural, conform voinței poporului său“ stipulează în Art. 2 că „fiecare stat deține și exercită liber suveranitatea deplină și permanentă asupra tuturor bogățiilor sale, a resurselor naturale și a activităților economice, inclusiv posesiunea lor și dreptul de a le utiliza sau de a dispune de ele“.⁸⁾

În același timp se desfășoară un atac extrem de virulent la adresa suveranității, dus în numele unor interese mai „largi“, de teoreticienii guvernului mondial, de federaliști, de partizanii „răspunderilor speciale“ ale unui număr restrîns de puteri și bineînțeles de corporațiile multinaționale. „Va fi oare supunerea față de idealul fatal al suveranității naționale transferată în timp util la idealul unui guvern mondial, pentru a salva omenirea de autodistrugere?“ se întreba Arnold Toynbee.⁹⁾ Juristul englez Jenks cere „respingerea conștientă a dogmei suveranității pentru a crea condiții de soluționare eficiente a problemelor ce se află în fața omenirii“¹⁰⁾, dar un alt autor recunoaște că nu este vorba decît de „probleme economice“ și anume de cele izvorite din „conflictul dintre guvernul național și corporația internațională“ (H. Johnson)¹¹⁾.

Dar așa cum sublinia președintele Nicolae Ceaușescu, subaprecierea suveranității popoarelor „dovedește o gravă neînțelegeră a realităților lumii contemporane, în care apărarea și con-

olidarea independenței constituie o cerință legitimă, progresistă, revoluționară, aflată la ordinea zilei. Se știe că noile națiuni create recent sînt profund insetate de independență și dornice să-i simtă gustul din plin, conștiente fiind că întărirea și consolidarea acestei mari cuceriri, dobîndite prin luptă grea, cer o lungă perioadă de timp. Chiar și în cadrul națiunilor dezvoltate, masele muncitoare, cercurile sociale progresiste nu mai sînt dispuse să-și cedeze prerogativele suverane, ridicîndu-se cu hotărîre pentru promovarea unei politici independente, autonome¹⁾.

Aplicarea criteriului de justiție în domeniul suveranității consolidează acest drept fundamental, împiedicînd evoluția unui sistem care ar însemna dominația celor puternici asupra celor slabi.

APLICATĂ la un alt drept fundamental, acela al egalității, insuficient afirmat în Carta Națiunilor Unite sub forma egalității suverane, exigența justiției a scos la iveală noi dimensiuni ce-și așteaptă înscrierea solemnă în normele dreptului internațional. În cadrul dezbaterilor asupra noului ordin internațional s-a demonstrat că simpla enunțare a unei egalități abstracte în prezența unei inegalități reale nu face decît să o adincească pe cea din urmă. Astfel s-a născut ideea unei „inegalități compensatoare”, principiu cu enunț asimetric, dar care caută prin drepturile sporite ale celor dezavantajați să restabilească o egalitate de fapt. Ea și-a găsit sprijin în cele mai largi ceruri ale opiniei mondiale. „Există o justiție socială — scrie fostul președinte al Venezuelei Rafael Caldera, — una care cere o datorie mai mare a celui tare față de cel slab, una care impune sarcini ce nu pot fi cîntărite în balanța compromisului și nu pot fi considerate o egalitate matematică ca în justiția comutativă²⁾”. Un exemplu de aplicare a acestui mod de a pune problema egalității este furnizat de obținerea de pre-

¹⁾ J. Tinbergen. Reshaping International Order. Dutton. New York, 1976. p. 15—16.

²⁾ G. Adler-Karlsson. The Political Economy of East-West-South Cooperation. Springer. Wien, 1976. p. 130.

³⁾ Declarația adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. la 1 Mai 1974.

⁴⁾ Concepția președintelui Nicolae Ceaușescu despre noua ordine economică internațională. Ed. politică, București 1976, p. 106.

⁵⁾ Rezoluția 2 265 (XXV).

⁶⁾ Mircea Malița. Independența României și acțiunea pentru desființarea jurisdicției consulare. Analele Institutului de Studii Istoric și Social Politice de pe lângă C.C. al P.C.R., XIII, 2, 1967, p. 25—33.

⁷⁾ Gh. Răvaș. Din istoria petrolului românesc. Ed. pentru literatură politică, 1955, p. 87 și 90.

⁸⁾ Rezoluția 3 281 (XXIX) a Adunării Generale.

⁹⁾ Arnold Toynbee, The World Federalist, vol. XVI, iulie-august 1971.

¹⁰⁾ Wilfred Jenks. A new world of law. Londra 1969, p. 134.

¹¹⁾ Harry Johnson. International economic question. British-North America Research Assn. June 1970.

¹²⁾ Nicolae Ceaușescu. România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12, Ed. politică 1976, p. 319

¹³⁾ Rafael Caldera. International Social Justice and Latin American Nationalism. Caracas 1974, p. 87.

¹⁴⁾ Cornel Burtică și colab. Tipologia economiilor naționale. Ed. politică, București, 1977.

¹⁵⁾ Expunerea prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Marea Adunare Națională. Știința, 19 decembrie 1975.

¹⁶⁾ L. Cârțină, I. Seftiu. Dunărea în istoria poporului român. Editura științifică, 1972, p. 84—88.

¹⁷⁾ Maria D. Popescu. Imperativele noului ordin economic internațional. Ed. științifică 1975.

¹⁸⁾ Nicolae Ecobescu, Victor Duculescu. Drepturile și obligațiile fundamentale ale statelor. Ed. politică, București, 1976, p. 146—147.

¹⁹⁾ Nicolae Ceaușescu. Cuvîntarea rostită la sesiunea plenară a Tribunalului Suprem Federal din Brazilia, la 5 iunie 1975. Știința nr. 10200, 7 iunie 1975.

ferințe comerciale de către țările în curs de dezvoltare, în porturile lor cu țările dezvoltate. Dacă comparăm punct de vedere elaborat de grupul celor 77 înaintea celei de-a sesiuni speciale a Adunării Generale cu rezoluția adoptată în 1974, se vede că tocmai cerința de a dezvolta comerțul „pe baze preferențiale, fără discriminare și reciprocitate” a întîmpinat cea mai mare rezistență. Varietatea gradelor de dezvoltare și tipologia economiilor naționale aprofundată de un studiu recent¹⁴⁾ a impus totuși o terminologie nouă în documentele O.N.U. care subliniază prioritatea sprijinirii țărilor aflate în categoria celor defavorizate. Principiul însă cîștigă teren și face parte integrantă din filozofia noului ordin. „Ținînd seama că majoritatea țărilor bogate și-au asigurat progresul și dezvoltarea pe seama extirpării fostelor colonii, a țărilor subdezvoltate, este moral și echitabil ca ele să restituie o parte din ceea ce și-au însușit, contribuind mai substanțial prin diferite forme la dezvoltarea țărilor subdezvoltate¹⁵⁾”. Un alt exemplu de aplicare în spirit de justiție a egalității este oferit de dezbaterile asupra resurselor energetice în care țările în curs de dezvoltare au obținut declarații bogățiilor fundului mărilor, drept patrimoniu al umanității, sustrăgîndu-l de la o exploatare de care ar fi beneficiat în mod deosebit țările inegal dotate tehniceste, în ciuda unui enunț formal de egalitate de acces la aceste bogății.

Dar cea mai însemnată contribuție a noului ordin la realizarea egalității în drepturi este punerea în lumină a imperativului participării egale la deciziile care privesc soarta tuturor statelor. Țările mici au cunoscut amărăciunea ușilor închise, a negocierilor secrete și a punerii în fața hotărîrilor adoptate peste capul lor. În 1883, Conferința de la Londra convocată în scopul de a rezolva problema Dunării refuză să invite România ca participantă cu drept depline, în ciuda argumentelor juridice cuprinse în nota lui Ghica. Nicolae Iorga constata: „La Londra, fără noi, se hotărîse de soarta noastră¹⁶⁾”. Astăzi dezideratul țărilor mici și mijlocii de a exercita dreptul de egalitate prin participarea efectivă la procesul decizional se manifestă și în susținerea îmbunătățirii Organizației Națiunilor Unite, acțiune inițiată de țara noastră.

Am examinat pe scurt efectele cerinței de justiție și echitate asupra a două din cele mai actuale principii de drept internațional, suveranitatea și egalitatea statelor, inseparabile de dreptul la independență. Dar noua ordine economică internațională a scos în relief actualitatea și a altor drepturi ca dreptul la existență, la dezvoltare și progres, de acces la cuceririle științifice și tehnice, precum și a unor obligații insuficient acoperite de conținutul expresie juridică a drepturilor și îndatoririlor statale dintre care elementul esențial pentru însăși promovarea noului ordin și anume, cooperarea¹⁷⁾. Iată de ce se poate concluziona că noua ordine economică internațională dă un impuls sporit și plin de prospețime procesului de generalizare a regulilor de comportare în viața internațională și întăririi caracterului democratic, punînd în actualitate un nou efort, ca cel cerut țării noastre pentru elaborarea unui cod de conduită, de aplicare în viață a principiilor pe care realitatea și aspirațiile popoarelor le îmbogățeste neîncetat.¹⁸⁾

Edificarea noului ordin reclamă, în cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu, „noi norme de justiție internațională, ca să statornicească principii superioare cum sînt respectul dreptului națiunilor, al popoarelor, al oamenilor de a fi stăpîni ai destinelor lor, de a-și organiza viața corespunzător propriilor nevoi și aspirații. Un asemenea concept de drept internațional va putea deschide calea unei conlucrări fructuoase între toate popoarele în toate domeniile de activitate. Se poate spune că de abia dată cu cucerirea deplină a independenței de către toate popoarele, cu făurirea unei lumi mai drepte și mai bune, cînd oamenii vor deveni cu adevărat liberi vor putea să-și făurească viața în deplină cunoștință de cauză.

Aceasta va fi o eră nouă, superioară, o adevărată justiție socială și dreptate¹⁹⁾”

cerință esențială pentru darea la termen în funcțiune a noilor obiective de investiții

RITMICITATEA LUCRĂRILOR PE ȘANTIERE

ÎN PERIOADA care a trecut din acest an au fost conectate la circuitul economiei naționale numeroase obiective sau capacități noi, prevăzute în planul de investiții pe 1977, care îmbogățit harta economică a patriei; la alte obiective aflate în construcție, fazele de lucru sînt mult devansate față de graficele elaborate, ceea ce creează premise pentru darea lor în funcțiune la termen sau chiar înainte de prevederi.

Deși în luna martie numeroase organizații de specialitate ale Ministerului Construcțiilor Industriale au participat acțiunea de refacere și de reconstrucție, care a antrenat importante forțe de muncă și numeroase utilaje, totuși ele nu reușit să încheie primul trimestru al anului cu realizări seamă. În perioada amintită ele au dat în funcțiune un număr de 45 obiective și capacități de producție, dintre care 13 au fost predate beneficiarilor cu mult mai devreme. Prin

intrarea în funcțiune a acestor noi capacități, baza tehnico-materială a industriei metalurgice, de pildă, a sporit cu 5 noi unități productive, cea a construcțiilor de mașini cu 11 capacități, a industriei ușoare cu 9 capacități.

Desigur, la aceste noi obiective și capacități s-au adăugat altele executate de organizațiile de construcții ale altor ministere. Grupul de șantier energiomontaj Rîmnicu Vilcea — șantierul Someș — a dat în funcțiune primul agregat de 73,5 MW de la Hidrocentrala Mărișelu. În industria chimică au fost, de asemenea, date în funcțiune importante capacități (o nouă instalație pentru fabricarea negrului de fum la Combinatul petrochimic Pitești, o instalație de fabricare a chiturilor pe bază de tiocoli la Combinatul chimic Rîmnicu Vilcea, o instalație automată de etilare a benzinelor în cadrul întreprinderii „Chimper” — Constanța și altele).

Impactul organizării asupra termenelor de execuție

PENTRU realizarea în cît mai bune condițiuni a planului de investiții pe 1977, majoritatea întreprinderilor și trusturilor de construcții-montaj, s-au pregătit intens încă din anul trecut. Au fost luate măsuri, în special pe linia asigurării din timp a documentațiilor tehnice, a mijloacelor mecanizate, cît și a personalului cu calificare corespunzătoare activităților ce urmau a fi prestate. Concomitent, s-a pus accent pe mai buna organizare a activității la fiecare șantier și punct de lucru prin esalonarea lucrărilor și urmărirea execuției lor pe bază de grafice. Cum au influențat aceste acțiuni realizarea planului de investiții?

Programarea judicioasă a producției

În vederea accelerării ritmului lucrărilor, pe multe șantiere a fost pus un accent deosebit pe programarea și organizarea judicioasă a muncii, a întregii activități.

La Centrala termoelectrică de la Mintia, de pildă, unde se află în construcție noul grup energetic nr. 5 și un depozit pentru evacuarea cenușii rezultate de la termocentrală, stadiile lucrărilor sînt mult avansate față de graficele întocmite. Faptul că în primele trei luni ale anului a fost realizat peste 40% din volumul de lucrări de la depozitul de cenușă a creat premise ca termenul de intrare în funcțiune să fie scurtat cu 6 luni. Șantierul „Energoconstrucția”, care execută obiectivele respective, a pus un accent deosebit chiar de la începutul anului pe programarea și organizarea judicioasă a producției, stabilind termene precise pentru fiecare fază de lucru, ceea ce a făcut posibil ca utilajele și timpul de lucru să fie folosite din plin, ca unele lucrări să fie terminate în avans.

La rîndul lor, constructorii de la

Grupul de șantier din Miercurea Ciuc al Trustului de construcții industriale Brașov, au reușit să ciștige un avans de peste o lună la noul obiectiv la care lucrează — Întreprinderea de matrice și piese din fontă din Municipiul Odorheiu Secuiesc. Aici, constructorul, în loc să folosească la pardoseli o rețea de oțel beton, a utilizat plase sudate de la Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă din Buzău, fapt ce s-a soldat cu importante economii de timp, de manoperă și oțel. Un alt factor care a facilitat comprimarea timpului l-a constituit colaborarea strînsă cu beneficiarul. Printre altele, acesta a amenajat o pistă de turnare a elementelor prefabricate din beton, ceea ce a permis realizarea lor chiar pe șantier, eliminîndu-se astfel transportul acestora de la fabricile specializate.

Eficiența schimburilor prelungite

Pe multe șantiere, ritmul de lucru a fost accelerat ca urmare a faptului că, pe deoparte, utilajele de construcții au funcționat în schimburi prelungite, iar pe de altă parte, beneficiarii au ajutat efectiv la montarea utilajelor tehnologice. Faptul că lucrătorii Grupului de șantier Brașov, de exemplu, au ciștigat o lună avans la noua capacitate de producție de la Întreprinderea mecanică Mirșa, s-a datorat, în principal, organizării temeinice a producției și a muncii, prelungirii schimburilor. Aceasta a creat premise favorabile ca și utilajele grele (buldozele, excavatoarele, autoîncărcătoarele etc.) să funcționeze în două schimburi prelungite cu un randament înalt. Bine înțeles că la acest lucru a contribuit și grija deosebită pentru exploatarea acestora, cît și pentru efectuarea la timp și de bună calitate a reviziilor periodice și reparațiilor.

În sfîrșit, la Întreprinderea de țevi din Roman — unde se construiește cel de al doilea laminor de 6 țoli — lucrările au fost foarte avansate, ceea ce

a făcut posibil ca noua capacitate să intre în funcțiune cu circa 2 luni mai devreme. Numai în luna martie au fost montate peste 500 tone de utilaje. Aici, pentru grăbirea ritmului lucrărilor, alături de lucrătorii șantierului au participat la montarea utilajelor peste 100 de muncitori din cadrul atelierului de întreținere a laminorului nr. 1 al întreprinderii.

Asigurarea documentației și aprovizionării — problemă ce se cere mai operativ rezolvată

DACĂ pe multe șantiere activitatea se desfășoară ritmic, conform prevederilor din grafice, pe altele activitatea este încetinită, la diferite obiective existînd întârzieri în execuție. Așa este cazul unor șantiere și grupuri de șantiere aparținînd Trustului de construcții industriale București.

Realizarea planului pe trim. I de către unitățile Trustului de construcții industriale București

Grupul de șantier Tirgoviște	87,9
Grupul de șantier Tr. Măgurele	94,7
Grupul de șantier Buzău	86,3
Grupul de șantier Slobozia	92,5
Șantierul nr. 1 București	98,6
Șantierul nr. 3 București	52,3
Total trust	84,8

Din cifrele tabelului rezultă cel puțin două elemente care merită atenție: faptul că nici o unitate nu și-a realizat planul, ceea ce a atras o serioasă răminere în urmă pe ansamblul trustului, precum și marile discrepanțe dintre realizările diferitelor grupuri de șantiere sau șantiere. Dacă analizăm și modul în care trustul și-a realizat planul fizic — respectiv cel de punere în funcțiune pe primul trimestru al anului — obser-

văm că lucrurile nu se prezintă favorabil nici la acest capitol. Din cele 6 obiective prevăzute a fi puse în funcțiune prin planul de stat pe trimestrul I, au fost realizate integral doar 2 și parțial 3, rămânând în restanță un obiectiv. De asemenea, din 7 obiective din 1976, re-planificate să intre în funcțiune în primele 3 luni ale acestui an, au fost realizate numai 5. Care au fost principalele neajunsuri ce au determinat o atare situație ?

Pe multe șantiere nu s-a organizat în bune condițiuni schimbul II, fie din lipsă de personal, fie datorită asigurării necorespunzătoare cu cadre tehnice, în așa fel încât și în acest schimb să se obțină rezultate bune. Pe alte șantiere ca, de pildă, la Șantierul nr. 3 București, nu a fost utilizat integral fondul de timp de lucru, fapt ce s-a reflectat în bună măsură și în slaba folosire a unor utilaje. Toate acestea au determinat ca nici sarcina de plan privind creșterea productivității muncii pe această perioadă la nivelul trustului să nu fie realizată, deși față de trim. I. din 1976 ea a crescut cu 8,2 %.

Proiectele de execuție

Se știe că o condiție esențială ca activitatea pe șantiere să se desfășoare normal, este aceea ca la fiecare nou obiectiv să se asigure integral și la termen proiectele de execuție. Or, la multe lucrări (Întreprinderea de anvelope „Danubiana“, Secția de finisaj din București și altele), nici proiectanții și nici beneficiarii respectivi nu s-au preocupat în măsura necesară de asigurarea documentației de execuție la nivelul sarcinilor de plan. Este de la sine înțeles că, într-o asemenea situație, șantierele n-au putut să facă o eșalonare judicioasă a lucrărilor, să concentreze forțele în mod prioritar spre diferite lucrări, să asigure o bună ritmicitate a activității.

Dealtfel, nepredarea la termen a documentației de execuție îngreunează activitatea și pe alte șantiere, împiedicându-i pe constructorii în organizarea activității, în asigurarea ritmicității lucrărilor. Desigur, unele institute de proiectări sînt confruntate cu multe probleme. O serie de proiecte se cer revăzute în lumina punerii de acord a unor soluții cu noile cerințe impuse de seismicitatea din diferite zone ale țării; în același timp, nu trebuie pierdută din vedere sarcina pusă de conducerea partidului privind găsirea acelor variante constructive care să determine o reducere substanțială a costului lucrărilor de construcții. Tocmai de aceea se cere o serioasă mobilizare a proiectanților pentru ca, respectând riguroso cele două cerințe de bază, să predea șantierele la termen și în ordinea desfășurării lucrărilor, documentația de execuție.

Aprovizionarea cu materiale

Revenind la activitatea slabă desfășurată de unele șantiere ale Trustului de construcții industriale București, mai trebuie semnalat și un alt neajuns: este vorba de aprovizionarea neritmă cu materiale de construcții. Îndeosebi la unele sortimente de prefabricate din beton (grinzi, elemente de acoperiș, conducte premo Ø 1000 și altele), pe care întreprinderile furnizoare nu le-au livrat nici la termenele și nici în cantitățile stipulate în contractele economice. Întrucât o asemenea situație se înregistrează și pe alte șantiere aparținând diferitelor organizații de construcții, este imperios necesar ca întreprinderile furnizoare de diferite materiale (ciment, prefabricate din beton, laminate, țevi etc.) să respecte cu strictețe termenii de livrare atît sub raportul cantității, cît și cel al calității.

O altă cauză a rămînerii în urmă a unor lucrări de către unele șantiere ale trustului amintit, a fost și aceea că, la o serie de lucrări aprobate (dezvoltarea întreprinderii „Romlux“-Tîrgoviște, întreprinderea de sticlă „Optica“-București și altele), beneficiarii respectivi nu au asigurat la timp deschiderea nanțării. Aceasta a creat mari greutăți constructorilor și a determinat o slăbire a folosirii a mijloacelor mecanizate și a forței de muncă.

ȚINÎND seama de deficiențele apărute în activitatea unor șantiere, de necesitatea recuperării grabnice a rămănelor în urmă, a fost stabilit, la nivelul trustului, un program special de măsuri. Au fost, de asemenea, întocmite programe speciale cu beneficiarii proiectanților încît aceștia să predea mai repede proiectele de execuție și să asigure condiții de desfășurare normală a activității la toate obiectivele planificate. Tot împreună cu beneficiarii și proiectanții s-a stabilit să se elaboreze proiecte cu tehnologii de execuție pentru diferite lucrări (la fabricile de țevi sudate Zimnicea, la întreprinderile „Viscofil“-București și altele). Pe o altă parte s-a hotărît ca lucrările de terasamente și transporturi să se facă pe bază de remunerație în acord global, ca formă care stimulează creșterea producției și productivității muncii asigură venituri mai mari muncitorilor în raport cu rezultatele obținute.

Măsurile respective sînt de natură să pună mai bine în valoare capacitățile de lucru disponibile. Să înlăture o bună parte din neajunsuri. Considerăm însă că un accent deosebit trebuie pus pe mai buna organizare a muncii, astfel încît utilajele din dotare și forța de muncă să fie mai din plin folosite. În același timp, se cer sprijinite mai în deaproape de către specialiștii trustului șantierele care au întâmpinat și mai întâmpină încă dificultăți în asigurarea documentațiilor, în aprovizionarea cu materiale, în dotarea cu mijloace mecanice corespunzătoare etc., astfel încît sarcinile de plan și stadiile fizice să fie realizate potrivit graficelor stabilite.

L. ȚINTEA

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Zile hotărîtoare pentru recolta anului 1977

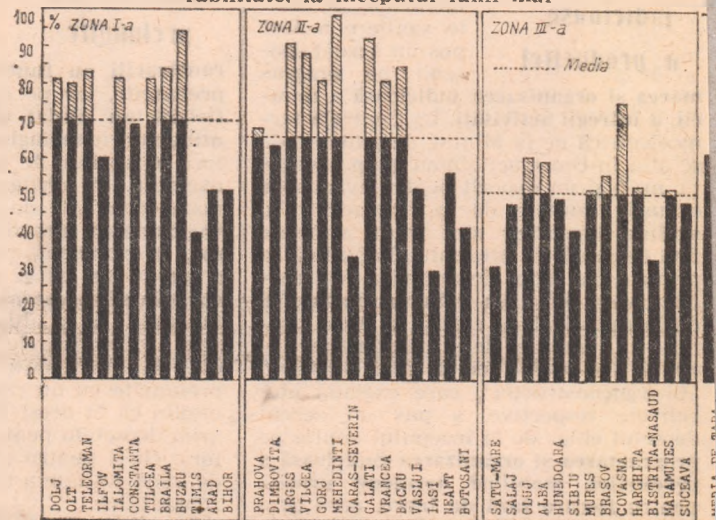
PRIMELE JUDEȚE au încheiat semănatul porumbului la începutul acestei luni: Vrancea, Brăila, Argeș, Ialomița, Constanța. Cu fiecare zi, alte județe raportează realizări similare la această lucrare, cea mai importantă sub aspectul volumului de lucrări și al suprafeței ocupate. Rămîn însă multe alte lucrări de executat pînă la încheierea campaniei agricole de primăvară: pregătirea, semănarea și întreținerea culturilor de sezon, executarea unui volum din ce în ce mai mare de lucrări în grădinile de legume, în vii și livezi.

În întreprinderile agricole de stat și cooperatiile agricole de producție, stadiul executării lucrărilor agricole, la principalele culturi, la începutul acestei luni, reflectă și realizările deosebite obținute de oamenii muncii de pe ogoare în zilele de 1 și 2 mai, cînd s-a lucrat cu toate forțele,

fiind valorificate din plin condițiile agro-meteorologice deosebit de favorabile, imprimîndu-se un ritm susținut de execuție tuturor activităților de sezon. La începutul acestei săptămîni, floarea-soarelui era însămintată pe întreaga suprafață planificată, atît în I.A.S.-uri cît și în C.A.P.-uri. La legume, realizările se situau — față de volumul planificat de lucrări — la circa 50 la sută în I.A.S.-uri și aproape 60 la sută în C.A.P.-uri.

Din graficul pe care îl prezentăm rezultă unele diferențe între realizările obținute la semănatul culturilor de primăvară, de către județe, situate în diferite zone de favorabilitate — justificate în parte de condițiile climatice specifice, precum și diferențe între realizările obținute de județe situate în cadrul aceleiași zone de fertilitate —

Stadiul semănatului culturilor de primăvară, pe zone de favorabilitate, la începutul lunii mai

mai puțin justificate de factorii tehnici sau naturali. Evoluția rapidă a timpului către o stare de stabilitate sub aspectul temperaturii și al condițiilor de lucru face ca aceste zile să fie hotărîtoare pentru recolta anului 1977.

RITMURI ȘI STRUCTURI ALE DEZVOLTĂRII COMERȚULUI

● La orizontul 1980 comerțul socialist va desface către populație, mărfuri în valoare de peste 200 miliarde de lei anual. Ce se întreprinde pentru crearea capacităților materiale și organizatorice pe care le presupune un asemenea salt ?

● Care va fi incidența dublării sau triplării producției industriale în unele județe asupra dezvoltării rețelei comerciale proprii ?

● Cum își realizează comerțul rolul dinamic ce-i revine în procesul dezvoltării economico-sociale a localităților ?

● Ce nevoi de consum întruchipează „consumatorul mediu”? Cum contribuie utilizarea acestui indicator la evaluarea reală a cererii de mărfuri ?

IN PERIOADA pe care-o parcurge, țara noastră, una din problemele de bază ale creșterii nivelului de trai a întregii populații o constituie sincronizarea dezvoltării comerțului și serviciilor cu progresul economico-social general, stimularea influenței active a acestuia asupra sferei consumului, astfel încât, împreună cu celelalte amuri ale economiei naționale, să asigure „ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor, sporirea gradului de civilizație a vieții întregii societăți”¹⁾.

O importanță aparte are, în acest sens, adaptarea comerțului la dinamica economico-socială în profil teritorial, pe care o va declanșa materializarea obiectivelor stabilite pentru actualul cincinal. Importanța acesteia laturi a dezvoltării comerțului derivă, pe de o parte, din specificul activității comerciale (avem în vedere localizarea sa în funcție de distribuția teritorială a consumatorilor), iar pe de altă parte, din amploarea schimbărilor economico-sociale în profil teritorial, din modificarea substanțială a fizionomiei diferitelor zone ale patriei.

DEZVOLTAREA comerțului nu se poate reduce la atingerea unor parametri globali sau a unor indicatori medii. Pentru că, în realitate, el este confruntat nu cu un standard de viață mediu, cu o cerere de mărfuri medie, într-un cuvânt — cu un consumator mediu (multiplicat de 21 milioane de ori), ci dimpotrivă, avind ca obiectiv central omul, „satisfacerea plenară a cerințelor sale de viață în continuă creștere și diversificare, afirmarea neîngrădită a personalității umane”²⁾, comerțul trebuie să asigure satisfacerea cerințelor particulare ale tuturor membrilor societății noastre, indiferent de ocupație sau mediu de viață, de naționalitate, zonă de reședință, vîrstă sau sex, nivel de instruire etc.

Cincinalul actual — prin orientarea fondurilor de investiții spre continuarea procesului de industrializare și de modernizare a agriculturii, în condițiile afirmării ample a revoluției tehnico-științifice contemporane — creează premisele punerii în valoare a resurselor umane și materiale ale tuturor județelor și localităților, ale antrenării lor la o viață economică tot mai activă. „Făurirea socialismului — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul consiliilor populare — presupune dezvoltarea puternică a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării, într-o concepție unitară și de largă perspectivă. Numai pe această cale se asigură ridicarea gradului de civilizație a tuturor localităților, lichidarea migrației populației spre orașele mari, transformarea armonioasă a întregii structuri și vieți sociale, făurirea deplinei egalități în ce privește condițiile de muncă și viață, exercitarea drepturilor și afirmarea în cîmpul vieții sociale a tuturor cetățenilor țării”³⁾.

Creșterile importante ale unor parametri esențiali ai dezvoltării noastre economico-sociale în cincinalul actual — ca, de exemplu, realizarea în 1980 a unui produs social total mai mare cu 50—57%, a unui venit național mai mare cu 61—68,5%, creșterea cu 70% a producției industriale și cu 28—44% a celei agricole, ridicarea veniturilor medii reale cu circa 30% etc. — nu va însemna, deci, reproducerea la o altă scară a raporturilor privind gradul actual de dezvoltare a diferitelor județe și localități, creșterea decalajelor existente între ele. Dimpotrivă, atingerea acestor obiective se sprijină, într-o bună

măsură, tocmai pe antrenarea mai largă în mecanismul dezvoltării, în ritmuri superioare mediei, a județelor rămase în urmă; este suficient să menționăm că pentru unele județe (Bistrița-Năsăud, Sălaj, Covasna, Botoșani și altele), actualul cincinal va însemna dublarea, triplarea sau o creștere chiar mai mare a producției lor industriale actuale.

IATĂ DE CE, la întrebarea dacă o perioadă de numai cinci ani poate aduce asemenea schimbări economico-sociale în județele țării, care să determine nu doar creșteri obișnuite, dar și importante reorientări în nivelul de trai, în cerințele de cadre și implicit în activitatea comerțului interior, răspunsul apare categoric afirmativ. Fără a ne propune, în acest cadru o analiză amplă a acestor mutații economico-sociale, determinante pentru perspectivele comerțului, ne rezumăm să schițăm cîteva aspecte ale tabloului care va prinde viață prin realizarea obiectivelor cincinalului:

— toate județele țării, realizînd o producție industrială anuală de cel puțin 10 miliarde de lei, vor dobîndi un profil industrial-agrar. Prin politica de repartizare teritorială a forțelor de producție, pînă la sfîrșitul cincinalului, în 700 de localități vor funcționa unități industriale de subordonare republicană, iar în 2.900 de localități, unități industriale de stat locale și unități cooperatiste;

— populația țării noastre va deveni preponderent urbană, atît ca urmare a fluxului de forță de muncă de la sate către orașele existente, cit și ca efect al transformării în localități urbane a unui număr de 120 actuale centre comunale. Dacă astăzi — în condițiile în care populația urbană reprezintă 43% din populația întregii țări — numai în 6 județe această pondere este de peste 50%, în 1980 numărul acestor județe va crește la cel puțin 15.

— structura socio-profesională a populației se va modifica, prin continuarea procesului de deplasare masivă a forței de muncă spre ramurile neagricole. Acest proces va dobîndi o intensitate deosebită mai ales în județele care în prezent au încă un profil predominant agrar;

— condițiile de muncă și de viață ale tuturor categoriilor de populație se vor îmbunătăți substanțial, prin ridicarea nivelului general de cultură (profesional,

politic, științific) al maselor, prin creșterea puterii de cumpărare, prin acțiunile de sistematizare a teritoriului și localităților, de reducere a săptămîinii de lucru etc. Toate acestea vor însemna însă nu numai o ridicare a nivelului mediu de bunăstare, dar și atenuarea diferențierilor teritoriale, desfășurarea largă a procesului de omogenizare a societății românești.

Ce consecințe vor avea aceste prefaceri social-economice, precum și altele de aceeași natură și amploare, asupra activității comerciale? În ce direcții devine imperios necesară orientarea comerțului interior pentru a răspunde acestor prefaceri și pentru a juca, totodată, un rol activ, dinamic în dezvoltarea economico-socială a țării noastre și ridicarea nivelului de trai și civilizație.

O PRIMĂ OBSERVAȚIE ce se impune atunci cînd încercăm să răspundem acestor întrebări se referă la dinamica teritorială a activității comerciale, care se realizează în strînsă corelație cu prefacerile care au loc în județele și localitățile țării, astfel încît să se înfăptuiască o apropiere sub raportul dezvoltării comerciale, să fie eliminate decalajele care mai există încă în multe privințe. În acest sens, în ultima perioadă, au fost consemnate realizări remarcabile (tabelul nr. 1). Astfel, dacă în

Tabelul nr. 1
Gruparea județelor în funcție de volumul total al desfacerilor de mărfuri

Miliarde lei	Număr județe			1980 prev.
	1965	1970	1975	
sub 2	32	23	9	2
2,1 — 4	7	15	21	18
4,1 — 6	—	1	8	12
6,1 — 8	—	—	1	3
8,1 — 10	—	—	—	4
peste 10	1	1	1	1

1965 majoritatea covârșitoare a județelor (32) aveau un volum total al desfacerilor de mărfuri sub 2 miliarde de lei, iar 7 județe înregistrau între 2,1 și 4 miliarde de lei (singur municipiul București delăsîndu-se, cu o desfacere de 11,5 miliarde de lei), în 1975 tabloul apare radical schimbat; în prima grupă (desfaceri pînă la 2 miliarde de lei) au mai rămas doar 9 județe, restul promovînd în grupele superioare. Prevederile actualului cincinal pentru 1980 confirmă și ele regruparea județelor în funcție de volumul desface-

¹⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Ed. politică, București, 1975, p. 88.

²⁾ Ibidem, p. 91—92.

³⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, vol. 12. Ed. politică, București, 1976, p. 400—401.

rilor de mărfuri, jumătate dintre ele urmînd să depășească 4 miliarde lei desfaceri.

O evaluare mult mai concludentă a măsurii în care dinamica activității comerciale în profil teritorial atenuază disparitățile existente, urmînd ritmul dezvoltării forțelor de producție — și deci, al cererilor de mărfuri manifestate de populație către comerț — o oferă indicatorul „Volum mediu anual al desfacerilor de mărfuri pe locuitor”. Calculul acestuia pornind de la datele din tabelul nr. 1 evidențiază deplasarea județelor către treptele superioare ale acestui indicator este evidentă pentru întreaga perioadă amintită (tabelul nr. 2). În 1965, în afara

Tabelul nr. 2
Gruparea județelor în funcție de volumul mediu al desfacerilor pe locuitor

Mii lei	Nr. județelor			1980 (estim.)
	1965	1970	1975	
sub 2,5	11	3	—	—
2,6 — 5,0	26	28	9	1
5,1 — 7,1	2	6	22	15
7,6 — 10,0	1	2	6	15
10,1 — 12,5	—	1	2	6
peste 12,5	—	—	1	3

municipiului București și a județelor Brașov și Constanța, toate celelalte județe realizau desfaceri pe locuitor de pînă la 5 mii de lei; în 1975, sub această limită se mai aflau doar 9 județe, cele mai multe (22) trecînd în treapta desfacerilor cuprinse între 5,1—7,5 mii de lei; în sfîrșit, estimările pentru 1980 arată că doar într-un singur județ se va mai realiza un nivel al desfacerilor sub 5 mii de lei pe locuitor, în timp ce în 30 de județe se vor realiza desfaceri între 5,1 și 10 mii de lei, iar în 9 județe — desfaceri de peste 10 mii de lei pe locuitor.

În același timp, mai există unele decalaje destul de mari în ceea ce privește dezvoltarea teritorială a comerțului, avînd însă o fermă tendință de atenuare (tabelul nr. 3); astfel, coeficientul de variație în jurul mediei pe întreaga țară, a desfacerilor medii pe locuitor înregistrate pe județe descrește treptat: de la 43,9% în 1965, el scade la 39,3% în 1975 și se estimează o reducere a lui la 38% în 1980, aceeași tendință avînd-o și indicatorul care exprimă în mod relativ amplitudinea variației (respectiv, raportul dintre județul cu cel mai mare și județul cu cel mai mic volum al desfacerilor pe locuitor).

Tabelul nr. 3
Indicatorii variației desfacerilor de mărfuri pe județe, față de nivelul desfacerilor pe locuitor pe întreaga țară

Indicatori	1965	1970	1975	1980 (estim.)
Desfaceri medii pe loc. (mii lei)	3,6	4,8	6,9	9,3
Coeficient de variație a față de media pe țară (%) desfacerilor medii pe județe	43,9	42,6	39,3	38,0
Raportul între nivelul maxim și nivelul minim al desfacerilor medii pe județe	4,4	4,3	3,9	3,7

Pornind de la faptul că în perioada actualului cincinal, apropierea dintre județe pe planul dezvoltării economico-sociale reprezintă un obiectiv prioritar, considerăm că și pentru dezvoltarea teritorială a comerțului se impun, în județele rămase în urmă, ritmuri de creștere mai rapide decît cele care rezultă din simpla extrapolare a evoluției de pînă acum a desfacerilor — chiar dacă o astfel de extrapolare păstrează unele diferențieri de ritm în favoarea lor. Socotim, deci, că aceste diferențieri ar trebui să fie mult mai mari. Este adevărat că în unele cazuri, curba desfacerilor rezultată dintr-o astfel de accentuare a diferențierilor de ritm ar descrie un adevărat salt pentru o perioadă de numai cinci ani, dar ea se va insera totuși în limitele normalului, în măsura în care nu apare decît ca o consecință a saltului pe care

unele județe îl vor înregistra în domeniul industrializării, al dezvoltării forțelor de producție și al creșterii veniturilor populației.

UN ALT ASPECT ce ne reține atenția în abordarea problemelor de dezvoltare regională este **justa evaluare a proporțiilor dintre principalele sectoare ale comerțului.**

Prefacerile economico-sociale în profil teritorial ce se vor înregistra în actualul cincinal impun, în continuare, adaptări corespunzătoare ale structurii activității comerțului. Orientările de ansamblu, la scara întregii țări, ale structurii desfacerilor de mărfuri dobîndesc accente specifice de la un județ la altul, pe măsura saltului pe care acestea îl realizează în dezvoltarea lor economico-socială.

În esență, este vorba de două tendințe care se manifestă concomitent: pe de o parte, atenuarea acelor disparități în structura activității comerciale, care izvorăsc din profilul actual al județelor, din deosebirile încă mari în ocupația și modul de viață al populației; pe de altă parte, apariția unor noi particularități teritoriale în cererea de mărfuri a populației, ca rezultat al direcțiilor și speciilor dezvoltării fiecărui județ.

În prezent, există deosebiri mari de la un județ la altul în structura desfacerilor de mărfuri pe cele trei sectoare mari: alimentară, nealimentară și alimentație publică. Ponderea sectorului alimentară în totalul vinzărilor de mărfuri variază între 29 și 40%, a sectorului nealimentară — între 45 și 60% iar a alimentației publice — între 11 și 23%. Deosebiri mai există și în privința consumului unor produse alimentare, de îmbrăcăminte-încălțăminte, a gradului de dotare a gospodăriilor cu obiecte de folosință îndelungată etc.

În perioada actualului cincinal, la scara întregii țări, va avea loc creșterea substanțială a desfacerilor de mărfuri alimentare și a desfacerilor prin alimentația publică. Astfel, obiectivele planului cincinal, detaliate de „Programul privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum în perioada 1976—1980”, prevăd creșteri ale vinzărilor cu 18,10% la mărfurile alimentare și cu 54,50% la alimentația publică — ca de altfel și în sectorul mărfurilor nealimentare (47,3). În profil teritorial, diferențele de ritm între aceste sectoare vor evolua în mod specific, reflectînd evoluția diferențiată a fenomenelor de urbanizare, de deplasare

a forței de muncă spre sectoarele neagricole, de restrîngere a consumului natural în mediul sătesc în favoarea consumului, prin intermediul pieței. Cum însă aceste procese vor cunoaște o largă desfășurare în special în județele care pornesc de la un nivel mai redus de dezvoltare, lor le vor fi specifice schimbări profunde în structura desfacerilor, astfel încît la sfîrșitul cincinalului ele se vor apropia sensibil, în această privință, de structura medie la nivelul întregii țări.

DESIGUR, schimbările în profil teritorial ale structurii desfacerilor de mărfuri, în sensul reducerii disparităților actuale, nu trebuie să conducă inevitabil la o uniformizare a acesteia. **Cererea de mărfuri a populației va păstra deosebiri teritoriale, mai ales în ceea ce privește structura sa detaliată, pe produse și sortimente.** În același timp, trebuie admisă posibilitatea apariției unor particularități teritoriale în manifestarea cererii, care vor obliga la adaptări în structura activității comerciale. De pildă, apariția în diferite județe a unor ramuri economice noi, dezvoltarea rețelei unităților de învățămînt, cultură etc. vor schimba profilul și comportamentul consumatorului din aceste județe; de asemenea, creșterea timpului liber, de care vor bene-

ficia toți oamenii muncii începînd din actualul cincinal, va stimula vocația turistică a unor localități, va conduce la migrarea considerabilă a zonelor din jur marilor orașe afectate turismului de sărăcit de săptămîni etc., cu evidente consecințe asupra structurii și localizării cererii de mărfuri.

Dezvoltarea teritorială a comerțului repartizarea pe județe și localități a forțelor de mărfuri, trebuie să țină pasul cu aceste schimbări. Este știut că, în prezent, migrația cererii de mărfuri se deosebește într-o anumită măsură tocmai din cauza neconcordanței între localizarea cererii și gradul de dezvoltare teritorială a activității comerciale. Există posibilitatea amplificării acestui fenomen de migrație a cererii de mărfuri, în condițiile în care prefacerile economico-sociale în profil teritorial vor cunoaște creșteri de ritm. În acest caz, importanța practică deosebită a activității tuturor consecințelor acestor prefaceri asupra dezvoltării într-o structură adecvată a activității comerciale.

ÎN SFÎRȘIT, din ritmurile și direcțiile dezvoltării economico-sociale în profil teritorial decurg consecințe nu mai puțin importante și pentru formele și metodele organizării activității comerciale. Organizarea mișcării mărfurilor, orientarea fluxurilor de mărfuri de producție la consum, amplasarea rețelei comerciale, raporturile dintre verigile comerciale (cu ridicata și cu amănuntul) dintre sisteme comerciale (de stat, cooperatist) sînt numai cîteva din problemele privind organizarea activității comerciale care vor trebui soluționate în perspectiva noilor condiții pe care le va genera cincinalul revoluției tehnico-științifice.

Este evident, de pildă, că dezvoltarea industriei în fiecare județ, alături de punerea mai largă în valoare a resurselor agricole, va lărgi baza proprie de aprovizionare cu mărfuri. Dacă în prezent, necesarul de produse alimentare, care urmează a fi desfăcute prin comerț, este asigurat, în unele cazuri și pentru anumite categorii de produse, de furnizori din cadrul județelor, în medie în proporție de cca. 45%, este de așteptat — prin punerea în aplicare a unor programe speciale de dezvoltare a ramurilor economice și a unităților teritoriale — ca această proporție să crească sensibil. Acest lucru este posibil de realizat și în cazul unor produse nealimentare. Astfel de schimbări se vor reflecta în modul de dirijare teritorială a mărfurilor, în activitatea comerțului cu ridicata etc.

Concentrarea urbană a populației, consecință a aceluiași proces de dezvoltare economico-socială în profil teritorial, va atrage după sine modificări în orientarea spațială a rețelei comerciale, noi raporturi între comerțul specializat și cel despecializat (universal). Pe de altă parte, perspectiva trecerii unor localități rurale în rîndul orașelor ridică probleme în ceea ce privește raporturile dintre comerțul de stat și cel cooperatist; aceste raporturi este necesar să fie examinate în întreaga lor complexitate, astfel încît soluțiile practice să preîntîmpine scăderea interesului pentru dezvoltare și modernizarea comerțului în localitățile care urmează să-și schimbe statutul.

Se pot adăuga, de asemenea, perspectivele extinderii de către ministerele producătoare a rețelei comerciale proprii într-o serie de județe, necesitatea lărgirii și permanentizării la nivel teritorial a unor expoziții, tirguri și altor forme de sondare și formare a cererii de mărfuri etc.

Anticiparea și evaluarea tuturor acestor probleme pe care dinamica economico-socială în profil teritorial le ridică în domeniul comerțului în actualul cincinal, soluționarea lor cu maximum de eficiență impun perfecționarea în continuare a conducerii și organizării activității comerciale, promovarea unor metode moderne de conducere la toate nivelele aparatului comercial.

prof. dr. Constantin FLORESCU

În pregătirea Congresului consiliilor oamenilor muncii

CUM SE ASIGURĂ PARTICIPAREA NEMIJLOCITĂ A OAMENILOR MUNCII LA CONDUCERE

● Perfecționarea practicii conducerii implică scientizarea ei ● Necesitatea
insușirii metodelor de luare a deciziilor colective ● Cursuri de
perfecționare în domeniul conducerii, organizate în întreprinderi

FAPTUL CĂ PRIMUL Congres al consiliilor oamenilor muncii din întreprinderile industriale, de construcții, transporturi, cercetare, proiectare și din centrale industriale urmează să aibă loc în cursul cincinalului afirmării amale a revoluției tehnico-științifice contemporane în toate sectoarele economiei noastre este bogat în semnificații și prin asocierea pe care o sugerează între conceptele „conducere colectivă” și „scientizare”.

Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, evidențiind imerativul perfecționării conducerii științifice a tuturor sectoarelor de activitate ublinia: „Trebuie să acționăm în așa fel încât în domeniul organizării și conducerii, la toate nivelurile, să se manifeste cu putere spiritul revoluționar, novator, să se afirme din plin concepția științifică revoluționară de conducere a partidului nostru”.

IN ORÎNDUIREA noastră socialistă sînt create condiții pentru ca activitatea de conducere a centrelor și întreprinderilor industriale să se realizeze cu adevărat prin participarea largă și nemijlocită a oamenilor muncii. Există cadrul organizatoric instituționalizat și climatul politic necesar pentru o autentică integrare a oamenilor muncii în sistemul conducerii colective. În condițiile relațiilor de egalitate reală și de colaborare izvorite atît din dubla calitate a oamenilor muncii de producători și de proprietari ai mijloacelor de producție, cît și din aceea de beneficiari ai produselor sau serviciilor create.

Instituționalizarea conducerii colective, crearea cadrului organizatoric pentru aplicarea acesteia pe diferite trepte ierarhice a avut o contribuție semnificativă la succesele obținute de țara noastră, în ultimii ani, în toate domeniile.

Organele de conducere colectivă din întreprinderi și centrale — consiliile oamenilor muncii și birourile acestora — și-au îmbunătățit an de an activitatea; în marea lor majoritate ele reușesc în prezent — pe baza atribuțiilor stabilite de lege — să dezbată și să soluționeze operativ cele mai importan-

te probleme privind planificarea și organizarea producției și a muncii, introducerea progresului tehnic, investițiile, precum și probleme financiar-contabile, de retribuție, de aprovizionare și desfacere, de import-export, pregătirea și perfecționarea cadrelor, protecția muncii și a mediului înconjurător, condițiile sociale ș.a.

Chiar dintr-o asemenea enumerare incompletă apare evident că majoritatea problemelor fundamentale cu care se confruntă organele de conducere colectivă nu sînt numai de ordin tehnic sau economic, ci sînt în mod esențial legate de oameni și de organizare. După cum preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu, este necesar „să se asigure mai buna funcționare a organelor colective de conducere din întreprinderi și instituții, creșterea rolului lor în adoptarea celor mai judicioase decizii pentru buna desfășurare a procesului de producție, în întărirea ordinii, disciplinei și răspunderii în muncă a tuturor colectivelor”. Aceasta reclamă efortul continuu al colectivelor de conducere în vederea întreprinderii de acțiuni de masă, care să antreneze gîndirea, inițiativa și responsabilitatea oamenilor muncii, să dezvolte conștiința lor că sarcinile comune sînt realizabile

numai cu aportul fiecăruia, tot așa cum problema fiecăruia este problema tuturor.

De aceea, în cadrul procesului de accentuare a perfecționării conducerii colective, a deciziei luate prin consens, trebuie acționat pentru depășirea anumitor contradicții izvorite din eterogenitatea ce mai persistă încă în sinul microcolectivității din unitățile economice industriale, din manifestările unei mentalități individualiste sau de grup. Aceste diferențe privesc nivelul conștiinței, al pregătirii, felul de muncă, inegalitatea conștientizării a calității de producător și proprietar al mijloacelor de producție pe care o are fiecare membru al colectivului.

PREGĂTIREA maselor înseși pentru conducere, înarmarea lor cu concepția revoluționară despre lume și societate, accesul larg la cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane vor accelera desăvîrșirea practicii conducerii colective. Dar pe lîngă schimbările fundamentale ale oamenilor în felul lor de a gîndi, pe lîngă mutațiile de mentalitate care au loc ca urmare a educației și instruirii, ei trebuie să-și însușească și tehnicile de lucru în colectiv, metodele de luare a deciziilor colective.

Este o certitudine că făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră nu-i de conceput fără crearea unui om cult, cu bogate cunoștințe profesionale, politice și sociale și, de asemenea, posedînd cunoștințe și deprinderi de conducere științifică. Aceasta este, totodată, o condiție pentru trecerea în perspectivă la etapa istorică a comunismului, în care — după cum a-

rata tovarășul Nicolae Ceaușescu — „societatea se va omogeniza probabil în mare măsură pe baza lichidării deosebirilor esențiale între oraș și sat, între munca fizică și intelectuală, transformându-se într-o comunitate de oameni liberi cu nivel asemănător de dezvoltare a conștiinței și de pregătire, capabili să îndeplinească orice rol în diviziunea muncii sociale. În asemenea condiții, conducerea va fi o latură a activității generale a producției materiale și spirituale“.

În contextul afirmării puternice a revoluției tehnico-științifice contemporane, în centralele și întreprinderile industriale, dar mai cu seamă în unitățile de cercetare științifică își desfășoară activitatea din ce în ce mai mult oameni cu un nivel ridicat de instruire, chemați să transpună în practică concepte și cunoștințe avansate, având de luat din ce în ce mai multe decizii în colectiv. Conducerea colectivă din industrie trebuie să învețe mai bine cum să organizeze activitatea acestei noi categorii de oameni ai muncii, participanți nemijlociți la decizii, pentru ca ei să fie preocupați de eficacitatea muncii lor, să le însuflească motivațiile care să facă mai productive cunoștințele lor, să le mărească creativitatea, într-un climat în care ei să participe activ, conștient, interesat, responsabil și integrat la soluționarea principalelor probleme care stau în fața colectivului întreprinderii.

UN ASEMENEA obiectiv presupune o amplă activitate de instruire, desfășurată pe planuri multiple. În aducerea la îndeplinire a acestor cerințe și în spiritul legării tot mai strinse a învățămîntului de știință și producție se înscriu de exemplu, pe un loc important în sistemul educației socialiste, și preocupările Universității cultural-științifice București, care realizează chiar în incinta unor unități economice cursuri în domeniul perfecționării conducerii și organizării științifice. Aceasta dă un conținut concret preocupărilor de aplicare largă în practică, la nivel microeconomic, a celor două principii de bază ale științei conducerii societății socialiste în țara noastră: centralismul democratic și conducerea colectivă.

Dintre cursurile organizate la sediul unităților unde lucrează participanții, cel de la Institutul de cercetări pentru industrie și chimie alimentară (I.C.I.C.A.) — „Conducerea în cercetarea științifică“ și cel de la Uzina de utilaj chimic „Grivița roșie“ — „Teoria deciziei, etapele deciziei raționale“ — au tratat problemele științei conducerii pentru acei angajați care sînt, în același timp, componenți ai diferitelor organisme de conducere colectivă și nu erau cuprinși în formele existente de instruire în acest domeniu.

Cursanții — oameni ai muncii de diferite categorii, membri ai organelor de conducere alese ale organizațiilor obștești — au simțit nevoia, pentru practica lor de zi cu zi, să se perfecționeze în probleme de conducere și organizare, fie

spre a participa activ și competent la conducerea colectivă din unitatea unde lucrează, fie pentru a conduce mai bine colectivul pe care-l coordonează, fie ca o pregătire în vederea promovării. Pentru a veni în întîmpinarea unor asemenea nevoi ale societății ca și ale participanților și pornind de la ideea că instruirea urmărește și presupune realizarea unor mutații la cei instruiți, cursurile și-au propus ca schimbarea să se producă nu numai în cunoștințe, ci mai cu seamă în atitudine și comportare, perfecționînd aptitudinile și adăugînd experiențe practice de conducere o bază teoretică adecvată.

S-a considerat că aceste obiective pot fi atinse mai bine, dacă în cadrul cursurilor se folosesc — pe lângă metodele tradiționale de transfer de cunoștințe, cum sînt expunerile — și metodele participative: jocurile de simulare și metoda cazurilor, în care rolul activ în procesul de instruire revine participanților, antrenajii astfel să gîndească logic și analitic, schimbînd experiența între ei și cu instructorul, într-un climat de permisivitate deplină.

LA CURSUL „Teoria deciziei etapele deciziei raționale“ s-au folosit exclusiv asemenea metode. Participanții au fost puși în situația de a aduce la curs o listă de probleme care reclamă decizii, cu care sînt confrunțați în unitate, la locul lor de muncă. Ei au selecționat în colectiv problema prioritară, au analizat-o, au fixat obiectivele ce trebuie atinse și au parcurs împreună etapele raționale ale elaborării deciziei propriu-zise. De asemenea, prin colaborarea tuturor participanților au fost identificate și analizate probleme potențiale și s-a întocmit planul de implementare și control al deciziei, necesar totdeauna înainte de a se trece la acțiune. Această abordare a fost posibilă la „Grivița roșie“ deoarece tot aici, cu un an înainte, universitatea a organizat în același stil modern un curs de „conducere la nivel microeconomic și microsocioal“, care a pus la dispoziția participanților elementele apercceptive necesare pentru desfășurarea cursului în anul următor de învățămînt.

La I.C.I.C.A., pentru cursul „Conducerea în cercetarea științifică“ s-au folosit metode participative îmbinate cu cele clasice, adaptate specificului unei unități de cercetare științifică. În prima parte au fost expuse conceptele de bază și s-a urmărit însușirea, prin metodele active, a anumitor tehnici moderne de conducere, specifice. Proiectele de absolvire au avut tematici legate nemijlocit de locul de muncă al cursantului, al căror plan de conținut a fost avizat în prealabil de toți participanții, în cadrul unor consultații colective; susținerea proiectelor s-a făcut, de asemenea, în fața întregului colectiv de cursanți, care le-au discutat, făcînd aprecieri asupra modalității de abordare și tratare, precum și în legătură cu aplicabilitatea măsurilor propuse. În acest fel, pe lângă aprofundarea cunoștințelor cu privire la conceptele de bază și la metodele moderne de conducere,

instruirea cursanților urmărește și bunătațirea substanțială a practicii conducerii a cercetării științifice, aplicarea chiar la locul de muncă a cunoștințelor dobîndite și a informațiilor disponibile.

LA SFÎRȘITUL cursurilor s-a făcut o anchetă în rîndul cursanților, iar pe baza răspunsurilor întinute la chestionar s-a evaluat rezultatul. Modificările constatate în cunoștințe, comportamentul și aptitudinile participanților la cursuri dau adevărata măsură a reușitei, respectiv a gradului în care au fost atinse obiectivele mărite. Rezultatele anchetei confirmă perfectibilitatea deprinderilor oamenilor de a lucra și a lua decizii în colectiv. Astfel, s-a apreciat unanim că participarea la cursuri a contribuit la schimbări importante în practica de lucru de zi cu zi, ca o consecință a mutațiilor calitative produse în conceperea conducerii și a procesului decizional.

Din totalul participanților, au apreciat că după încheierea cursurilor:

- știu să lucreze mai bine în colectiv 33—40%;
 - știu mai bine să judece sistematic, logic și clar 39—55%;
 - au înțeles de ce e mai bine gîndească în alternative înainte de a se decide și a acționa și au finalizat acțiunea 20—33%;
 - au învățat să folosească mai rațional timpul de lucru și să-și organizeze mai bine munca 10—16%;
 - 20—27% din participanți au declarat că nu există piedici în punerea în practică a ceea ce și-au însușit la cursuri.
- Ceilalți sînt de altă părere, considerînd drept piedici: nivelul inegal de cunoaștere, de informare a tovarășilor din colectiv cu privire la principiile, metodele și practicile lucrului și deciziilor în colectiv (40—45%); inerția, rigiditatea, rezistența la nou a unora din membrii colectivului în care lucrează (25—38%); lipsa de timp, încărcarea excesivă cu sarcini (26—29%); birocracia și formalismul ce mai apar în microcolectivitatea respectivă (13—15%). La sfîrșit, circa 26% au arătat că, de fapt ei nu au de luat decizii, acestea fiind concentrate exclusiv la vîrfurile piramidei colectivului din care fac parte.

Ca o consecință a acestui „feed-back“ obținut, considerăm că ar fi util ca în cadrul primului Congres al consiliilor oamenilor muncii să se dezbată și necesitatea, oportunitatea și căile perfecționării în știința și practica conducerii colective a oamenilor muncii, membri ai organelor colective de conducere necuprinși în formele instituționalizate de reciclare existente. În acest fel se va ajunge treptat la „scientizare conducerii colective“, ceea ce va contribui la adîncirea democratismului economic socialist, care să fie exercitat de oameni ai muncii informați și pregătiți corespunzător, cu mentalitate evoluată și posesori ai tehnicilor de lucru și decizie în colectiv.

Adrian POPESCU
Constantin POPESCU

În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

ROMÂNIA ÎN CIRCUITUL ECONOMIC MONDIAL

Pentru a veni în ajutorul candidaților la examenul de admitere de la facultățile economice, „Revista economică”, în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică în mod regulat consultații pe anumite teme selecționate din „Programa de economie politică pentru admiterea în învățămîntul superior în anul 1977”.

GRAMUL PARTIDULUI PRE PARTICIPAREA IVĂ A ROMÂNIEI LA MBURILE DE VALORI A COOPERAREA ECO- ICĂ INTERNAȚIONALĂ

Întreaga experiență internațională demonstrează că progresul economic al unei țări depinde, înainte de toate, de gradul de mobilizare și de utilizare a resurselor sale naționale. Acest adevăr a devenit un postulat fundamental al politicii P.C.R., promovat ca consecvență de-a lungul întregului proces de edificare a socialismului.

Otodeată, participarea la schimburile internaționale de valoare este de natură să potențeze eforturile proprii ale unui popor. Cît mai puternică și mai diversificată este munca națională, cît mai eficientă este și participarea țării la schimbul internațional, care, la rîndul său, se transformă într-o condiție indispensabilă a progresului multilateral al fiecărei economii naționale. Această idee călăuzește și activitatea Partidului Comunist Român care, în Programul adoptat la Congresul al doilea, evidențiază necesitatea lărgirii schimburilor economice și a cooperării în producție cu alte state, a participării active la viața internațională a muncii ca o latură inseparabilă a procesului de dezvoltare a fiecărei națiuni. De aceea, partidul nostru acționează pentru amplificarea relațiilor economice și a cooperării în domeniul producției, al științei și tehnicii cu toate celelalte popoare.

Clasicii marxismului remarcă încă la mijlocul secolului XIX tendința crescîndă de dezvoltare a schimbului universal și de interdependență universale a națiunilor. Transformările economice care au avut loc ulterior și mai ales în ultimele decenii au făcut ca, în prezent, această tendință să se impună tot mai mult. Un rol decisiv l-a jucat revoluția tehnico-științifică contemporană, prin profundele sale implicații în dezvoltarea economiilor naționale și, implicit, prin modificările pe care le-a produs în diviziunea mondială a muncii.

Posibilitățile de care dispun cele mai multe țări au devenit insuficiente pentru a satisface din producția proprie, la un nivel ridicat și economic corespunzător, cerințele tot mai mari și mai diverse ale consumului productiv și neproductiv. Exigențele orizontului modern de producție, ale automatizării, ale asimilării și aplicării tehnologiilor avansate pot căpăta o rezolvare numai dacă și în țări cu o piață internă de dimensiuni reduse, se creează condiții cînd sînt considerate prin prisma pieței mondiale. Nefiind tot mai mari determinate de dezvoltarea industriei prelucrătoare a economiei naționale nu mai pot fi acoperite din producția internă a fiecărei țări. Devine din ce în ce mai evident că dezvoltarea multilaterală a economiilor naționale, nu numai nu împiedică, dar creează chiar premise mai favorabile lărgirii schimburilor internaționale. La rîndul lor, acestea au început să se limiteze la sfera circulației mărfurilor, pătrunzînd și în sferele producției, cercetării științifice și a serviciilor. Apare cooperarea economică și tehnico-științifică internațională care contribuie la adîncirea interdependenței între națiuni.

Tendința tot mai accentuată de creștere a interdependenței economiilor naționale este însoțită de tendința, la fel de caracteristică epocii contemporane, de afirmare a națiunilor, a statelor naționale.

Dezvoltarea țărilor socialiste, eliberarea de colonialism a zecilor de popoare și formarea unor state noi, care pășesc pe drumul dezvoltării lor libere și independente, confirmă viabilitatea în epoca actuală și caracterul progresist al existenței statelor naționale. Economia națională — ca celulă de bază a economiei

mondiale contemporane — reprezintă cadrul firesc al înfăptuirii proporțiilor reproducției sociale, cîmpul de acțiune a legilor economice specifice orînduirii social-economice dominante într-o țară sau alta.

Așadar, tendința de afirmare a națiunilor, a economiilor naționale independente nu este opusă celei de sporire a interdependenței dintre țări. Ele se presupun reciproc, se intercondiționează. Se impune însă găsirea căilor și modalităților viabile care să asigure accelerarea progresului economic social al statelor suverane, în condițiile participării eficiente la circuitul economic mondial.

Economia mondială este formată din totalitatea economiilor naționale ale statelor lumii, private în interdependența complexă a relațiilor lor economice. Temelia materială a legăturilor economice dintre popoare și, implicit, a formării economiei mondiale este dată de diviziunea mondială a muncii. Raporturi economice între țări au existat din cele mai vechi timpuri, dar formarea economiei mondiale nu s-a putut realiza decît în capitalism, după formarea pieței mondiale și a națiunilor.

Datorită faptului că procesul de creare a economiei mondiale a avut loc în condițiile capitalismului, formele și direcțiile fundamentale ale specializării internaționale au fost dominate de relațiile de producție capitaliste. Consecințele acestei situații se mai resimt și azi în configurația diviziunii mondiale a muncii. Odată cu trecerea la socialism a unor popoare din Europa, Asia și America Latină, cu dezvoltarea multilaterală a economiilor lor naționale, s-a modificat radical poziția lor în diviziunea mondială a muncii. Schimbarea locului pe care-l ocupă în diviziunea mondială a muncii poate surveni, de asemenea, și pentru țările eliberate de sub dominația colonială care înfăptuiesc programe de dezvoltare internă complexă.

Aceste procese fac ca, în prezent, economia mondială să se caracterizeze printr-o pronunțată eterogenitate. Din punct de vedere al orînduirii social-economice, alături de țări socialiste există țări capitaliste, precum și țări în care persistă forme precapitaliste ale relațiilor sociale. Din punctul de vedere al nivelului de dezvoltare a forțelor de producție, economia mondială este compusă din țări dezvoltate, țări în curs de dezvoltare și țări slab dezvoltate. Pe lîngă toate acestea, mai trebuie să avem în vedere și deosebirile care există între statele lumii în ceea ce privește dimensiunile suprafeței pe care o dețin, ale populației, ale resurselor, ale activității productive etc.

În aceste condiții, în care fiecare țară are de oferit și de primit ceva din patrimoniul universal de valori, între țările lumii există un permanent schimb de valori materiale și spirituale, care reprezintă circuitul mondial. În cadrul acestuia, locul principal îl ocupă circuitul economic mondial. Prin **circuit economic mondial înțelegem, așadar, totalitatea legăturilor economice între țările lumii**, prin care sînt vehiculate valorile materiale și rezultatele creației tehnico-științifice între popoare.

Elementele componente ale circuitului economic mondial sînt fluxurile internaționale de mărfuri, de investiții, de forță de muncă, monetară, cooperarea economică și tehnico-științifică internațională, fluxul internațional turistic.

Participarea tuturor țărilor la circuitul economic mondial, indiferent de orînduirea lor socială este o necesitate obiectivă determinată de o serie de factori. Între aceștia se înscriu: stadiul de dezvoltare a forțelor de producție, gradul de adîncire a diviziunii internaționale a muncii, structura internă a economiilor naționale, nivelul și structura economiei mondiale, precum și relațiile social-politice dintre state. Stadiul actual de dezvoltare a economiei mondiale demonstrează, o dată mai mult, că nici o țară nu poate promova o politică de autarhie, de izo-

lare de circuitul economic al lumii, pentru că s-ar condamna singură la inapoiere economică.

Pentru ca participarea la circuitul economic mondial să devină cu adevărat un factor al progresului fiecărei țări în parte și al omenirii în ansamblu, Partidul Comunist Român consideră că în cadrul relațiilor de colaborare internațională trebuie să fie promovate și strict respectate principiile egalității depline în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, respectării dreptului sacru al fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta potrivit voinței și aspirațiilor proprii. Țara noastră situează cu consecvență aceste principii la baza relațiilor sale cu toate statele lumii.

În întreaga perioadă de construire a socialismului, România a manifestat tendința de a participa tot mai intens la circuitul economic mondial, reflectând prin aceasta sporirea potențialului său economic. O expresie a acestei tendințe o constituie și creșterea mai rapidă a comerțului exterior românesc față de cea a produsului social și de cea a producției industriale, în special în ultimul deceniu (1966—1975). Unor ritmuri medii anuale de creștere a produsului social de 9,7% și a producției industriale de 12,4%, i-a corespuns un ritm mediu anual de creștere a volumului comerțului exterior de 15%. În actualul cincinal, se va menține o corelație pozitivă între acești indicatori, prevederi confirmate deja prin rezultatele obținute în primul an al cincinalului. Prin urmare, o parte mereu mai mare din rezultatele muncii productive, în special industriale, intră în circuitul economic internațional.

Pe lângă creșterea cantitativă remarcabilă a schimburilor noastre externe trebuie însă relevate și progresele de ordin calitativ. Astfel, în 1976, în condițiile unei sporiri importante a volumului comerțului exterior cu 14,5% față de anul precedent, s-a realizat o balanță comercială activă. Pe de altă parte, față de perioada interbelică, în care exporturile românești erau formate din trei grupe principale de mărfuri : produse agricole vegetale și animale, produse petroliere și material lemnos, în ultimii 20—25 ani a sporit într-o măsură însemnată ponderea produselor cu grad ridicat de prelucrare — mașini, produse chimice, mărfuri industriale de larg consum — care în anul 1975 au deținut peste 52% din totalul exporturilor, față de aproape 48% în 1970 și doar 7,2% în 1950. Congresul al XI-lea al P.C.R. a subliniat necesitatea îmbunătățirii în continuare a structurii comerțului nostru exterior, promovând la export instalații complexe și, în general, produse cu un înalt grad de prelucrare.

Participarea României la circuitul economic mondial, din punctul de vedere al ariei de cuprindere, se manifestă prin aceea că țara noastră întreține relații economice cu 140 de state, adică de peste patru ori mai mult decât în primii ani postbelici.

RELAȚIILE ECONOMICE ȘI COOPERAREA CU ȚĂRILE SOCIALISTE

În ansamblul legăturilor sale economice, România socialistă, în mod firesc, atribuie locul principal țărilor socialiste, de care o leagă apartenența la aceeași orînduire socială, unitatea țărilor și aspirațiilor fundamentale. Țara noastră a acționat și va acționa consecvent și în viitor în direcția extinderii relațiilor sale economice și a cooperării în producție cu toate statele socialiste. Partidul Comunist Român pornește de la faptul că cooperarea economică și tehnic-științifică reprezintă un factor al accelerării progresului multilateral al fiecărei țări socialiste în parte, al egalizării nivelurilor de dezvoltare a tuturor țărilor socialiste, al propășirii generale a socialismului.

Schimburile economice ale României cu țările socialiste s-au extins an de an, ajungând să dețină în 1975 aproape 45% din totalul comerțului nostru exterior.

Colaborarea economică cu țările socialiste îmbracă diferite forme și se desfășoară pe multiple planuri. O importanță deosebită o prezintă cooperarea în producție prin care România participă alături de alte țări socialiste la construirea unor obiective economice (industriale, agricole, de transporturi, turistice etc.). Ea permite accelerarea fabricării unor produse de înaltă tehnicitate, competitive pe piețele externe, utilizarea mai rațională a capacităților de producție și a forței de muncă a fiecărui partener. Totodată, pe această cale, este stimulată specializarea în producție, sporirea schimbului de mărfuri pe o perioadă îndelungată și economisirea mijloacelor de plată, întrucât rambursarea cheltuielilor fiecărui participant se face în principal prin livrări din produse fabricate în obiectivele create.

Țara noastră a realizat pînă în prezent peste 70 de acțiuni de cooperare bilaterală sau multilaterală cu țările socialiste, dintre care marea majoritate o reprezintă acțiunile de specializare și cooperare în producție. Pot fi citate numeroase exemple, cum sînt : interconectarea sistemelor energetice ale României, părții de vest a R.S.S. Ucrainiene, R.S. Cehoslovace, R.P.

Ungare, R.P. Polone și R.D. Germane, înfăptuirea în colaborare cu R.S.F. Iugoslavia a marelui complex hidroenergetic Porțile de Fier, participarea, alături de Bulgaria, Cehoslovacia, R.D. Germană, Polonia, Ungaria și U.R.S.S. la specializarea și cooperarea în producția chimică de mic tonaj prin intermediul organizației „Interchim”, participarea la activitatea unor organisme economice internaționale ca „Intertextilmaș”, „Interatorgo”, „Interchimfibre”, inaugurarea lucrărilor de construcție în întreprinderii comune româno-bulgare pentru producerea mașini și utilaje grele Giurgiu-Ruse ș.a.m.d.

RELAȚIILE ECONOMICE ALE ȚĂRII NOASTRE CU ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE

O extindere însemnată și cunoscut, mai ales în ultimii ani, relațiile noastre economice cu țările în curs de dezvoltare. Ca țară socialistă în curs de dezvoltare, România întreține aceste țări numeroase preocupări comune, legate de eforturile pentru edificarea unei economii avansate, de eliminare a sărăciei și a subdezvoltării, de instaurare a unei noi ordini economice și politice internaționale. Partidul Comunist Român consideră că este necesar ca principiile de bază ale relațiilor dintre țările socialiste să se înfăptuiască și în raporturile țării în curs de dezvoltare, cu statele care au pășit pe calea evoluției independente. În prezent, România întreține relații economice cu circa 100 de state din această categorie. Numărul acestor relații s-a mărit în ultimul cincinal 1971—1975 volumul schimburilor noastre economice sporit de peste 4 ori, ceea ce a făcut ca ponderea lor în comerțul exterior al României să crească de la 10% în anul 1971 la 18% în 1975, urmînd ca pînă în 1980 să ajungă la cca. 25%. Țara noastră își intensifică permanent legăturile economice cu statele în curs de dezvoltare, vîndînd în acestea o activitate activă de dinamizare a eforturilor reciproce pentru realizarea obiectivelor de progres urmărite deopotrivă, de colaborare cu aceste țări, prin care — pe măsura posibilităților sale — poate contribui efectiv la sprijinirea lor, la valorificarea și dezvoltarea a potențialului economic al acestor țări, a resurselor naturale, participînd la fluxul de tehnică nouă către ele, acordînd credite, pregătînd specialiști etc. Pe lângă livrări comune de echipamente, efectuarea în comun de prospecțiuni geologice, România a constituit cu diferite țări în curs de dezvoltare societăți mixte în domenii de interes comun, cum sînt : construcțiile de mașini, industria minieră, industria chimică, industria lemnului și a materialelor de construcții, agricultura etc. asemenea, 8.000 de specialiști români își desfășoară activitatea în țările în curs de dezvoltare, acordînd asistență în diferite domenii. Cursul ascendent al relațiilor României cu țările în curs de dezvoltare își găsește expresia și în colaborarea cu aceste țări în cadrul unor organizații ca U.N.C.T.A.D., O.N.U., „Grupul celor 77” ș.a.

SCHIMBURILE ECONOMICE ȘI COLABORAREA CU ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE

Pornind de la principiile de coexistență pașnică, de la necesitatea participării activ la circuitul economic mondial, a promovării unei politici neîmpiedicate de colaborare între toate popoarele, România a ampliat relațiile sale economice cu toate țările, inclusiv cu țările în curs de dezvoltare. În 1975, ponderea acestor țări în totalul comerțului nostru exterior a reprezentat 36,7%. Un volum însemnat dețin țările europene ca R.F. Germania, Italia, Elveția, Franța, Anglia, Olanda ș.a., precum și S.U.A., Japonia, cu care relațiile de cooperare îmbracă forme variate, vizîndu-se, în special, ramurile economice de înaltă tehnicitate. Prin încheierea acordurilor de lungă durată, prin acordarea reciprocă a creditelor, din partea unor țări, în prezent, produsele românești au un succes mai bun decât în anii trecuți pe aceste piețe, rămîndu-se în continuare preocuparea de a se ajunge la înțelegeri privind minarea obstacolelor practice încă de unii parteneri.

Intensificarea participării României la circuitul economic mondial, prin extinderea cooperării în producție cu alte state, se manifestă și prin faptul că, în prezent, 260 de acțiuni de cooperare economică, industrială și tehnică se află în curs de desfășurare, deținînd circa 20% din volumul total al comerțului nostru exterior al țării noastre.

Extinderea schimburilor comerciale, a cooperării cu toate statele lumii reprezintă o necesitate obiectivă și, totodată, un proces care răspunde imperativului coexistenței pașnice. Țara noastră acționează consecvent în direcția intensificării relațiilor economice cu toate statele lumii și, astfel, contribuie la promovarea tendințelor de destindere pe arena mondială, de colaborare între națiuni, la cauza securității și păcii mondiale.

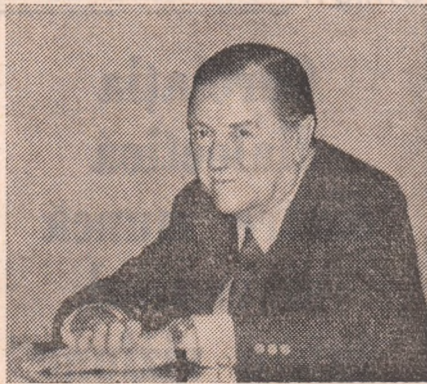
conf. dr. I. MĂRGINEAN

CONVORBIRI ECONOMICE

CU

dr. RAFAEL CALDERA

senator, fost președinte
al Republicii Venezuela

NEVOIA DE JUSTIȚIE SOCIALĂ = COMPONENTĂ A NOII ORDINI ECONOMICE INTERNAȚIONALE

— Expunerea dv. de la ADIRI cu tema „Spre o nouă ordine economică bazată pe justiție socială internațională” a abordat o problemă de strîmtă actualitate...

— Se recunoaște pretutindeni că actuala ordine economică internațională nu este justă și că ea pune grave probleme pentru pacea adevărată, durabilă între națiuni. Noi popoarele țărilor în curs de dezvoltare constatăm că în fața noastră se pun mari probleme de ordin internațional, ca o barieră în calea dorinței noastre de progres, de justiție, de schimbare, într-un cuvînt de dezvoltare.

Dezvoltarea — sînt convins că și dv. înținți ca și noi — nu înseamnă numai industrializare. Dezvoltarea nu înseamnă nici numai creșterea avuției economice, creșterea cifrelor referitoare la producție, ci trebuie să fie ceva mai mult, pentru a obține afirmarea deplină a personalității umane. De aceea dezvoltarea trebuie să se refere la om în întregul său — spirit și materie — și la toți oamenii, nu numai la un grup, ci a întreaga societate.

Pe această cale spre dezvoltare întîlnim o problemă de drept internațional care interesează nu numai pe juriști, ci și pe economiști, și anume problema normelor de justiție care trebuie să reglementeze, dar care nu reglementează încă, relațiile între diferitele națiuni ale lumii.

Toate țările lumii proclamă că justiția socială este cea care trebuie să reglementeze relațiile sociale din interiorul lor. Pentru a obține aceasta a trebuit parcurs un drum foarte lung. Justiția socială a fost însă recunoscută și admisă numai în cadrul dreptului internațional al fiecărei țări, dar nu și în cadrul internațional. Raporturile dintre două sau mai multe țări ale lumii sînt rivite încă în termenii justiției tradiționale, comutative, egalitare, și nu în termenii justiției sociale. Pe planul echii justiții individuale, statele sînt considerate teoretic egale în drepturi. Mesurăm însă că ele nu sînt egale în utere, în bogății, în posibilități. Cred că atunci cînd ideea de justiție socială ajunge la dreptul internațional, trebuie să se accepte că împerejurarea de a avea o bogăție sau o putere mai mare

trebuie să se exprime în obligații mai mari pentru partea care le are.

Care este fundamentul teoretic al justiției sociale în general? Este existența comunității naționale. Se poate spune în consecință că puterea stabilită pentru reglementarea acestei comunități trebuie să asigure tuturor membrilor ei posibilitatea, șansa de a obține prin efort propriu satisfacerea nevoilor celor mai importanți.

Dacă transferăm acum această idee la comunitatea internațională, existența ei trebuie să se reflecte în garanții pentru fiecare popor de a putea obține prin efortul său, în acord cu concepția sa, prin mijloacele sale proprii, posibilitatea de a garanta tuturor membrilor săi o viață omenească decentă, satisfacerea necesităților lor celor mai importante.

În consecință, eu cred că dacă cel ce muncește trebuie să primească pentru munca sa o remunerație capabilă să-i asigure o viață omenească, să-i asigure satisfacerea necesităților sale, la fel popoarele care-și aduc materiile prime pe piața mondială au dreptul să primească ca echivalent pentru aceste materii prime un venit suficient pentru a-și satisface necesitățile, adică pentru a-și realiza programele de dezvoltare.

Ca vânzătoare, țările industrializate sînt cele care fixează prețurile produselor industriale și tot ele, ca cumpărătoare, fixează prețul materiilor prime. Aceasta s-a întîmplat în toate cazurile, cu o singură excepție — petrolul. Și vă mărturisesc că sînt mîndru de a fi fost șeful de stat și de guvern (potrivit sistemului din țara noastră) al uneia din țările O.P.E.C. în momentul în care un grup de țări mici a schimbat situația și pentru prima dată în istorie a hotărît creșterea prețurilor împotriva voinței țărilor industrializate.

Cred că trebuie ca juriștii să găsească formulele juridice adecvate pentru a fundamenta aspirațiile popoarelor subdezvoltate către o nouă ordine economică internațională. Normele justiției sociale care au triumfat, mai mult sau mai puțin, dar oricum au fost recunoscute în dreptul intern al fiecărei țări, trebuie să se transfere în aria dreptului internațional. În Carta drepturilor economice internaționale s-a obținut includerea expresiei de justiție

socială internațională, dar rămîne ca aceasta să se exprime acum în măsuri concrete.

Omenirea constată că decalajul între țările bogate și țările sărace sporește continuu, în fiecare an. Aceasta înseamnă o catastrofă care se pregătește, căci nu se poate merge astfel la infinit. Cred totuși că prin dialog conștiința omenirii se va limpezi și se va accepta ceea ce le început părea atât de dificil de acceptat.

— Ca promotor activ al ideii de nouă ordine economică internațională ați avut ocazia — și aceasta la cel mai înalt nivel — de a cunoaște diferite concepții în acest domeniu. Aș dori să vă întreb cum apreciați contribuția președintelui României, Nicolae Ceaușescu, la soluționarea teoretică și practică a problemelor pe care le pune necesitatea instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale?

— Admir mult activitatea președintelui Nicolae Ceaușescu pe plan internațional. El a făcut ca România să fie mai bine cunoscută, a făcut auzită vocea unei națiuni suverane în împrejurări care nu au fost întotdeauna dintre cele ușoare. El a proiectat imaginea României ca o țară prietenă a tuturor țărilor lumii, o țară doritoare de pace, și în același timp hotărîtă în lupta pentru o nouă ordine economică internațională, în care țările mai puțin favorizate să aibă un acces mai larg la bogăție și să-și poată realiza programele de dezvoltare. Aceasta este o condiție indispensabilă, după părerea mea, pentru o pace veritabilă, efectivă și durabilă și pentru ca, la rîndul său, comunitatea mondială să se poată dezvolta într-un mod satisfăcător. Astăzi am avut onoarea de a putea discuta împreună despre acest subiect. Eu sînt de acord cu ideea președintelui României asupra echității și pe plan național. Cred că justiția socială internațională presupune respectarea entității naționale a fiecărui popor, așa cum justiția socială internă presupune dezvoltarea personalității fiecărui cetățean al unei țări.

Consider așadar contribuția președintelui Nicolae Ceaușescu ca fiind foarte importantă, pentru că atunci cînd țările mici din diferite zone ale globului fac schimb de idei și își găsesc afinități, acest lucru este foarte bun și foarte util pentru întreaga lume.

— Cu ce impresii încheiați vizita dv. în România?

— Cordialitatea primirii a fost realmente extraordinară. Am rămas încîntat de țară, de frumusețile ei, și mi-am putut da seama de marea efort care se face în numeroase domenii ale vieții economice și sociale. Am remarcat atașamentul profund al poporului român pentru independență, al cărei centenar se va sărbători peste cîteva zile. Cred că proclamarea independenței României reprezintă un moment culminant într-o istorie de multe secole de luptă aprigă pentru afirmarea personalității proprii și a posibilității de a decide de sine stătător ce corespunde cel mai bine țării. La fel Venezuela este o țară care a luptat mult pentru independență și care găsește în această luptă cea mai bună rațiune pentru modul său de a fi și pentru aspirațiile sale de viitor.

Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

IN INTREAGA existență a orinduirii burgheze munca și capitalul s-au manifestat ca poli opuși, ca entități social-economice ireductibile. Sfidând realitatea, unii ideologi occidentali au încercat să demonstreze armonia de interese dintre cei doi poli, dintre muncitori și capitaliști, sub pretextul că, pe măsura dezvoltării orinduirii burgheze, exploatarea omului de către om s-ar reduce, devenind suportabilă sau chiar dispărând. Și astfel de legende au fost susținute nu numai în secolul trecut, în condițiile capitalismului liberei concurențe, de către H. Ch. Carey de pildă, prin faimoasa sa teorie a armoniei intereselor de clasă, dar ele sînt acreditate și în prezent în condițiile transformării capitalismului monopolist în capitalism monopolist de stat. Pentru John Alt, spre exemplu, conflictul de clasă dintre burghezie și proletariat s-a diminuat treptat sub impactul reducerii săptămîinii de lucru, sporirii concediilor de odihnă, al unor avantaje materiale etc. Și toate acestea ar fi dus la „stabilirea unui nou interes reciproc între muncă și capital”, mergînd pînă la admiterea de către clasa muncitoare a

exploatării și chiar a „autoritarismului politic”). Vechea clasă muncitoare intransigentă ar fi fost înlocuită cu o nouă clasă muncitoare compusă din tehnicieni calificați, ingineri și cercetători, care s-ar fi integrat în mecanismul funcțional al societății capitaliste. Un punct de vedere asemănător îl exprimă și Serge Mallet, care apreciază că noul strat ocupațional al muncitorilor calificați ar fi fost creat de procesul de producție automatizat³⁾.

În contrast cu aceste opinii care deformează realitatea, economistul american Harry Braverman demonstrează cu ajutorul faptelor consemnate statistic și al argumentelor teoretice, că polaritatea dintre muncă și capital „începe în fiecare întreprindere, realizîndu-se la scară națională și internațională ca o uriașă dualitate a claselor care domină

Corelația dialectică dintre muncă și capital, într-o viziune realistă (I)

structura socială⁴⁾ a societății capitaliste contemporane.

În explicarea raportului dintre muncă și capital, a schimbărilor survenite în cadrul acestui raport în condițiile capitalismului monopolist, H. Braverman pornește de la concluziile teoretice formulate de Marx în primul volum al „Capitalului” și de la efectul profund al revoluției tehnico-științifice contemporane asupra structurilor social-economice. Economistul american atrage atenția îndeosebi asupra acțiunii legii acumulării capitaliste, potrivit căreia la un pol se strîng averile iar la celălalt pol privațiunile și mizeria. Și astăzi, remarcă el, „indiferent de forma sa — bani, mărfuri, mijloace de producție — capitalul este muncă; el este munca executată în trecut, produsul obiectivat al fazelor anterioare ale ciclului de producție, care devine capital numai prin apropierea și utilizarea sa de către capitalist în scopul acumulării unui volum tot mai mare de capital”. În virtutea legilor economiei capitaliste și în condițiile capitalismului monopolist „clasa muncitoare este, în primul rînd, materia primă pentru exploatare” (p. 377).

Asimilarea cuceririlor revoluției

tehnico-științifice nu anulează exploatarea muncii, nu schimbă statutul clasei muncitoare în mecanismul reproducerii sociale capitaliste. Cu toate acestea nu este ostilă științei și tehnologiei, ci „numai felul în care ele sînt folosite ca arme de dominație în perpetuarea și adîncirea prăpastiei dintre clasele sociale” (p. 6). Pe lângă efecte pozitive asupra producției, desfășurarea revoluției tehnico-științifice în capitalism este însoțită de o serie de consecințe negative asupra condițiilor de viață umane. Și cel mai pregnant dintre acestea este șomajul.

Într-o vreme, mai ales în anii 1950, unii economiști burghezi considerau că șomajul are tendința de a afecta pe termen lung și cu pregătire școlară mai redusă, exprimîndu-și convingerea că pe măsură ce creșterea ponderii celor cu studii superioare, acest flagel va tinde să se diminueze. Ignorau faptul devenit notoriu că inactivitatea cronică a unei părți a populației de muncă care nu găsește de lucru constituie un atribut specific capitalismului pe întreg parcursul evoluției sale istorice și nu un fenomen conjunctural. Utinșii și incompleta a forței de muncă este aceeași vîrstă cu capitalismul, fiind o constantă a mecanismului său de funcționare. Pe bună dreptate, H. Braverman consideră că „în condițiile capitalismului, șomajul nu este o alternativă necesară a mecanismului de funcționare a muncii în cadrul modului de producție capitalist” (p.386). El respinge arguții și convingător teza raportului invers dintre dimensiunile șomajului și nivelul educațional al populației active, raportîndu-și la realitățile din cele mai dezvoltate țări capitaliste. Astfel, dacă în trecut, cei efectiv angajați în S.U.A. erau în ansamblu un nivel de pregătire superior celor rămași fără slujbă, treptat, această diferență s-a șters. De exemplu, în 1959 timpul mediu necesar pentru instruirea a celor efectiv angajați era de 12 ani, iar al șomerilor de 9,9 ani, în

FIȘE

Sesiuni științifice consacrate Centenarului independenței de stat a României

● Astăzi se încheie lucrările unei ample Sesiuni științifice, cu participare internațională, deschisă la 4 mai a.c., pe tema „Lupta seculară a poporului român pentru independență națională”, organizată sub egida Academiei R.S.R., Academiei de Științe Sociale și Politice, Academiei „Ștefan Gheorghiu”, Ministerului Apărării Naționale, Ministerului Educației și Învățămîntului și Institutului de studii istorice și social-politice. La sesiune au participat prestigioase personalități din domeniul social-politic, științific și cultural din țară și de peste hotare.

Cele peste 90 de comunicări științifice au fost prezentate în cadrul unor ședințe plenare și pe secțiuni axate pe temele:

1. Lupta poporului român pentru unitate statală și independență națională; 2. Armata română în războiul din 1877-1878 și însemnătatea internațională a acestuia; 3. Independența și suveranitatea — principii de bază ale dezvoltării societății contemporane.

★

În zilele de 5 mai a.c., s-au desfășurat lucrările Sesiunii științifice festive a Institutului de economie socialistă din cadrul Institutului central de cercetări economice, prilejuit de împlinirea a 100 de ani de la cucerirea independenței de stat a României.

Au fost prezentate un număr de 22 de comunicări pe teme privind: aspectele și semnificațiile economice ale luptei pentru independență și ale cuceririi independenței de stat, pentru înfăptuirea suveranității asupra resurselor naturale în România; gîndirea economică românească privitoare la dezvoltarea României; dezvoltarea și modernizarea economiei în anii socialismului; politica de investiții și amplasarea rațională a factori-

lor de producție; rolul factorului demografic în creșterea economică; creșterea nivelului de trai; noua ordine economică internațională; lărgirea relațiilor economice externe ale României în condițiile dezvoltării independente a țării.

★

În zilele de 6 și 7 mai a.c., se desfășoară la Academia de Studii Economice lucrările Sesiunii științifice a cadrelor didactice și cercetătorilor, dedicate aniversării Centenarului Independenței de stat a României. În cadrul ședinței festive și a 12 secțiunilor se prezintă peste 250 de comunicări științifice pe teme de economie politică, planificare, filozofie, sociologie, conducere și organizare, cibernetică și statistică social-economică, finanțe, analiza activității economico-financiare, comerț, ș.a. Programul cuprinde, de asemenea, simpozionul „Creșterea susținută a eficienței economice — scop permanent și criteriu de apreciere a calității activității de conducere”.

Electricitatea — de la motrică la unealtă de lucru

● În articolul Elektrifika naučno — tehničkii pro (Electricitatea și progresul științific), apărut în 4/1977 al revistei VOPROS KONOMIKI, dr. M. V. Vil după ce prezintă succesele obținute în anii puterii sovietice opera de electrificare a țării, afirmă că aceasta nu înseamnă că s-au epuizat pe deplin posibilitățile de electrificare în voltarea forțelor productive. În prezent, spune el, s-a terminat prima etapă de electrificare care se folosesc însușirile motrice ale electricității de a se transforma în energie mecanică luminoasă. Aceasta a permis electrificarea în special pe calea care folosesc energia forță motrică. În prezent, încheiat procesul de înlocuire prin electricitate a celorlalți factori de energie și lumină — spune M.V. — în prima etapă de electrificare nu s-a extins încă la elementele funcționale ale procesului productiv și în special la principiile tehnologiei

avea să fie redus la 12,4/12,2. În apelor reiese că în etapa actuală șomajului afectează deopotrivă și activă, indiferent de nivelul său de viață, și mai ales tineretul și femeile de culoare.

pe exemplul S.U.A., remarcăm că, în general, se constată o continuă creștere a masei celor cu ocupații slab calificate, concomitent cu sporirea numărului celor afectați de spectrul șomajului. Potrivit aprecierii sale, rata șomajului se ridică în 1970 la 9,6% și foarte puțin pentru o societate care nu obosește să combată mizeria, „belșugului”, „șomajului de masă”. După cum se vede din graficul de mai jos, tendința de creștere a șomajului este în mod evident în mod constant pe linia creșterii economiei americane după criza mondială din 1974-1975, în ciuda folosirii forței de muncă rămase în rezervă, o problemă deschisă pe calea de lucru a oficialităților și a autorităților. În 1976, de pildă, rata șomajului în S.U.A. se menținea încă la nivelul atinând 8,1% din volumul total al forței active. Inutilizarea cronică însemnate părți a populației active și în celelalte țări occidentale.

în principalele țări capitaliste — Japonia, țările Pieței Comune — numărul total al șomerilor a oscilat, în ultimii ani, între 16-18 milioane, ceea ce se poate compara cu cel din anii de depresiuni economice din perioada interbelică. Realitatea lumii occidentale atestă încă o dată concluzia lui H. Braverman că „șomajul este partea vizibilă a surplusului relativ al forței muncitoare necesară dezvoltării capitalului și produsă de el” (p. 386).

Prezența șomajului, ca și a altor vicii ale societății capitaliste — disparitățile în repartiția veniturilor, inflația, creșterea costului vieții etc. — atestă încă o dată procesului de pauperizare în societate, dominate de forța marelui capital.

Braverman arată că pauperismul oficial a apărut, în 1861 în Anglia, pe baza

cifrelor folosite de Marx, 4,8% din totalul populației, în timp ce în S.U.A. potrivit datelor oficiale, pauperismul afecta în anul 1973 un număr de 14,8 milioane de persoane din totalul de 210,4 milioane de locuitori ai țării. De altfel, fenomenul este remarcat și de alți cercetători occidentali ca J. K. Galbraith și P. Samuelson, L. Stoleru etc.

Cum arătam mai sus, unii ideologi occidentali contemporani, între care menționăm pe D. Bell și H. Marcuse, prezintă deformat raportul dintre muncă și capital, dintre clasa muncitoare și burghezie, negând rolul clasei muncitoare în procesul de transformare a societății

Anul	1900	1910	1920	1930	1940	1950	1960	1970
Total muncitori	14,7	20,8	24,8	30,3	33,8	38,6	44,6	55,3
Totalul forței de muncă active	29,0	37,3	42,2	48,7	51,7	57,9	64,5	80,6
Procentul muncitorilor în totalul forței de muncă active	50,7	55,8	55,8	62,2	65,4	66,7	69,1	69,1

umane. Unul dintre argumente în sprijinul afirmației lor eronate constă în aceea că, pe măsura dezvoltării societății occidentale, ponderea și numărul clasei muncitoare ar fi în declin, ba mai mult, că ar fi apărut „o nouă clasă muncitoare”, integrată organic în sistemul social-economic capitalist.

H. Braverman consideră falsă această teză. El face referiri directe la realitatea capitalistă actuală, care arată că schimbările petrecute în structura socio-economică occidentală nu au loc în afara polarității dintre muncă și capital. „Complexitatea structurii de clasă a capitalismului monopolist modern — remarcă el — se desfășoară în condiții antinomice, în sensul că aproape toată populația a fost transformată în funcționari ai capitalului (p. 404, subl. n.s.). Cumpărarea și vânzarea forței de muncă, formă clasică a raporturilor dintre

capitalist și muncitor există și se dezvoltă și în prezent. Mai mult decât atât, mase tot mai largi de oameni ai muncii suportă povara grea a exploatareii capitaliste, chiar dacă în anumite perioade nivelul de trai general înregistrează o curbă ascendentă.

Pe măsura dezvoltării capitalismului și a rinderii clasei muncitoare sporesc. Pornind de la teza lui Marx referitoare la „muncitorul colectiv”, H. Braverman, întreprinde un calcul riguros, demonstrând că, în ultimele șapte decenii, numărul muncitorilor în diversele ramuri ale economiei S.U.A. a crescut după cum urmează (în milioane, p. 379) :

Faptele infirmă aserțiunile ideologilor burghezi cu privire la dispariția rolului și misiunii istorice a clasei muncitoare în societățile occidentale, dezvoltând ponderea sa în totalul forței de muncă precum și forța și capacitatea sa în procesul prefacerii revoluționare contemporane.

prof. dr. I. BULBOREA

¹⁾ John Alt. Beyond Class: the Decline of Industrial Labor and Leisure, in „Telos”, nr. 28/1976, p. 69-75.

²⁾ Serge Mallet. Essays on the New Working Class. St. Louis, 1975.

³⁾ Harry Braverman. Labor and Monopoly Capital. The Degradation of Work in the Twentieth Century. Monthly Review Press, New York and London, 1974, p. 377 : în continuare, trimiterile se vor face în text.

rare a obiectelor muncii. În procesul electrică participă la a-procesă doar indirect, urmându-se în energie mecanică. Electricitatea — formă salată a energiei — poate fi utilizată însă cu succes nu numai pentru transformarea ei în energie de muncă, dar și în prelucrarea nemijlocită a obiectelor muncii. În genere, mijloacele utilizării productive a energiei electrice sunt în faptul că coeficientul de utilitate este mult mai ridicat decât al altor forme.

ataca structurile economice rămân invariabile

Jacques Attali susține în lucrarea „Le Changer d'outils (Să schimbăm instrumentele), pur și simplu” că „Une économie démissionnaire” (O economie demisionară) că reușita unei economii nu se judecă după evoluția indicilor conjuncturii, ci după eficacitatea cu care ea modifică cauzele structurale ale degradării acestor in-

dici. Or, în această privință, „cutia de unelte a politicii economice liberale este vidă, prin urmare trebuie schimbată”. Nivelul de inflație, de șomaj, de recesiune dintr-o țară este cu atât mai ridicat, cu cât este mai dificilă finanțarea echilibrată a investițiilor necesare în sectoarele strategice sub prisma viitorului (echipament industrial, echipament antipoluare, automatizarea serviciilor colective). Astfel, criza evidențiază că, în mod diferit de la țară la țară, „capitalismul este astăzi incapabil de a urmări ceea ce a permis succesul său în ultimii trezeci de ani: să orienteze fără recesiune capitalurile spre sectoarele purtătoare de inovații majore. Nu este ceva nou: a trebuit criza din anii trezeci pentru a le orienta spre bunurile de echipament menajer. Astăzi criza nu organizează decât foarte încet un transfer spre sectoarele producătoare de echipament colectiv”. Penuria de capital în unele sectoare și excesul său în altele sunt mascate de datorii, creșterea speculativă

a marjelor, presiunea asupra salariilor, ocupării forței de muncă și supraamortizarea investițiilor. După J.A. singura politică în stare să se substituie inflației și șomajului ar fi o organizare mai hotărâtă a finanțării și investițiilor în noile sectoare motoare ale economiei, mai ales în domeniul serviciilor colective, al bunurilor de echipament, precum și o nouă organizare a muncii care să elibereze creativitatea, credite publice cu dobândă scăzută, coeficienți de amortizare selectivi, o planificare pe termen lung a cererii pe piață.

● **Lucrarea „Patrimoniul unităților agricole socialiste, inventarierea și evaluarea lui”, sub semnătura dr. A. Diaconescu și dr. L. Turdeanu, apărută în Editura Ceres, se evidențiază ca o contribuție în direcția creșterii și gospodăririi judicioase a unor mijloace ce constituie o importantă componentă a avuției naționale.**

Volumul cuprinde probleme

FIȘE

privind delinirea noțiunii de patrimoniu, și în speță a patrimoniului unităților agricole socialiste, inventarierea și evaluarea bunurilor aflate în folosința a-

**PATRIMONIUL
UNITĂȚILOR
AGRICOLE
SOCIALISTE
INVENTARIEREA
ȘI EVALUAREA
LUI**

cestora, prezentând aceste procese prin prisma fundamentării lor teoretice-metodologice precum și pe fondul legislației economice și financiare în vigoare.

Menționăm că acest volum constituie o primă lucrare de specialitate care abordează problema inventarierii și evaluării patrimoniului unităților agricole socialiste.

După sesiunea C.E.E. / O.N.U.

COOPERAREA ECONOMICĂ PE PLAN EUROPEAN: actualitate și noi perspective

ÎN TRE 19 ȘI 29 APRILIE s-au desfășurat la Palatul Națiunilor Unite din Geneva lucrările celei de a XXXII-a sesiuni plenare a Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa (C.E.E./O.N.U.), la care au participat toate țările europene, S.U.A. și Canada.

Una din problemele importante dezbătute la recenta sesiune a fost cooperarea bi- și multilaterală între țările europene, lărgirea și intensificarea acesteia în lumina sarcinilor ce revin Comisiei din Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa.

România și-a expus în mod clar, nu o dată, poziția în ceea ce privește cooperarea pe plan european și posibilitățile ei în lumina hotărârilor C.S.C.E. „**Milităm consecvent, arăta președintele Nicolae Ceaușescu, pentru realizarea securității în Europa, pentru înfăptuirea prevederilor documentelor semnate la Helsinki, pentru instaurarea pe continentul nostru a unor relații noi, de egalitate și colaborare rodnică, a unei atmosfere în care fiecare națiune să-și poată concentra energia și resursele, la adăpost de orice agresiune din afară, cauzei progresului și propășirii proprii.**”

Prin adaptare — spre acțiuni tot mai concrete

ÎNCĂ DE LA ÎNCEPUTUL existenței sale, Comisia s-a dovedit a fi un instrument multilateral principal, al cooperării între țările continentului european, indiferent de sistemul lor economic și social-politic. De-a lungul celor 30 de ani de existență a ei s-au întreprins sub egida Comisiei o serie de acțiuni menite să ducă la o cunoaștere mai bună a problematicii economice a țărilor din zonă și la realizarea unor proiecte concrete în diferite domenii de activitate. Ceea ce se cere în prezent este lărgirea și consolidarea rolului C.E.E./O.N.U., astfel încât să contribuie într-o măsură mai mare la realizarea dezideratului înscris în Actul final al C.S.C.E., privind intensificarea cooperării între țările din regiune indiferent de orînduirea social-politică.

Se poate constata că în ultimii doi

ani Comisia și-a amplificat acțiunile pentru promovarea și diversificarea cooperării economice și tehnico-științifice pe continentul nostru.

Comisia și organele sale de lucru au desfășurat o bogată activitate pe linia reexaminării și adaptării programelor de lucru, luînd în considerare prevederile Actului final. Astfel, în concluziile lui J. Stanovnik, Secretarul executiv al C.E.E./O.N.U., cuprinse într-un raport intitulat „Activitățile viitoare ale Comisiei și punerea în aplicare a Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa”, se arată că din totalul proiectelor individuale, în număr de circa 400, aproape jumătate au fost modificate sau adaptate, căpătînd caracteristici noi.

● În primul rînd, ca urmare a îmbunătățirii climatului politic pe continent, cooperarea economică a devenit tot mai concretă. Pe lîngă schimbul de informații și de experiență sau efectuarea de studii comparative și organizarea de seminarii, accentul s-a pus pe măsuri de politică generală, ajungîndu-se la acorduri cu prevederi concrete, în diferite chestiuni complexe.

● În al doilea rînd, adoptarea în ultimul an a unor noi programe de lucru pe perioade de 5 ani se sprijină din ce în ce mai mult pe studii prospective care oferă noi posibilități de cooperare bazate pe continuitate, pe o mai mare claritate.

● În al treilea rînd, a evoluat însuși conceptul de dezvoltare economică. În cadrul acestui concept se cuprind tot mai sistematic legăturile complexe dintre resursele naturale, creșterea economică, mediul înconjurător, problemele sociale. Astfel, dezvoltarea economică nu mai este privită doar ca producție în vederea consumului de bunuri materiale. Se au în vedere îmbunătățirea serviciilor, problemele urbane și de transport, construcțiile de locuințe, modernizarea orașelor etc.

Pe lîngă adaptarea programelor de lucru au fost inițiate și o serie de acțiuni cu caracter concret în domeniul cooperării industriale, al energiei, transportului, științei și tehnologiei. Putem aminti, în acest sens, proiectul privind construirea prin cooperare a Autostrăzii Nord-Sud, de un real interes pentru Europa, care va lega Marea Baltică de Mediterană și de Marea Neagră, pre-

cum și unele proiecte din domeniul merțului, care iau în considerare problemele specifice ale țărilor în curs de dezvoltare din regiune.

Un rol important care se cere sporit

DE O IMPORTANTĂ deosebită este și faptul că preocupările Comisiei sînt limitate la situații prezente; este preocupată și de perspectiva evoluției economice a țărilor din zonă precum și de viitorul cooperării economice între toate țările membre. Studiul intitulat „**Perspectiva economică generală a Europei pînă în 1990**” este așteptat cu mult interes, atît de țările europene, cît și de celelalte țări ale lumii. Acest studiu va fi cu atît mai util cu cît va reflecta mai corect realitățile economice de pe continent și va trata statele europene ca entități economice distincte, cu interesele și prioritățile lor.

C.E.E./O.N.U. a depus și depune eforturi susținute în vederea promovării schimburilor (în mod special pentru îmbunătățirea comercializării produselor), precum și în vederea eliminării obstacolelor datorate politicilor comerciale sau altor factori. Dacă ne referim numai la comerțul dintre țările socialiste și cele occidentale din regiune, acesta a crescut de la 2 miliarde de dolari, la începutul anilor '50, la peste 50 de miliarde dolari în prezent.

De asemenea, o preocupare constantă a Comisiei a constituit-o și o constituie extinderea cooperării economice și tehnico-științifice între țările europene. Dar cu toate că numărul acordurilor de cooperare între firme a crescut rapid (ajungîndu-se la peste 1 000, în 1975) contribuția lor la promovarea comerțului dintre toate țările continentului este încă redusă.

Se poate conchide că ritmul de adaptare a Comisiei la exigențele actuale ale cooperării în spiritul Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa necesită să fie accelerat. Abordarea și soluționarea problemelor economice majore ale Europei cer o activitate constantă, susținută și bogată din partea Comisiei. Eforturile ei nu ar trebui să fie dispersate pe

ie prea largă de acțiuni, mai ales
ci cînd multe dintre acestea nu au
ări practice, concrete, imediate, ci
imitează la schimb de informații,
tuarea de studii etc. Rolul Comi-
în acest domeniu este menit să
scă simțitor mai ales că în ulti-
timp, contrar celor convenite la
sinki, crește numărul restricțiilor
omice și al obstacolelor de tot fe-
pe care unele țări le adoptă uni-
ral, fără consultarea partenerilor.
In plus, asemenea îngrădirii se referă
a domenii care pînă în prezent au
ferite de astfel de măsuri, cum ar
cel al pescuitului.

În atenție — țările în curs de dezvoltare din zonă

D ANALIZĂ atentă și fidelă a rea-
țiilor economice de pe continentul
stru scoate în evidență existența atît
unor țări avansate din punct de ve-
economic cît și a unor țări în curs
de dezvoltare. În mod logic, aceasta
e necesar elaborarea și adoptarea
or acțiuni specifice de cooperare care
aibă în vedere preocupările de bază
țarilor în curs de dezvoltare. Ca
mare, se cer identificate măsuri con-
crete care să faciliteze promovarea ex-
porturilor acestor țări către țările dez-
voltate, să asigure accesul deplin, fără
nici o discriminare, al tuturor statelor
tehnologiile moderne, la cuceririle
voluției tehnico-științifice contemp-
porane, să promoveze forme noi de coo-
perare industrială care să ducă la mic-
surarea decalajelor economice existen-
te pe continent. Aceasta cu atît mai
mult cu cît preferințele acordate țării
în curs de dezvoltare sînt, în multe
 cazuri, de o importanță minoră.

Or, modul de abordare a acestor
probleme de către Comisie rezultă, în-
tre altele, din felul în care țările în
curs de dezvoltare sînt prezentate în
studii asupra economiei europene, ela-
borat de Secretariatul C.E.E./O.N.U. Se
observă aici nu numai o substituție a
termenului încetățenit de țări în curs
de dezvoltare, care a ajuns să exprime
decalajele contemporane și urgența li-
chidării lor, cu formulări atenuate ca,
de exemplu, „țări mai puțin dezvoltate”
sau „țări în dezvoltare”, dar și
ideea că din punct de vedere geografic
aceste țări ar fi localizate în sudul
Europei, pe litoralul mediteranean.
Unele dintre ele fiind țări insulare. O
asemenea localizare este contrazisă însă
de realitățile economice prezente în
alte zone ale continentului decît cele
descrise mai sus.

Acordarea unei atenții speciale, sus-
ținute și judicios orientate, de către
C.E.E./O.N.U. problemelor țărilor în
curs de dezvoltare de pe continentul
nostru ar avea valoare nu numai pen-
tru Europa. Este cunoscut faptul că țā-
rile membre ale Comisiei dețin un loc
important în ansamblul relațiilor eco-
nomice mondiale, participînd intens la
circuitul economic mondial. Toate ace-
stea fac ca activitățile C.E.E./O.N.U. să
fie de o certă însemnătate și pentru
celelalte regiuni ale lumii. De aceea,
întărirea continuă și creșterea rolului
și eficienței Comisiei trebuie să se re-
fere nu numai la lărgirea și intensifi-
carea cooperării economice și tehnico-
științifice între țările membre, ci și în-

tre acestea și celelalte țări din lume.
În acest sens, Comisia are menirea să
analizeze constant și cu toată răspun-
derea, locul și rolul eforturilor Euro-
pei în procesul edificării unei noi or-
dini economice și politice internațio-
nale.

Mult mai activă ar putea să fie Co-
misia și în domeniul cooperării subre-
gionale în Europa. În prezent nu există
încă o concepție clară asupra rolului și
contribuției ei la dezvoltarea acestui
tip de cooperare, în condițiile în care
în regiunea Balcanilor, cea a Meditera-
neei și cea a Mării Baltice s-a trecut
deja la acțiuni concrete de cooperare.
Realizarea unui climat de prietenie,
bună vecinătate și colaborare în toate
zonele continentului este chemată să
ocupe un loc important în cadrul ac-
țiunilor de cooperare europeană. Ast-
fel, Reuniunea pentru cooperare eco-
nomică și tehnică multilaterală între
statele balcanice, ținută la Atena la
începutul anului 1976, a reprezentat un
pas important în promovarea cooperă-
rii multilaterale în Balcani. Cu acel
prilej țările participante au prezentat
numeroase teme de cooperare urmate
apoi de propuneri concrete pentru toa-
te domeniile examinate: agricultura,
comerț, transporturi și telecomunicații,
mediul inconjurător etc. Pe baza re-
zultatelor obținute pînă în prezent,
România consideră că ar fi de mare
importanță organizarea unei noi reu-
niuni economice între toate țările bal-
canice care să dea caracter de regu-
laritate acestor consfătuiri și prin ele
dezvoltării continue a schimburilor co-
merciale și a cooperării economice. In-
staurarea între țările balcanice, indi-
ferent de orînduirea socială, a unor re-
lații de înțelegere și bună vecinătate
care să stimuleze colaborarea dintre
ele nu poate dăuna vreunei țări sau
vreunui grup de țări, ci, dimpotrivă,
este de natură să constituie un factor
de pace și securitate în Europa și în
întreaga lume.

Una din trăsăturile democratizării
relațiilor economice internaționale este
și aceea a participării tuturor statelor,
în mod direct și nemijlocit, la schim-
bul de valori materiale, la cooperarea
economică multilaterală. Această ce-
rință a marcat și Conferința pentru
securitate și cooperare în Europa și a
fost consfințită în Actul final al ace-
steia, însoțită apoi de evoluții pozitive,
pe planul raporturilor dintre statele
europene. În această situație nu poate
decît să piardă teren, din ce în ce mai
mult, concepția după care cooperarea
europeană ar depinde de raporturile și
acordurile între grupările economice
existente. Or, asemenea abordări mai
persistă și în însuși modul de lucru și
procedura sesiunilor Comisiei și ale or-
ganelor sale subsidiare. Aceasta nu este
de natură să stimuleze promovarea
unor relații noi între toate țările eu-
ropene, indiferent de orînduirea socia-
lă, nivelul de dezvoltare sau dimensiu-
nea lor.

Acțiuni convergente pentru edificarea noii ordini economice internaționale

PRIN ACTIVITATEA C.E.E./O.N.U.
se cer soluționate în continuare pro-
bleme majore, se cer realizate prin

eforturi conjugate ample acțiuni de in-
teres general-european, folosindu-se cu
curaj metodele democratice care au ca-
racterizat lucrările C.S.C.E. Pe prim
plan se află dezvoltarea largă și neîn-
grădită a colaborării dintre toate sta-
tele continentului în condiții de depli-
nă egalitate și avantaj reciproc, care
să permită dezvoltarea independentă a
statelor, eliminarea restricțiilor, discri-
minărilor și obstacolelor din calea
schimburilor comerciale și a cooperării
economice, asigurarea accesului tutu-
ror țărilor, în special a țărilor euro-
pene în curs de dezvoltare, la cuceririle
cele mai noi ale științei și tehnolo-
giei.

România, ca țară socialistă și, tot-
odată, țară în curs de dezvoltare, pro-
movează și dezvoltă relațiile sale eco-
nomice cu toate țările din regiune. Mai
mult, țara noastră apreciază ca opor-
tună organizarea unei consfătuiri, cu
participarea tuturor statelor europene,
consacrată cooperării economice dintre
ele, transferului de tehnologie, infor-
mării reciproce asupra rezultatelor cer-
cetării științifice și tehnice, precum și
altor probleme similare. Din lucrările
recentei sesiuni a C.E.E./O.N.U. a re-
ieșit că ar fi utilă, de asemenea, urgen-
tarea organizării unor reuniuni în do-
meniul transporturilor, energiei, pro-
tecției mediului inconjurător, precum
și în alte sectoare de interes reciproc.

Participarea Europei la soluționarea
marilor probleme cu care este confrun-
tată omenirea și în special la lichidarea
subdezvoltării, poate să fie și mai ac-
tivă, și mai rodnică, avînd în vedere
ponderea și influența acestei regiuni în
viața economică internațională.

De cea mai mare însemnătate este
participarea la edificarea unei noi or-
dini economice și politice internațio-
nale care să garanteze promovarea unei
colaborări internaționale echitabile, res-
pectarea dreptului fiecărui popor de a
fi stăpîn pe bogățiile naționale și de a-
și făuri un viitor propriu, o ordine
care să asigure condiții pentru pro-
gresul economic și social mai rapid al
țărilor în curs de dezvoltare. Comisia
Economică a O.N.U. pentru Europa
poate contribui la atingerea acestor țel-
luri atît prin organizarea de acțiuni
proprii cît și prin conlucrarea cu cele-
lalte instituții din familia Națiunilor
Unite, care întreprind o serie de mă-
suri concrete în acest sens. Folosirea
științei și tehnologiei în slujba dezvoltă-
rii, adusă în atenția O.N.U. în 1970
de către România, reprezintă o pro-
blemă cheie pentru eliminarea decala-
jelor economice. Faptul că în 1979 se
va organiza o Conferință mondială pe
această temă este un prilej pentru Co-
misie să aducă o contribuție foarte im-
portantă la reușita acțiunilor respecti-
ve, dat fiind potențialul științific și teh-
nic de care dispun țările membre.

Apropiata Reuniune de la Belgrad va
putea contribui la întărirea rolului Comi-
siei ca instrument multilateral, esen-
țial, de transpunere în practică a obiec-
tivelor economice majore convenite la
C.S.C.E., cu atît mai bine cu cît va
avea o imagine cuprinzătoare asupra
programelor realizate de C.E.E./O.N.U.
pe calea transpunerii în practică a dis-
pozițiilor pertinente ale Actului final al
Conferinței pentru securitate și coope-
rare în Europa.

I. ȘIMON

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare

REFLECTÎND o reducere a deficitului comercial însumat, de la 26 miliarde dolari în 1975 la 16 miliarde anul trecut, deficitul balanțelor de plăți curente ale țărilor în curs de dezvoltare s-a redus și el de la 34 miliarde dolari la 25 miliarde în același interval. În schimb, subliniază un recent studiu asupra necesităților de finanțare ale țărilor în curs de dezvoltare — apărut în Eximbank Record, o publicație a Băncii de Export-Import a S.U.A. — datoria pe termen mediu și lung, publică și particulară, a țărilor în curs de dezvoltare a crescut cu 20% anul trecut, ajungând la circa 142 miliarde dolari, din care 60 miliarde către bănci și alte instituții particulare. La această sumă se adaugă o datorie pe termen scurt, estimată la circa 15 miliarde dolari.

În anul în curs, paralel cu o anumită încetinire a creșterii economice, se așteaptă din nou o sporire a deficitului balanței de plăți a țărilor în curs de dezvoltare, de circa 28 miliarde dolari. Ca urmare a contractării de credite pentru finanțarea acestuia și pentru majorarea rezervelor valutare, datoria pe termen lung și mediu a țărilor în curs de dezvoltare va cunoaște o nouă creștere la circa 162 miliarde dolari, majoritatea aranjamentelor financiare necesare fiind deja efectuate.

Piața zahărului: negocieri pentru stabilizare

LA GENEVA au loc în prezent, sub egida U.N.C.T.A.D., negocieri în vederea realizării unui acord internațional pentru stabilizarea pieței zahărului. Participă delegați din circa 100 țări, producătoare (dintre care Cuba este cel mai mare exportator mondial) și consumatoare (dintre care S.U.A. este cel mai mare importator mondial). Aceste negocieri au loc într-un moment în care — așa cum sublinia secretarul general al U.N.C.T.A.D., Gamani Corea, în discursul său inaugural — comunitatea internațională „recunoaște mai mult decât oricând necesitatea de a stabili și îmbunătăți piețele materiilor prime interesând țărilor în curs de dezvoltare”. Incasările din export ale țărilor producătoare au atins în 1975 circa 9 miliarde dolari, ceea ce situează zahărul

imediat după petrol și înaintea cafelei. În același timp, țările în curs de dezvoltare au importat în 1975 zahăr în valoare de 7 miliarde dolari, mai mult decât orice alt produs de bază cu excepția grâului.

Printre propunerile aflate pe agenda negocierilor se numără contingentarea exporturilor, constituirea de stocuri de intervenție, care să dea posibilitatea apărării prețului plafon în situații de penurie, așa cum a fost cazul în 1973—1974, angajamente de livrare din partea țărilor exportatoare și de aprovizionare din partea țărilor importatoare ș.a.

Colaborarea bulgaro-polonă

PROGRAMUL de colaborare tehnico-științifică între instituțiile de specialitate din Bulgaria și Polonia pe perioada 1976—1980 include un număr de 58 de probleme complexe privind industria chimică, mineritul și energetică, construcțiile de mașini, industria alimentară, agricultura, comerțul interior și sectorul serviciilor, învățământul superior, protecția mediului inconjurător, dar îndeosebi comerțul exterior și economia maritimă. Printre teme figurează utilizarea optimă a cărbunilor superiori, sporirea securității funcționării marilor blocuri energetice (inclusiv din centralele atomice), perfecționarea organizării producției de mașini (prin prisma automatizării operațiilor de montaj), selecția unor noi soiuri de grâu, porumb și floarea soarelui ș.a.

După cum se relevă în presa economică bulgară, colaborarea tehnico-științifică dintre cele două țări a intrat într-o nouă etapă calitativă, mai înaltă, forma tradițională a consultărilor reciproce fiind înlocuită tot mai frecvent prin cooperarea în producție și efectuarea în comun a cercetărilor.

Industria de automobile: producție și export

ANUL TRECUT industria de automobile din țările nesocia-

Țara	Producție	Export
S.U.A.	11,5	0,9
Japonia	7,8	3,8
R.F.G.	3,9	2,0
Franta	3,4	1,6
Anglia	1,7	0,7
Canada	1,7	1,2
Italia	1,6	0,7

liste a fost una din puținele ramuri care au cunoscut un

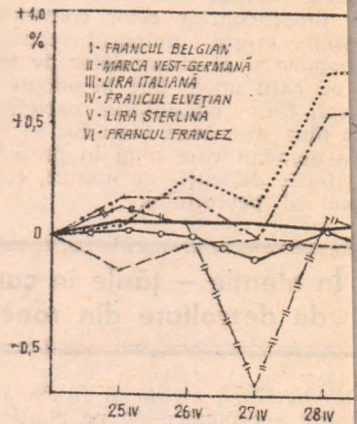
EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 25—29 APRILIE 1977 a fost caracterizată printr-o întărire a cursului dolarului S.U.A. la începutul intervalului și o ușoară slăbire a lui către sfârșitul acestuia, ca urmare a publicării deficitului balanței comerciale americane pe luna martie a.c. (2,387 miliarde dolari). Francul elvețian a terminat intervalul la 2,5210 franci elvețieni pentru un dolar S.U.A., în ușoară redresare în ultimele două zile ale perioadei după deteriorarea datorată anunțării unei pierderi de 250 milioane franci elvețieni de către Credit Suisse din Zürich.

Marca vest-germană a terminat intervalul la un nivel de 2,3580 mărci pentru un dolar S.U.A., reprecindu-se față de cursul atins în ultima zi a perioadei precedente siunea creată în „șarpele monetar” vest-european nu a încă, în cercurile de afaceri vehiculându-se ideea unei „revalorizări” a florinului olandez în comparație cu moneda din „șarpe”. Lira sterlină a oscilat ușor în jurul nivelului de 1,7194 dolari S.U.A. pentru o liră sterlină. Angliei a redus din nou dobânda minimă de împrumut, la 10%. Francul francez a cotat în jurul nivelului de 4,9600 franci pentru un dolar S.U.A., în contextul anunțării noului gram economic și social de către guvernul francez.

Dobânzile la curedepozitele pe perioade de 6 luni a nifostat o ușoară tendință de scădere la dolarul S.U.A., nînd intervalul la nivelul de 5,625%; cele la marca vest-germană și francul elvețian au manifestat o ușoară tendință de creștere terminînd intervalul la circa 4,6875%, respectiv 3,8125%.

Prețul aurului la Londra a manifestat o tendință de scădere terminînd intervalul la 146,50 dolari/uncie comparativ cu 145,60 dolari/uncie la începutul lui, după ce la 28 aprilie cobor-

Evoluția cursurilor principalelor occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 25—29 IV 1977, luîndu-se cursurile din ziua de 22 IV 1977.

Paul DUMITR
Gheorghe MUI

reviriment, producția lor depășind 38 mil. de unități, respectiv un spor de 17% față de 1975. Datele statistice evidențiază avansul realizat de Japonia, care se apropie tot mai mult de nivelul producției S.U.A., depășind de două ori nivelul producției R.F.G., precum și avansul Canadei, care a egalat o industrie cu vechi tradiții ca cea engleză. Repartiția producției și exportului de automobile, în 1976, pe principalii producători este, după „Handelsblatt”, cea din tabel (în milioane unități).

Prețuri „sărate” la sare

PRODUCȚIA de sare de bucătărie în lumea nesocialistă

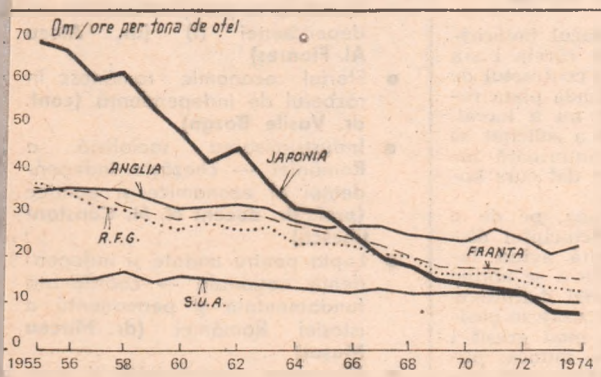
a depășit anul trecut nivelul anului 1974 și cel realizat în 1975. Datele mai însemnate ale vol producției în perioada 1976 au înregistrat, principalii producători, și Italia. Deși S.U.A. fu ză peste 30% din producția lumii nesocialiste, impo net de sare este în (îndeosebi din Canada și ins. Bahamas), ca mare parte a consum tern de sare revenim destinații nealimentar nume : industriei chimii din total), combaterii pe șosele (18%) etc. În privește prețurile la sare au marcat o tendință de creștere; în S.U.A. de prețul de livrare (franc a urcat numai în de doi ani cu circa 30%.

Productivitate și competitivitate

CONJUNCTURA nefavorabilă din ultimi ani de pe piața capitalistă a oțelului a determinat o intensificare a concurenței, societățile producătoare S.U.A. și mai ales din Europa occidentală fiind tot mai alarmate de extinderea exporturilor japoneze de

oțel. După cum aprecia recent revista engleză „The Economist”, firmele japoneze pot exporta laminata de oțel la prețuri de dumping datorită faptului că — prin modernizarea întreprinderilor siderurgice — au reușit să reducă cheltuielile de producție într-o proporție mai mare decât concurenții lor.

Ținându-se seama de faptul că siderurgia japoneză importă evasitatitatea materiilor prime și energiei necesare, factorul hotărâtor îl constituie ridicarea productivității muncii. Conform unor comparații întreprinse de compania „Allegheny Steel Corp”, în siderurgia japoneză această s-a concretizat în reducerea timpului de muncă consumat per tonă de oțel de la 69 ore om în 1955 la mai puțin de 9 ore om în prezent, în timp ce în siderurgia altor țări capitaliste tendința respectivă s-a manifestat mult mai lent (vezi graficul).

Specializarea înaltă și șomajul

ADRELE tehnice cu înaltă specializare mai au oare căutare astăzi în Occident? În căutarea răspunsului la această întrebare revista „L'Usine Nouvelle” ajunge la constatări pesimiste. În timp ce înainte de izbucnirea crizei economice recente, numărul inginerilor și tehnicienilor șomeri depășea, în Franța, 30 de mii, în prezent el a ajuns la 80 de mii. Sînt cotate tot mai mult ramurile de vîrf ale economiei — aeronautica, informatica și electronica —, crescînd implicit numărul inginerilor siderurgiști, al constructorilor de mașini, al chimiștilor, electroniștilor, informaticienilor, specialiștilor în hidraulică, proiectanților etc, deja licențiați sau cu perspectiva apropiată de a rămîne „pe tușă”. Pentru a putea găsi un nou loc de muncă, aceste cadre sînt nevoite să se califice sau să se transfere într-o altă regiune, uneori cu pierderea vechimii și a muncii. Alături de drama personală, este vorba și de o pagubă pentru economia națională, deoarece — notează revista — un cercetător sau specialist de înaltă calificare transferat dintr-o ramură de vîrf în alt domeniu de activitate se devalorizează rapid. Iar prezistențele nu sînt deloc optimiste, pînă în 1980 neputîndu-se conta pe o reducere a ratei șomajului în rândurile inginerilor și tehnicienilor.

Zonă industrială liberă

RECENTA ratificare de către parlamentele din Iugoslavia și Italia a acordului de la Ossimo deschide — relevă presa iugoslavă — perspective favora-

bile și pentru colaborarea economică dintre cele două țări. Un prim proiect de amploare în acest domeniu, ale cărui lucrări pregătitoare sînt în plină desfășurare, îl reprezintă zona industrială de la granița iugoslavo-italiană. Pe teritoriul acestei zone, cuprinsă aproximativ între localitățile Sezana, Bazovica (situată în apropiere de Trieste) și Lipica, va fi edificată mai întîi suprastructura comunicațiilor moderne, precum și rețeaua de alimentare cu apă și energie electrică, ulterior urmînd să fie construite aproape două sute de întreprinderi industriale.

Se prevede că, pe lângă stimularea dezvoltării social-economice a regiunilor învecinate din Iugoslavia și Italia, viitoarea zonă industrială liberă va constitui o verigă esențială a cooperării pe termen lung între cele două țări și va crea condiții mai bune pentru exportul produselor lor pe terțe piețe.

Industria textilă: modificarea repartiției teritoriale

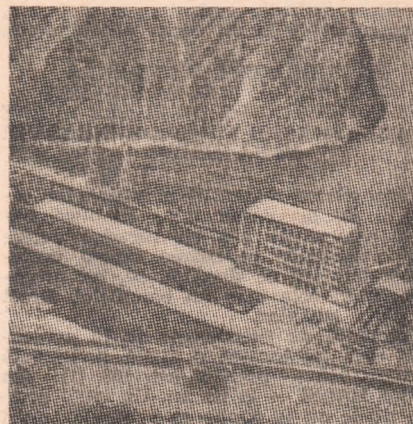
UN STUDIU de analiză a consumului de fibre textile și a evoluției industriei textile în lume, publicat în revista „Textile Monthly”, relevă că structura acestui consum se modifică radical în perioada 1950—1980. În timp ce ponderea bumbacului scade de la 70% la 40%, cea a lînii — de la 12% la 5%, iar cea a fibrelor celulozice de la 17% la 14%, ponderea fibrelor sintetice se mărește de la 1% la 41%. Ținîndu-se seama de faptul că principalii factori care influențează asupra consumului mondial de textile sînt sporul populației și evoluția nivelului său de trai, se apreciază că impulsul esențial

pentru creșterea consumului va veni din partea țărilor în curs de dezvoltare.

În ceea ce privește diferitele ipoteze asupra evoluției industriei mondiale de textile pînă în anul 2000, studiul conchide că — pe linia optimizării acestei ramuri — este de așteptat ca, concomitent cu eforturile depuse de fiecare țară pentru dezvoltarea unei industrie proprii de textile, să se afirme și tendința de concentrare a producției de fibre textile în țările industrializate, iar a producției de articole textile finite — în țările în curs de dezvoltare. Ca urmare, se prevede că — pe plan regional — fibrele textile și produsele finite care nu inmagazinează multă muncă vor circula pe distanțe relativ scurte, în timp ce textilele care necesită un mare volum de muncă și sînt fabricate în țările cu un nivel mai scăzut al salariilor vor fi transportate pe piețe mai îndepărtate.

Cascada de pe Vahș

PE RIUL VAHȘ, care-și adună apele de pe versanții Pamirului și străbate teritoriul R.S.S. Tadjice, a început mai demult construirea unei cascade de hidrocentrale menite să valorifice marea sursă potențial hidroenergetic (evaluat la 14,5 MW per km, respectiv de trei ori

mai mult decît în cazul fluviului Ieni-sei). În prezent, se află în construcție cea de-a cincea verigă a cascadei — centrala Nurek (în fotografie). Prevăzută cu un baraj înalt de 300 m, situat într-o zonă seismică, hidrocentrala este de pe acum cea mai puternică din Asia Centrală. Au fost puse în funcțiune patru agregate, însumînd 1,2 mil. kW, iar pînă în 1980 urmează a fi montate alte cinci agregate.

Hidrocentrala de la Nurek va asigura energia electrică necesară pentru crearea unui complex industrial în partea de sud a Tadjikistanului, iar folosirea rațională a apelor lacului de acumulare format în spatele barajului (care va atinge, în final, un volum de circa 10 miliarde mc) va permite extinderea — pe baza irigațiilor — a suprafețelor cultivate în această zonă.

Însă cascada de pe Vahș nu se încheie aici. Încep lucrările pregătitoare pentru înălțarea, în amonte de Nurek, a unui baraj de 350 m înălțime, apele lacului ce va fi creat astfel (de 12 mlrd. mc) urmînd să pună în funcțiune turbinele unui nou gigant energetic, care se va numi Rogunski.

DIN PRACTICA JUDICIARĂ A COLEGIULUI DE JURISDICȚIE ȘI MINISTER PUBLIC AL CURȚII SUPERIOARE DE CONTROL FINANCIAR (II)

ASOCIAȚIA INTERCOOPERATISTĂ. PAGUBA. DECIZIE DE IMPUTARE EMISĂ DE UN ORGAN NECOMPETENT

În conformitate cu art. 107 din Codul Muncii, obligarea la plata despăgubirilor a persoanelor încadrate în muncă pentru pagubele aduse avutului obștească se face prin decizie de imputare emisă de conducătorul unității; cind plata urmează a se face de conducătorul unității sau de alte persoane încadrate în muncă de organul ierarhic superior, singur sau împreună cu alte persoane, decizia de imputare se emite de către acest organ.

Art. 14 din Decretul nr. 113/1974 prevede că organul de conducere al Asociației economice intercooperatiste este adunarea generală, iar art. 15 lit. d din același decret arată că adunarea generală desemnează comitetul de administrație și hotărăște încadrarea în muncă și desfacerea contractului de muncă al specialiștilor din competența acestuia: director, contabil șef și alți specialiști.

Din coroborarea acestor texte de lege, rezultă că răspunderea materială pentru prejudiciile produse unei asociații intercooperatiste (Agrocoop) de fostul director U.C. și merceologii N.I. și G.F. nu putea fi stabilită pe seama lor decît de adunarea generală a imputerniciților asociației, organul de conducere al unității intercooperatiste care a angajat în funcția de director pe U.C.

În speță însă, decizia de imputare privind pe fostul director a fost semnată de către președintele asociației, iar deciziile de imputare privind pe merceologi au fost semnate de actualul director, situație în care, nesocotindu-se dispozițiile mai sus-citate, titlurile emise apar nelegale, ca emanînd de la un organ necompetent.

RĂSPUNDEREA MATERIALĂ SUBSIDIARĂ. VALABILITATEA ANGAJAMENTELOR DE PLATĂ LUATE DE BENEFICIARIII SUMELOR ÎNCASATE FĂRĂ DREPT

Răspunderea materială a persoanelor novovate de acordarea unor drepturi bănești necuvenite are un caracter subsidiar, persoanele pe seama cărora unitatea trebuie să se desdănușe, cu precădere, fiind cele care au beneficiat direct de plata sumelor.

Termenul de recuperare de la persoanele care au încasat o sumă nedatorată se limitează — potrivit art. 108 (1) din Codul Muncii — la un an. Cu toate acestea, nimic nu se opune ca pentru drepturi bănești încasate cu mai mult de un an, în urmă, de la data constatării, să se ia un angajament de plată valabil, cunoscînd că termenul menționat constituie o dispoziție de protecție în favoarea debitorului, care are însă latitudinea de a nu se prevala de el, făcînd o plată voluntară (ori obligîndu-se s-o facă) chiar după împlinirea aceluia termen.

La aceeași concluzie conduc, de altfel, și dispozițiile art. 107 (2) din Codul Muncii care, prevăzînd că pentru restituirea sumelor nedatorate cel în cauză poate

să-și ia un angajament de plată în scris, ce constituie titlu executoriu, nu fixează nici un termen înăuntrul căruia trebuie luat acest angajament, spre deosebire de textul articolului imediat următor care determină termenul de stabilire a răspunderii materiale.

În consecință, angajamentele de plată date de către beneficiarii drepturilor bănești necuvenite își produc toate efectele, constituind un mijloc legal de acoperire a pagubei suferite de unitate.

RĂSPUNDEREA MATERIALĂ PENTRU DESFACEREA GREȘITĂ A CONTRACTULUI DE MUNCA — art. 136 (3) din Codul Muncii

Este de principiu că, în cazul hotărîrilor de reintegrare, persoana căreia i s-a desfăcut în mod nejustificat contractul de muncă este în drept să pretindă plata retribuiției pe timpul în care nu a lucrat, numai dacă face dovada că a solicitat să fie reintegrată în funcția anterioară îndeplinită, însă unitatea nu a dat curs hotărîrii, fiind deci în culpă.

A decide altfel ar însemna, pe de o parte, să se nesocotească principiul disponibilității, partea interesată avînd latitudinea de a solicita sau de a se abține de la executarea unei hotărîri definitive, iar pe de altă parte să se încurajeze pasivitatea persoanei căreia în mod greșit i s-a desfăcut contractul de muncă, punînd-o în situația de a realiza unele venituri fără nici o contraprestație, deși nu a fost împiedicată să muncească.

În conformitate cu prevederile art. 136 (3) din Codul Muncii persoana vinovată de neexecutarea hotărîrii de reintegrare, răspunde față de unitate pentru plata despăgubirii pe timpul de la pronunțarea hotărîrii și pînă la executarea efectivă a acesteia.

În perspectiva principiului la care s-a făcut mai sus referire, textul citat trebuie înțeles în sensul că persoana vinovată de neexecutarea hotărîrii de reintegrare poate fi obligată să suporte despăgubirile datorate de unitate, calculate cu începerea de la pronunțarea hotărîrii definitive — acest moment marcînd punctul de pornire, teoretic, cel mai îndepărtat — dar numai sub condiția de a se face dovada că cel căruia i s-a desfăcut contractul de muncă a solicitat, deîndată, să fie reprimat în unitate, înțelegînd deci să pună imediat în executare hotărîrea de reintegrare.

În cazul în care nu s-ar face o atare dovadă este imputabilă doar valoarea despăgubirilor corespunzătoare perioadei situate între momentul înregistrării cererii și efectivă executare a hotărîrii, întrucît culpa care a generat paguba rezidă exclusiv în faptul de a se fi dat curs, cu întîrziere, cererii de reintegrare cu care unitatea a fost sesizată, în temeiul hotărîrii judecătorești definitive.

Material întocmit de un colectiv de judecători financiari și procurori financiari din Colegiul de jurisdicție și minister public al Curții Superioare de Control Financiar.

INTREBĂRI — RĂSPUNSURI

NICOLAE I. UNGUREANU, Pitești — Lucrînd neîntrerupt de la 25 septembrie 1974 pînă la 19 septembrie 1975, deci mai mult de 11 luni, la desfacerea contractului de muncă unitatea avea obligația să vă compenseze în bani concediul de odihnă neefectuat. Compensația este egală cu indemnizația acordată personalului care beneficiază de concedii de odihnă. Vă puteți adresa comisiei de judecată din unitate, cerînd aplicarea Legii nr. 27/1967.

ALEXANDRU TOADER, Tecuci — Potrivit art. 44 alin. 6 din Legea nr. 57/1974, totalitatea sumelor acordate, pentru activitatea desfășurată în cursul unui an calendaristic, în cazul depășirii indicatorilor sau a sarcinilor prevăzute pentru personalul retribuit după timpul lucrat împreună cu premiul anual pentru realizări deosebite (conform art. 59 și 60), nu poate fi mai mare de trei retribuiții tarifare lunare de încadrare.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dez
Economie și Sociale. Institutul Centr
Cercetări Economice

Sumarul nr. 18 din 6 mai 1977

CENTENARUL INDEPENDENȚEI 1877

- Omagiu ziditorilor independenței (prof. dr. docent Titu Georgescu)
- Partidul, conducătorul încercat al poporului în lupta pentru dreptate socială și independență națională. (dr. Gheorghe Surpat)
- Structura social-economică a României în preajma cuceririi independenței (I) (dr. Alecu Al. Florescu)
- Efortul economic românesc în războiul de independență (conf. dr. Vasile Bozga)
- Industrializarea socialistă a României — chezașia independenței ei economice și politice (prof. dr. docent N. N. Constantinescu)
- Lupta pentru unitate și independență națională — coordonată fundamentală și permanentă a istoriei României (dr. Mircea Mușat)
- Afirmarea suveranității și egalității în lumina unei noi ordini economice internaționale (Mircea Mălița)

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Ritmicitatea lucrărilor pe șantiere (L. Țintea)
- Ritmuri și structuri ale dezvoltării comerțului (prof. dr. Constantin Florescu)

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- În pregătirea Congresului consiliilor oamenilor muncii. Cum se asigură participarea nemijlocită a oamenilor muncii la conducere (Adrian Popescu, Constantin Popescu)

LECȚII

- În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. România în circuitul economic mondial (conf. dr. I. Mărgineanu)

TEORII ● IDEI

- Convorbiri economice cu dr. Rafael Caldera. Nevoia de justiție socială — componentă a noii ordini economice internaționale.
- Școli — curente — economiști. Corelația dialectică dintre muncă și capital într-o viziune realista (I) (prof. dr. I. Bulborea)

ECONOMIE MONDIALĂ

- Cooperarea economică pe plan european: actualitate și noi perspective (I. Șimon)
- Tendințe — conjuncturi
- Mondorama

Redacția și administrația: Calea Dorolilor nr. 11-25. 71 131 București, tel. 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.F. filiala sect. 1 București
Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa s tell”.

ASIGURAREA DE ACCIDENTE ȘI VARIANTELE ACESTEIA

Printre formele de asigurare pe care ADAS le pune la îndemina cetățenilor se află și „Asigurarea de accidente”, practicabilă în mai multe variante.

Asigurarea de accidente poate fi contractată de orice persoană în vîrstă de la 16 ani împliniți, indiferent de profesie și de locul de muncă. Persoanele care realizează venituri din muncă proprie pot încheia asigurări de la vîrsta de 14 ani. Dintre evenimentele neprevăzute pentru urmările cărora, în caz de vătămări corporale, ADAS plătește sumele asigurate, amintim: lovirea, căderea, alunecarea, prăbușirea de teren, explozia, trîznetul, electrocutarea, arsura, accidentele produse de funcționarea sau folosirea mașinilor, instrumentelor, sculelor sau armelor, cele întîmplate ca urmare a circulației mijloacelor de transport sau din cauza accidentelor întîmplate acestora etc.

Asigurarea de accidente se poate contracta în următoarele variante:

● **Asigurarea de accidente pentru sume asigurate fixe, totale**, de 15 000 de lei, se contractează pe durate de 3 sau 6 luni, sau pe durate constituind multiplul acestora, pînă la 2 ani.

Pe aceeași perioadă se pot încheia și două sau trei asigurări pentru sume fixe.

● **Asigurarea de accidente pentru sume asigurate convenite** se contractează pe durate de la 1 an la 5 ani, la alegerea cetățenilor.

Primele se pot achita și în rate.

Primele de plată, la ambele forme de asigurare, se stabilesc în funcție de mărimea sumei pentru care solicitantul dorește să se asigure, de profesia și felul unității în care acesta lucrează, precum și de durata contractului (de exemplu: la asigurarea pentru sume fixe, primele de plată reprezintă, de regulă, 12 sau 15 lei pe 3 ori 6 luni; la asigurarea pentru sume convenite, primele de plată reprezintă, de regulă, între 1,60 și 4 lei pe an, pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată).

● **Asigurarea familială de accidente** cuprinde, pe lîngă asiguratul principal și pe soțul (soția) acestuia, precum și pe toți copiii, indiferent de numărul lor, în vîrstă de 5 pînă la 16 ani, la sume asigurate totale de 15 000 de lei pentru fiecare persoană.

Prima de plată, pentru o durată a asigurării de 3 luni, este de 25 lei, pentru toate persoanele cuprinse în asigurare.

● **Asigurarea de accidente „Turist”** este recomandată pe timpul unor deplasări ce se fac în diverse ocazii, cu durata de pînă la 1 lună. Această asigurare cuprinde atît cazurile de accidente ale asiguratului, cit și cele de deteriorare sau distrugere a bunurilor casnice și gospodărești ale acestuia lăsate la domiciliu sau luate în deplasare.

Sumele asigurate sînt între 15 000 de lei și 40 000 de lei pentru cazurile de vătămări corporale (în funcție de natura accidentului) și de 20 000 de lei pentru pagubele la bunurile gospodărești.

La această asigurare, care se contractează pe o perioadă de 1 lună, prima de plată este de 15 lei.

La toate felurile de asigurări de accidente, în cazurile de invaliditate permanentă parțială, ca urmare a accidentelor cuprinse în asigurare, suma cuvenită în raport cu gradul de invaliditate permanentă stabilit se majorează cu 25%, în limita sumei asigurate pentru invaliditate permanentă totală.

Asigurările de accidente pentru sume fixe, pentru sume convenite și cele familiale oferă și avantajul cuprinderii în asigurare a bunurilor casnice și gospodărești, pentru o sumă asigurată de 5 000 de lei de fiecare poliță, fără vreo plată de primă suplimentară.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări vă recomandăm să vă adresați responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

Pentru acest sezon, magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat vă recomandă o bogată și diversificată gamă de produse și articole, destinate :

femeilor : compleuri din diverse țesături, uni și imprimate, cu aplicații și broderii ; fuste și pantaloni cu vestă ; bluze din diverse țesături de bumbac tip batist uni cu incrustații. Pentru ocazii, ținuta elegantă presupune purtarea bluzelor din mătase naturală, culoare natur. Tinerelor li se recomandă purtarea fustelor, a pantalonilor sau a compleurilor din catifea și alte materiale adecvate vârstei. În fine, alte elemente complementare ale garderobei acestui sezon sînt rochiile din in, executate în diverse modele și culori.

bărbaților : mare varietate de compleuri realizate din țesături ușoare : sacouri în culori deschise, carouri, modele gen sport, cu buzunare aplicate cu pliuri, plăci, tigele ; pantaloni din țesături de bumbac și tip bumbac pentru sezonul estival, colorit deschis, modern, mulați pe talie, comozi la mișcări, neșifonabili ; costume foarte variate ca țesătură, culoare, model. Cămășile și bluzele, în diverse modele și contexturi, imprimate și uni, completează gama vestimentației bărbătești.

copiilor : un bogat și variat sortiment de rochițe, costumase, bluze, cămăși, pantaloni lungi și scurți, fuste și compleuri din diverse țesături ornamente cu broderii și garnituri de dantele, în desene viu colorate, adecvate ținutei de sezon a celor mici.

